

ECONOMY OF TOMORROW

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

Fighting Corruption in Transformation Societies

การต่อสู้กับคอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่าน

มาร์ค ศักชาติ เขียน

พฤษภาคม 2557

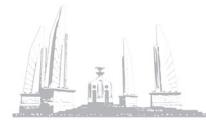
- คอร์รัปชันคือการใช้อำนาจโดยมิชอบ คอร์รัปชันเป็นอาการของความไม่เท่าเทียมในสิทธิและโอกาสระหว่างผู้มีอำนาจ กับผู้ไร้อำนาจ ฉะนั้นคอร์รัปชันจึงถือเป็นปัญหาเรื่องความยุติธรรมทางสังคม
- คอร์รัปชัน ระบบพวกร้อง และระบบอุปถัมภ์ มีได้เป็นเพียงปัญหาจริยธรรมส่วนบุคคล แต่เป็นอาการอันเกิดจากระบบ การเมืองล้าสมัยที่สร้างความไม่เท่าเทียมทางสังคมขึ้น การจะขัดอุปสรรคต่อการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังกล่าวออกไปได้นั้น ระบบการเมืองจะต้องถูกพัฒนาไปสู่ระบบฐานของกฎหมายและเหตุผล ซึ่งให้ผลตอบแทน ตามผลงานและความสามารถ มีชีวิตรายสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีความเป็นสถาบัน มีผู้ติดกับด้วยกัน แล้วยึดมั่นใน หลักนิติธรรม
- การต่อสู้กับคอร์รัปชันหมายถึงการทำให้ผู้มีอำนาจเกิดความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองทำ เพราะฉะนั้นการต่อสู้กับคอร์รัปชันจึงมีความเป็นกลางในตัวเองและมิใช่เรื่องของการแก้ปัญหาในเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่เป็นส่วนหนึ่งของการ ต่อสู้ระหว่างผู้ได้รับประโยชน์จากการทำงานภาพเดิมกับผู้ไฟห้ามเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตย
- การต่อสู้ดังกล่าวจะสำเร็จได้ก็ด้วยพลังทางการเมืองจากแนวร่วมทางสังคมที่กว้างขวางเราจำเป็นจะต้องมีพื้นที่ให้ก่อรุ่ม สังคมที่มีผลประโยชน์ต่างๆ กันและมีความเชื่อแตกต่างกันมารวมพลังกัน พื้นที่กลางนี้จำเป็นต้องนำกระบวนการต่อสู้ กับคอร์รัปชันเข้ากับการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมทางสังคมและการสร้างประชาธิปไตย ในกรณี สมการลงผิดที่ว่า ประชาธิปไตยเท่ากับคอร์รัปชัน จะต้องถูกแทนที่ด้วยเรื่องเล่าใหม่ที่ว่า การต่อต้านคอร์รัปชันเท่ากับการต่อสู้เพื่อสร้าง ประชาธิปไตยให้หยิ่งรากลึกในสังคม
- วิสัยทัศน์ร่วมที่จะนำพาสังคมออกจากห่วงวิกฤตแห่งการเปลี่ยนผ่านก็คือ “ระเบียบบนฐานของกฎหมายและเหตุผล สำหรับเป็นฐานที่มั่นแห่งการสร้างสังคมดีเพื่อชีวิตดีถ้วนหน้า” การประนีประนอมทางสังคมระหว่างผู้เรียกร้องโอกาสที่เท่าเทียมกันมีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผนรากฐาน ทางสังคมเพื่อสร้างสัญญาประชาคมใหม่

สารบัญ

1.	บทนำ	2
2.	ประวัติศาสตร์ฉบับย่อของคอร์รัปชัน	2
2.1	พื้นฐานตั้งต้น: เครือญาติและระบบต่างตอบแทนในฐานะกลไกวิวัฒนาการ	3
2.2	การยกระดับ: การร่วมมือภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในสังคมเกษตร	3
2.3	สิ่งที่ฝังอยู่ในวัฒนธรรม: ระบบทั่วไปแบบศักดินาราชปัลเมอร์และระบบอุปถัมภ์	4
2.4	การต่อสู้กับความเสื่อม: “คอร์รัปชันทางจริยธรรม” ในฐานะปัญหาทางศีลธรรม	4
2.5	การเพิ่มประสิทธิผล: รัฐที่ไม่คำนึงถึงตัวตน (the impersonal state)	5
2.6	ประดิษฐกรรมของคอร์รัปชันทางการเมือง: ระบบทั่วไปของการเมืองบนฐานของกฎหมายและเหตุผล	5
2.7	ท้าทายแนวคิด “ตะวันตกเป็นศูนย์กลาง”: คอร์รัปชันคือปรากฏการณ์สำคัญ	6
3.	ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง	6
3.1	ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ	6
	แนวคิดการพัฒนาในช่วงแรกเริ่ม	6
	เสียงที่ท้าทาย: แนวคิดทวนกระแส	7
	การลงทุนและการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจ: กำหนดนัดหมายติวอยซิงตัน	7
	เส้นแบ่งระหว่างประโยชน์และโทษของการคอร์รัปชัน	8
3.2	ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการพัฒนาทางการเมือง	8
	เศรษฐศาสตร์การเมือง: การต่อสู้ระหว่างชนชั้นใหม่กับชนชั้นเสื่อมถอย	9
	การสร้างความเป็นสถาบัน (Institutionalization)	11
	คอร์รัปชันและความชอบธรรม	13
	จินตภาพถึงรัฐ: เรื่องเล่าคอร์รัปชันในการก่อร่างสร้างระบบทั่วไป	14
	ในวังวนแห่งการเปลี่ยนแปลง: การเปลี่ยนผ่านสร้างคอร์รัปชัน	15
	คอร์รัปชันในฐานะตัวต้นการเปลี่ยนแปลง	15
	คอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่าน	16
4.	การเมืองของ (การต้าน) คอร์รัปชัน	16
4.1	การดูแลจัดการอย่างระมัดระวัง: ภาระเชิงอุดมการณ์ของ “การต่อต้านคอร์รัปชันในระดับโลก”	17
4.2	คอร์รัปชันภายใต้ความขัดแย้งในห้วงการเปลี่ยนผ่าน: กรณีประเทศไทย	19
	คอร์รัปชันในฐานะตัวต้นการเปลี่ยนผ่าน	19
	บทบาทของเรื่องเล่าคอร์รัปชันในความขัดแย้งหัวใจเปลี่ยนผ่านของไทย	20
	โลกของว่าทกรรรมคอร์รัปชันห้าแบบ	21
	ว่าทกรรรม (ต่อต้าน) คอร์รัปชันในความขัดแย้งของสังคมไทย	26
5.	ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่าน	28
5.1	การดูแลจัดการอย่างระมัดระวัง	29
5.2	การจัดการกับคอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่านคือการสร้างระบบทั่วไปบนฐานของกฎหมายและเหตุผลให้เสร็จสิ้น	30
5.3	การต่อสู้กับคอร์รัปชันต้องเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย	32

1. ບກໍາ

แทบไม่มีปฏิบัติการทางสังคมใดจะมีประวัติศาสตร์อันผ่านพ้น
เชก เช่นการคอร์รัปชัน การกล่าวถึงความชั่วร้ายของคอร์รัปชันนั้นมีนานพอๆ กับอารยธรรมของมนุษยชาติ จากคัมภีร์
สามเวทจนถึงคัมภีร์ใบเบิล จากเหล่านักประชัญญากริกในยุค
คลาสสิกจนถึงหลักคำสอนของข้อเจือและพระพุทธเจ้า ความ
อ่อนแอกางจริยธรรมถูกตีตราไว้เป็นต้นเหตุแห่ง “สังคมคอร์รัปชัน” มิพักต้องพูดถึงว่า ในสังคมยุคศักดินาเต็มไปด้วยคำ
สรรษร้ายเย็นยะเยือกต่อความก้าดีของผู้รับการอุปถัมภ์ที่ยินยอม
ส่งเครื่องบรรณาการให้แก่ผู้อุปถัมภ์ และความเอื้อเพื่อของผู้
อุปถัมภ์ที่ยินยอมแบงบันผลประโยชน์บางส่วนกับลับคืนสู่
ผู้รับการอุปถัมภ์ กระทั่งทุกวันนี้ วัฒนธรรมการให้ของกำนัลก็
ยังคงเป็นแก่นสำคัญในหลายวัฒนธรรม

ในปัจจุบัน การประณามความชั่วร้ายของคอร์รัปชันเกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก การเคลื่อนไหวต่อต้านคอร์รัปชันลงมาสู่ท้องถนน สร้างความสนใจให้คนนำไปสู่การโค่นล้มรัฐบาลในหลายประเทศ แม้ว่าการเคลื่อนไหวเหล่านั้นอาจไม่ประสบความสำเร็จเสมอไป แต่นโยบายต่อต้านคอร์รัปชันก็ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายจนอาจกล่าวได้ว่าการต่อสู้กับคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นภาระที่สำคัญที่สุดของโลกไปแล้ว

ก่อนอื่นเราควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า คอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และระบบพวกร้องลั่นแต่บ่อนทำลายการพัฒนาที่ยั่งยืน การเสริมสร้างประชาธิปไตย และความยุติธรรมทางสังคม ข้าราชการที่รับสิ่งบนนั้นเท่ากับปล้นสมบัติสาธารณะ บิดเบือนการกำหนดนโยบาย และยังขัดขวางโครงการริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ ของภาคเอกชน พิษจากคอร์รัปชันเปลี่ยนวิสัยทัศน์ทางการเมืองให้กลายเป็นเพียงโวหารที่กลับกลอกาทำให้ความยุติธรรมกลایเป็นสองมาตรฐาน และทำให้แผนการที่หนักแน่นชัดเจนกลایเป็นเรื่องชวนหัวร่อ ระบบอุปถัมภ์ทำให้ศักยภาพของผู้ประกอบการในอนาคต นักวิทยาศาสตร์ และนักบริหารแปดเปื้อนโสมม ด้วยเหตุนี้ สังคมไดอย่างจะพัฒนาเกี้ยวย่องต้องจัดการคอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และระบบพวกร้องให้จงได้

ภาวะให้ผู้หลงอย่างการต่อสู้กับคอร์รัปชันจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้นต้องการภาวะผู้นำที่ตื่นรู้และแนวโน้มภายใต้แรงผลักดัน

อย่างแข็งขันจากเหล่าประชาชนฐานราก กระนั้นก็ตาม คอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และระบบพวากพ้อง อาจถูกกระงับยังบ้าง ลง ไปได้ แต่ก็ไม่วันจะชุด德拉กอนโคนสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป โดยสิ่งเดียว ดังนั้นการป้องกันไม่ให้ระบบศักดินาราชชุมกัมภ์ (patrimonialism) แทรกซึมกลับมาได้จึงเป็นความท้าทายของ คนรุ่นใหม่ทุกรุ่น

การต่อสู้กับคอร์รัปชันมีแต่จะล้มเหลวหากไม่เข้าใจธรรมชาติของอุปสรรคสำคัญอย่างถ่องแท้ แม้ว่าการค้นคว้าวิจัยเรื่องคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นมาแล้วหลายทศวรรษ แต่คำถามหล่ายังคงยังคงอยู่ เช่น รูปแบบของคอร์รัปชันนั้นแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างไร? การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นจริงหรือ หรือเป็นเพียงเพาะเราะแค่ตื้นตัวกับมันมากขึ้น? คอร์รัปชันส่งผลต่อการพัฒนาอย่างไร? และทำให้ความพยายามต่อต้านคอร์รัปชันในบางสังคมลึกลงประสมความสำเร็จมากกว่าสังคมอื่นๆ?

การต่อสู้กับคอร์รัปชันให้ประสบความสำเร็จนั้น เราต้องเข้าใจถึงแรงจูงใจที่ซักนำให้ผู้คนประพฤติงานเข้าร่วมกระบวนการคอร์รัปชัน¹ การสำรวจประวัติศาสตร์โดยคร่าวๆ เกี่ยวกับมุมมองต่อ “คอร์รัปชัน” ที่เปลี่ยนแปลงไปน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการสะท้อนความเชื่อปัจจุบันของเรา การรือถอนอคติเชิงอุดมการณ์และวาระซ่อนเร้นต่างๆ จะช่วยให้เรามองเห็นภาพสถานการณ์ที่แท้จริงรอบด้านและไม่ผลัดตกใจไปในหลุมพรางทางการเมือง การสำรวจบทบาทของคอร์รัปชันในความขัดแย้งของสังคมไทยจะช่วยให้เกิดคิดสำคัญ และสุดท้ายเราจะสรุปบทเรียนที่จะทำให้การต่อสู้กับคอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่านนั้นประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

2. ประวัติศาสตร์ฉบับย่อของคอร์รัปชัน

คำว่าครอร์รัปชันทางการเมืองดังที่เราเข้าใจร่วมกันในปัจจุบันนั้นเป็นความหมายแบบ “สมัยใหม่” เพราะแนวคิดเรื่อง “การหาประโยชน์ส่วนตนจากทรัพย์สินของสาธารณะ” จะพังขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อการแบ่งแยกระหว่างความเป็นสาธารณะกับความเป็นส่วนตัวเกิดขึ้นแล้ว อย่างไรก็ได้ การอื้อประโภชน์ให้เครือญาติ การแบ่งสรรผลประโยชน์ให้เหล่าลูกน้องที่จงรักภักดี หรือการสร้างระบบการปกครองบนฐานของความสัมพันธ์ ส่วนบุคคลนั้นมีมายาวนานกว่ามนษยชาติ พฤติกรรมคอร์รัป

ชันเหล่านี้มีหน้าที่ทางสังคมบางประการที่ช่วยเหลือเลี้ยงให้สังคมเดินหน้าต่อไปได้ นักต่อสู้คอร์รัปชันจึงจำเป็นต้องแทนที่พฤติกรรมคอร์รัปชันเหล่านี้ด้วยพฤติกรรมอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอย่างกว่า ก่อนอื่นพากษาจะต้องทำความเข้าใจให้กระจงเสียก่อนว่าพฤติกรรมคอร์รัปชันมีหน้าที่ทางสังคมอย่างไร การจะเข้าใจว่าทำไม่ מנุษย์ถึงเข้าไปมีส่วนในกิจกรรมอย่างการคอร์รัปชัน การเล่นพรรคเล่นพวก การสร้างความร่ำรวยแบบผิดกฎหมาย การติดสินบน และการเอื้อประโยชน์ เราจึงต้องเข้าใจหน้าที่ทางสังคมของพฤติกรรมเหล่านี้ และเข้าใจว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นที่รับรู้ในหัวประวัติศาสตร์ต่างๆ แตกต่างกันอย่างไร

2.1 พื้นฐานตั้งต้น: เครือญาติและระบบต่างตอบแทนในฐานะกลไกวัฒนาการ

francis Fukuyama (Francis Fukuyama) ให้ความหมาย “ระบบศักดินาราชูปัลเมอร์” ไว้ว่า คือการให้ตำแหน่งทางการเมืองตามหลักสองประการ ได้แก่ การคัดเลือกจากเครือญาติ และการให้แบบต่างตอบแทน (reciprocal altruism) ในสายตาของนักวิทยา หลักสองประการนี้เป็นที่มาของพฤติกรรมในการร่วมมือ หากมองด้วยมุมมองวิัฒนาการ การให้โดยไม่หวังผลต่อเครือญาติตามสัดส่วนของผลผลิตนั้นสมเหตุสมผล เนื่องด้วยการอยู่รอดของปัจเจกบุคคลโดยลำพังนั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่เป็นการอยู่รอดเพื่อขยายเผ่าพันธุ์ของตนต่างหาก² อย่างไรก็ได้ การให้แบบต่างตอบแทนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องทางพันธุกรรม แต่ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ทางตรงระหว่างบุคคลซึ่งแล้วซึ่งเล่า การสร้างความสัมพันธ์บนผลประโยชน์ร่วมและการไว้เนื้อเชือกันนั้นช่วยให้สังคมสามารถก้าวข้ามปัญหาความล้มเหลวในการร่วมมือกันและเป็นหนทางไปสู่การสร้างรูปแบบความร่วมมือและระบบเบี้ยนทางการเมืองที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

นับตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์การอยู่ร่วมกันในสังคมมนฐานของความสัมพันธ์ทางเครือญาติและการให้แบบต่างตอบแทน เป็นรูปแบบพื้นฐานที่สุดของระบบทางการเมือง และเป็นรูปแบบพื้นฐานตั้งต้นของความร่วมมือทางสังคมซึ่งจะย้อนกลับมาเมื่อบาทเสมอในนามที่สถาบันที่ไม่ขึ้นกับสายสัมพันธ์ส่วนบุคคลนั้นล่ำສลาย³ แนวโน้มที่มนุษย์จะเอื้อประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและเพื่อนฝูงนั้นเป็นสภาพพื้นฐาน

ที่สุดอันเป็นรากรฐานของการอยู่ร่วมกัน ด้วยสภาพพื้นฐานที่มนุษย์มักจะเอื้อประโยชน์ให้แก่เครือญาติเช่นนี้ ระบบศักดินาราชูปัลเมอร์จึงไม่มีวันจะถูกขุดรากถอนโคนให้หมดไปโดยสิ้นเชิง อย่างดีที่สุดก็แค่ถูกจำกัดบทบาทลงเท่านั้น⁴

2.2 การยกระดับ: การร่วมมือภายใต้ระบบอุปถัมภ์ในสังคมเกษตร

การใช้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติเป็นหลักในการจัดระบบเบี้ยนทางสังคมต้องเพิ่มขึ้นเช่นกัน เมื่อประชาชนเติบโตไปไกล เกินกว่าระดับครอบครัวและเพื่อนบ้าน ระบบการผลิตแบบเกษตรกรรมจำเป็นต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทางแบบทางวิชาชีพ ขณะที่การทำฟาร์มก็เรียกร้องความร่วมมือของคนนับพัน การจัดระบบเบี้ยนทางสังคมรูปแบบใหม่จึงต้องขยายและเบี้ยนทางการเมืองให้ไปไกลกว่าวิถีของปฏิสัมพันธ์ทางตรงในชีวิตประจำวันทั่วไป สังคมแบบชนเผ่าเริ่มตั้งราชวงศ์ของตนขึ้นโดยสร้างลำดับชั้นทางสังคมในแนวตั้งมาแทนการจัดระบบเบี้ยนทางสังคมในแนวราบของระบบการเมืองมนฐานเครือญาติ ในระบบสมบูรณณาญาสิทธิราชย์แต่โบราณกานั้น รัฐถูกมองว่าเป็นสมบัติของกษัตริย์ และทรัพยากรทั้งหมดถูกหมู่HEMA รวมให้เป็นของเจ้าผู้ปักครองเพื่อเสริมสร้างเกียรติภูมิแห่งอำนาจ⁵ เพราะฉะนั้นแล้วในยุคโบราณคอร์รัปชันจึงหมายถึงการขโมยทรัพย์สมบัติจากกษัตริย์นั่นเอง⁶

การปักครองภายใต้ระบบศักดินาราชในยุคกลางนั้นไม่ได้อยู่บนฐานของความสัมพันธ์แบบเครือญาติอีกต่อไป⁷ แต่อยู่บนฐานของความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ ขุนนางในระบบศักดินาราชได้รับที่ดินเพื่อ “หาประโยชน์” ส่วนตนในที่ดินที่ตนครอบครองภายใต้ระบบศักดินาราช ด้วยสิทธิโดยชอบธรรมที่จะเก็บเกี่ยว “ดอกผลจากที่ดิน” ในรูปของการส่งบรรณาการจากไพรุขุนนางผู้อุปถัมภ์ในสังคมศักดินาจะทำการคุ้มครองไพร์เป็นการตอบแทนความภักดีผู้ปักครองในระบบศักดินาราช นับบทบาทของตนในฐานะ “บิดาผู้อุปถัมภ์ประชาชน”⁹ การใช้วิถีแบบหรูหราฟุ่มเฟือยของพวกเขามีเป็นดั่งสัญลักษณ์แสดงความสามารถในการดูแล “ผู้ด้อยกว่า” ได้อานติของตน “พันธะหน้าที่อันสูงส่ง” ดังเช่นความยินดีช่วยเหลือผู้อ่อนด้อยสะท้อนถึงกุ้งแห่งเกียรติยศของวรรณะนั้นผู้ปักครองอันได้แก่ สำนักในลำดับชั้นและสถานะ ภาระตัวภาพของพื้นท้องร่วมบุคคล ความหยิ่งทะนง ความ

หาญกล้า และระบบพ่อปู่ของลูก ฉะนั้นการให้ความเมตตาจากเหล่าขุนนางเพื่อบ่มเพาะความภักดีในหมู่ไพรีพล และการใช้กำลังบังคับอันโหดร้ายเพื่อรักษาและเบี่ยงของสังคมศักดินาก็คือสองด้านของเหรียญเดียวแก่ทุกวันนี้ความรู้สึกชอบธรรมของเหล่านั้นปัจจุบันก็คือสิ่งที่หลงเหลืออยู่จากระเบียบสังคมการเมืองในยุคศักดินานั้นเอง

2.3 สิ่งที่ฝังอยู่ในวัฒนธรรม: ระเบียบสังคมแบบศักดินา ราชูปถัมภ์และระบบอุปถัมภ์

โครงข่ายระบบอุปถัมภ์ในสังคมร่วมสมัยทำงานบนกฎเกตุกาที่คล้ายคลึงกับในอดีต การจะแลกมาซึ่งความภักดีนั้น ผู้อุปถัมภ์จะต้องพยายามให้เงินเดือนแก่ผู้สนับสนุนตน แลกจ่ายผลประโยชน์ คุ้มครองผู้รับการอุปถัมภ์ และเอื้อประโยชน์ให้แก่เครือญาติ ฉะนั้น คอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และระบบพวกพ้องจึงไม่ใช่โรคร้ายหรือการเสื่อมสภาพของระเบียบสังคมแบบศักดินาราชูปถัมภ์หากแต่เป็นดีเอ็นเอแท้ๆ ของระบบทั้งกล่าว

ระเบียบสังคมแบบศักดินาราชูปถัมภ์นั้นฝัง根柢อยู่ในวัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง โอลิวิเยร์ เดอ 沙丹 (Olivier de Sardan) ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบทางการเมืองของการคอร์รัปชันในวัฒนธรรมศักดินาราชูปถัมภ์ของแอฟริกา ประการแรก การเจรจาต่อรองทุกสิ่งทุกอย่าง แม้กระทั่งกฎหมาย ก็ต้องสามารถต่อรองกันได้ ประการที่สอง วัฒนธรรมการมอบของกำนัลเพื่อแสดงถึงความเคารพและภักดีซึ่งมักแยกแยะออกจากสินบนแทบไม่ได้ ประการที่สาม เครือข่ายแห่งความเป็นปึกแผ่น สมาชิกในกลุ่มไม่สามารถปฏิเสธคำร้องขอจากสมาชิกร่วมกลุ่มได้ ประการที่สี่ ผู้มีอำนาจพร้อมจะใช้อำนาจเพื่อตนเอง ซึ่งสะท้อนถึงลิทธิของขุนนางในระบบศักดินาที่จะกอบโกย “ดอกผลจากที่ดิน” ของตนเอง ประการสุดท้าย การสะส່ความมั่งคั่งเพื่อแจกรายได้ให้สมาชิกในเครือข่ายตามพันธสัญญา¹⁰

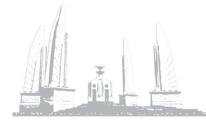
เครือข่ายอุปถัมภ์ในเมืองเชี่ยวชาญมากทำงานบนตระรากทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันกับที่กล่าวมา แรงจูงใจหลักที่ต้องให้ความสำคัญกับ “การรักษาหน้า” เหนืออื่นใดนั้นมาจากความจำเป็นจะต้องรักษาชื่อเสียงที่ตนสั่งสมมากทั้งชีวิตในเครือข่ายส่วนบุคคล ซึ่งการเป็นสมาชิกของเครือข่ายนั้นมีความสำคัญ

ยิ่งในทุกมิติของชีวิต กรณีศึกษาของไทยในหัวข้อ 4.2 ของบทความนี้จะแสดงให้เห็นว่าตระรากทางวัฒนธรรมเหล่านี้ฝังลึกอยู่ แม้กระทั่งในความอารมณ์รู้สึกและการประกอบสร้างตัวตนของคนคนหนึ่ง ฉะนั้น ความพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างแรงจูงใจภายใต้ระเบียบสังคมแบบศักดินาราชูปถัมภ์จึงมีความสำคัญ เพราะช่วยทำให้เราเข้าใจว่าทำไมคนคนหนึ่งถึงตัดสินใจมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชัน

2.4 การต่อสู้กับความเสื่อม: “คอร์รัปชันทางจริยธรรม” ในฐานะปัญหาทางศีลธรรม

ในปรัชญาอยุคคลาสสิก คอร์รัปชันไม่ใช่ปัญหาทางการเมืองแต่โดยหลักคือปัญหาทางจริยธรรม นูชิดีส เเพลโต และอริสโตเติล ต่างก็เลือกใช้คำว่า “การคอร์รัปชันของระบบการเมืองอันเลวร้าย” ในการอธิบายถึงความเสื่อมของจริยธรรมและระเบียบทางการเมือง¹¹

“คอร์รัปชันมักจะเกิดขึ้นในรูปของการบิดกฏหมาย ด้วยการตีความที่บิดพลิ้ว การบิดเบือนดังกล่าว เช่น การละเมิดสัญญา ท้าทายเป้าประสงค์ในการทำให้กฎหมายนั้นใช้การได้ทั่วไป [...] ‘การคอร์รัปชันทางจริยธรรม’ ในลักษณะนี้คือสิ่งที่นักปรัชญาการเมืองในอดีตให้ความสนใจ จากอริสโตเติลจนถึงมาเดีย เวลลี บนพื้นฐานของทฤษฎีรัฐธรรมนูญที่ ‘ฉ้อฉล’ หรือ ‘ผิดเพี้ยน’ ของเพลโต [...] ต่างก็เน้นประเด็นที่ว่าระบบของการเมืองเหล่านี้ไม่ได้ถูกนำพาด้วยกฏหมาย (หรือเรารายกันได้ว่า ประโยชน์สาธารณะ) แต่กลับเป็นไปเพื่อตอบสนองประโยชน์ส่วนตัวของผู้ปกครอง [คอร์รัปชันจึงถูกมองว่าเป็น] การล้มลุกของระบบความเชื่อที่เป็นฐานของระบบการเมือง [...] เป็นความพังทลายของระเบียบทางการเมือง และความคิดแบบคลาสสิกว่าคอร์รัปชัน เป็นเชื้อโรคร้ายแรงร่วงการเมือง (body politic) จึงคงอยู่มารถึงยุคสมัยใหม่ และเป็นใจกลางของความคิดทางการเมืองของมาเดียเวลลี มองเตสกิเออ และรุสโซ”¹²

ศาสนาทั่วโลกต่างวิตกต่อความเสื่อมทางจริยธรรมนี้จึงเสนอ
แนวจริยธรรมเพื่อสร้างพุทธิกรรม “ดี” ในระดับปัจเจก จาก
เรื่องราวของโนอาห์จนถึงการพังทลายของเมืองโซดومและโก
โมราห์ คัมภีร์ใบเบิลได้กำหนดบทลงโทษอันโหดร้ายสำหรับ
ความเสื่อมทางจริยธรรม จากความพยายามในการสกัดกั้น
คอร์รัปชันในสังคมของตน งงจึงได้พัฒนาระบบการศึกษาที่
มุ่งฝึกฝนข้าราชการให้ไม่เพียงเป็นผู้มีปัญญา สำคัญกว่านั้น
คือต้องเป็น “คนดี” ด้วย พุทธศาสนาถือว่าคอร์รัปชันเป็น
สภาวะจิตใจที่เป็นพิษอันนำไปสู่สังคมที่ป่วยไข้ ความละโมบ
โอลามา (โลภและตัณหา) เป็นหนึ่งในยาพิษสามประการที่
เมื่อผสมผสานไปกับการไร้ซึ่งความละอายต่อบาป (หริ) และ
ความเกรงกลัวต่อบาป (โอดัปປະ) แล้วย่อมนำไปสู่ความทุกข์
หากจะอธิบายอีกแบบหนึ่ง ผู้มีส่วนพัวพันกับการคอร์รัปชัน
ต้องทนทุกข์จากการขาดดุลยพินิจทางจริยธรรมหรือปัญญา
นั่นเอง คอร์รัปชันจึงถูกมองว่าเป็นหักการกระทำที่แสดงถึงผล
แห่งกรรมเก่าอันชั่วร้ายและการกระทำที่สร้างกรรมใหม่อันชั่ว
ร้าย หากไม่ถอนนารากถอนโคนคอร์รัปชันให้สิ้นเช้า วัญจกร
แห่งกรรมอันชั่วร้ายนี้ก็จะวนเวียนอยู่รำไรไป ฉะนั้น การขัด
คอร์รัปชัน ไม่ว่าจะด้วยการระงับยับยั้งหรือปลุกมโนธรรม
ขึ้นมา จึงมีความสำคัญยิ่ง¹³

2.5 การเพิ่มประสิทธิผล: รูปที่ไม่คำนึงถึงตัวตน (the impersonal state)

ภายใต้แรงกดดันจากการสังคมที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง เหล่าผู้สร้างรัฐทั้งหลายในประวัติศาสตร์ตระหนักดีว่าจะเป็นสังคมแบบศักดินาราชปัลเมร์นั่นไว้ความสามารถในการบรรลุประสิทธิผล ในการจะดูดซับและใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ราชวงศ์ซิงแห่งจีน ราชวงศ์มังลุกแห่งอียิปต์ จักรวรรดิอโรมัน และรัฐยูโรปตะวันตกต่างก็แทนที่โครงสร้างสังคมศักดินาราชปัลเมร์ด้วยสถาบันทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับระบบที่ให้ผลตอบแทนตามผลงานและความสามารถของบุคคล เนื้อของการยึดมั่นในระบบความสัมพันธ์ส่วนบุคคล¹⁴ อย่างไรก็ได้ เหล่าชนชั้นนำแห่งสังคมศักดินาราชปัลเมร์ไม่ยอมปล่อยสถานะ อำนาจ และการเข้าถึงทรัพยากรของตนให้หลุดมือไปง่ายๆ โดยไม่ทำอะไรมากเพียงใด ยกเว้นพยายามนำพาตัวเองกลับคืนสู่อำนาจเสื่อมอยู่ในสังคมที่อำนาจของชนชั้นนำภายใต้ระบบศักดินาราชปัลเมร์ไม่

ถูกทำลายลงอย่างสมบูรณ์ การสร้างรัฐสมัยใหม่ย่อมไม่ประสบความสำเร็จหรือถูกดึงให้ถอยหลังกลับเมื่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูญเสียใหม่หมดบทบาทลง

2.6 ประดิษฐกรรมของคอร์รัปชันทางการเมือง: ระบุเป็นทางการเมืองบนฐานของกฎหมายและเหตุผล

คำว่าคอร์รัปชันทางการเมืองดังที่เข้าใจกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันนั้นเป็นประดิษฐกรรมของรัฐภายใต้หลักกฎหมายและเหตุผล (legal-rational state) รัฐดังกล่าวตั้งอยู่บนแนวคิดกรรมทางการเมืองสองประการ คือการแบ่งแยกระหว่าง “ความเป็นสาธารณะ” กับ “ความเป็นส่วนตัว” และการยอมรับค่านิยมส่วนรวมที่มีลักษณะเดียวกันกับติกาและมีเหตุมีผลในพื้นที่สาธารณะอย่างกว้างขวาง¹⁵ แมกซ์ เวเบอร์ พยายามอธิบายว่าระบบราชการอาชีพนั้นมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและกำกับควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองกับเจ้าหน้าที่รัฐอย่างไร¹⁶ เมื่อบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน การละเลยต่อหน้าที่ก็ย่อมถือว่าเป็น “การคอร์รัปชัน” ในขณะที่ระเบียบสังคมก่อนสมัยใหม่นั้น “การฉกฉวยจากองค์ธิปัตย์” ก็คือการขโมยทรัพย์สมบัติจากกษัตริย์ แต่สำหรับระเบียบทางการเมืองสมัยใหม่ ผู้เสียประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวคือประชาชน ฉะนั้น การเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะซึ่งผลประโยชน์นั้นอุทิศต่อสาธารณะจึงทำให้คอร์รัปชันกลายเป็น “อาชญากรรมต่อสาธารณะ”

ขอบเขตและระดับของการคอร์ปชันนั้นผันแปรไปตามสังคมที่แตกต่างกัน เดวิด โลเวลล์ (David Lowell) ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างลักษณะปัญหาในสังคมที่ “พัฒนาแล้ว” กับสังคมที่ “กำลังเปลี่ยนผ่าน” ดังนี้

“การคอร์รัปชันแบบครั้งคราวนั้นเกิดขึ้นในสังคมที่สิทธิ์อำนาจบนฐานของกฎหมายและเหตุผลได้ลงหลักปักฐานเรียบร้อยแล้ว ส่วนการคอร์รัปชันแบบเรื่อรังเกิดขึ้นในสังคมที่สิทธิ์อำนาจบนฐานของกฎหมายและเหตุผลยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจนเป็นวิถีหลักในสังคม”¹⁷

2.7 ท้าทายแนวคิด “ตะวันตกเป็นศูนย์กลาง”: คอร์รัปชันคือภัยการณ์สำคัญ

ไม่เดลของเว็บอร์อนุมนต์ถึงสังคมอันกว้างใหญ่ไปคาดและไร้ตัวตน ซึ่งหน่วยพัฒนาคือปัจจัยบุคคล ไม่ใช่ครอบครัวไม่เดลนี้ไม่สามารถอธิบายสังคมที่มีโครงสร้างอยู่บนฐานเจ้าตัวและความสมัพนธ์แบบเครือญาติอย่างเข้มข้น ด้วยว่าสังคมแบบหลังนั้น เส้นแบ่งที่ชัดเจนระหว่างการเมืองกับการบริหารราชการนั้นไม่มีอยู่จริง¹⁸ หลายสังคมในประเทศกำลังพัฒนาความแตกต่างระหว่างบทบาทสาธารณะกับประโยชน์ส่วนตนของข้าราชการนั้นพราวเลือน และอันที่จริงแล้วหลักเจ้าตัวและเพื่อสังคมเรียกร้องให้ข้าราชการต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวและต้องแสวงหาลาภทรัพย์และหน้าที่การทำงานให้กับเครือญาติของตนด้วย

นักวิชาการสำนักหลังอานันดีมได้วิพากษ์ข้อสมมติที่ว่าทุกสังคมล้วนเปลี่ยนผ่านไปสู่ “ความเป็นสมัยใหม่” ในแบบที่ถูกนิยามด้วยแนวคิดยุคุ้งแจ้ง แนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเอ็ดเวิร์ด ชาอดิ (Edward Said) ได้แสดงให้เห็นถึงการที่นักวิชาการตะวันตกอธิบายเชิงโลกกำลังพัฒนาด้วยสายตาแบบ “ตะวันออกนิยม” (orientalism) ซึ่งได้สถาปนาลำดับชั้นในระดับโลกระหว่างสังคมที่พัฒนาแล้วกับสังคมด้อยพัฒนา¹⁹ ส่วน โรส-แอคเคอร์แมน (Rose-Ackermann) ซึ่งให้เห็นว่าการเชื่อมโยงระหว่างคอร์รัปชันกับรัฐที่ “อ่อนแอก” หรือรัฐ “กำลังพัฒนา” นั้นได้มองข้ามในเชิงระบบต่อปัญหาคอร์รัปชันแบบเรื้อรังในโครงสร้างการเมืองที่มีเสถียรภาพและมีการสถาปนาเยี่ยมจากน้ำแล้ว ตั้ง เช่น ในภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศอุดสาหกรรมหลักทั้งหลาย²⁰

กระบวนการทัศน์ที่เชื่อมั่นในการเปลี่ยนผ่านอย่างแน่นอนจำกัดต้องถูกจะทิ้งไป²¹ ทุกประเทศไม่ได้เคลื่อนตัวไปสู่รัฐบาลที่มีสังคมบนฐานของกฎหมายและเหตุผลเสมอ หากแม้เนินเข้าสู่นั้น เส้นทางการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาเหล่านั้นก็อาจจะแตกต่างอย่างยิ่งจากเส้นทางการพัฒนาของประเทศตะวันตก อย่างไรก็ดี ทฤษฎีการพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่ยังให้แง่คิดสำคัญที่ช่วยตอบคำถามว่าการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทาง

สังคมและสร้างแรงกดดันต่อระบบทั่วไปทางการเมืองและจริยธรรมที่ลงตัวอยู่แต่เดิมอย่างไร²²

3. ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง

3.1 ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ

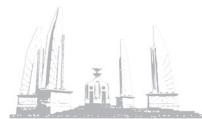
วิวัฒนาด้วยความสมัพนธ์ระหว่างคอร์รัปชันทางการเมืองกับการเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นเป็นวิวัฒนาที่ผิดร้อนมานานหลายทศวรรษ

แนวคิดการพัฒนาในช่วงแรกเริ่ม

นักวิชาการด้านการพัฒนาในช่วงแรกเริ่มนั้นให้ความสนใจเป็นพิเศษกับผลกระทบโดยตรงของคอร์รัปชันต่อศักยภาพในการดำเนินโครงการพัฒนา ข้อกังวลหลักจึงเป็นเรื่องผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการลงทุน²³ ก่อว่าคือ ทรัพยากรของรัฐบาลอาจถูกดึงออกจากโครงการพัฒนาและอาจถูกนำไปเข้าบัญชีของธนาคารต่างชาติแทนที่จะนำมาลงทุนภายในประเทศ โครงการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอาจสูญเสีย การตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชนก็อาจจะถูกบิดเบือนออกจาก การตัดสินใจลงทุนของภาครัฐและเอกชน ในขณะเดียวกันการคอร์รัปชันทางการเมืองก็อาจจะนำไปตัดลดรายรับของภาครัฐและกระแสเงินไหลเข้า การทุจริตในการจัดเก็บภาษียังอาจทำให้จำนวนภาษีที่รัฐจัดเก็บได้นั้นบิดเบี้ยวอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจลดต่ำลง เพราะมีโอกาสจะต้องเผชิญกับการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส ความล่าช้า และปัญหาคอร์รัปชัน

ข้อกังวลประการที่สองคือการสูญเสียทรัพยากรมุ่งเน้นอย่างเปล่าประโยชน์

“หากชนชั้นนำทางการเมืองของประเทศใช้เวลาและพลังงานไปกับความพยายามจะรับรายด้วยวิธีการคอร์รัปชัน แผนการพัฒนาประเทศก็ยากยิ่งที่จะประสบความสำเร็จ”²⁴

เสียงที่ท้าทาย: แนวคิดทวนกระแส

ทัศนะดังกล่าวข้างต้นถูกท้าทายโดยนักวิชาการสาย “ทวน
กระแส” หากการพัฒนาถูกขับเคลื่อนด้วยการลงทุนจาก
ผู้ประกอบการภาคเอกชนและระบบตลาดเสรี ทุกสิ่งที่ช่วย
ปลดปล่อยพลังของตลาดเสรีก็ย่อมดีสำหรับการพัฒนา
เศรษฐกิจ ฮันทิงตัน (Samuel Huntington) “ได้อธิบายอย่าง
เป็นระบบถึงความกลัวของเสรีนิยมต่อปีศาจร้ายในรูปของ
ระบบราชการดังนี้

“ในแห่งของการเดิบโตทางเศรษฐกิจ สิ่งที่แย่กว่าสังคมที่มีระบบราชการอันเข้มงวด รวมศูนย์มาเกินไป และขาดความซื่อสัตย์ ก็มีแต่เพียงสังคมที่มีระบบราชการอันเข้มงวด รวมศูนย์มากเกินไป และพร้อมด้วยความซื่อสัตย์”²⁵

การติดสินบนจึงอาจถูกตีความได้ว่าเป็นดั่งอาชญาของผู้ประกอบการที่อ่อนแอกล้าดเฉลียวในการเพชญหนักกับผู้คุมภูมิที่มีอำนาจสูงส่งและไม่ลังเลจะใช้อำนajanนั้น ไม่รอน ไวเนอร์ (Myron Weiner)ยืนยันว่าหากประธานาธิบดีซึ่งความยึดหยุ่นที่มาจากการติดสินบน จะเบี่ยงบราชาการที่จุกจิกเกินไปย่อมส่งผลเสียต่อ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ นาทานีล เลฟฟ์ (Nathaniel Leff) สำทับว่า เงินทุกบาทที่ประหยัดได้จากการถูกเก็บภาษีจะถูกนำไปใช้จ่ายลงทุนอย่างคุ้มค่ากว่าโดยผู้ประกอบการเอกชน²⁶ เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มผู้ประกอบการชนกลุ่มน้อยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือแอฟริกาตะวันออกซึ่งมีตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมไม่มั่นคง การคอร์รัปชันอาจช่วยเป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติได้²⁷ เช่นนี้แล้วในสายตาของผู้ประกอบการรายย่อยที่มองผ่านมุมมองแบบจุลภาค การคอร์รัปชันก็อาจมีส่วนช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจได้เช่นกัน

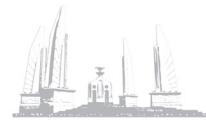
การลงทุนและการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจ: กำเนิดฉันทกรรมตัวอธิบดี

ในทศวรรษ 1980 วิวัฒน์เรื่องคอร์รัปชันนั้นย้อนกลับไปตั้ง
คำถ้ามต่อผลเสียจากการคอร์รัปชันอีกรังส์ เมื่อนัก
เศรษฐศาสตร์จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
(International Monetary Fund - IMF) เปาโล มาโร (Paolo Mauro)
ซึ่งให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการคอร์รัปชันใน
ระดับสูงกับการลงทุนในระดับต่ำ ทั้งการลงทุนเพื่อการพัฒนา
จากภาครัฐและการลงทุนจากภาคเอกชน²⁸ จากมุมมอง
ระดับมหภาค การทำหน้าที่ “หล่อลื่น” กิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ของคอร์รัปชันกล้ายเป็นระบบทุจริตที่ส่งเสริมให้ระบบราชการ
สร้าง “ช่องทางแสวงหารายได้” เพิ่มขึ้น จนในที่สุดทำให้เกิด
ความล่าช้าในระบบทั้งระบบ²⁹

คอร์รัปชันยังอาจจุดรังหน้าที่สำคัญของรัฐในการวางแผนการสร้าง
สำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น การสร้างโครงสร้าง
พื้นฐานและบริการสาธารณะ ด้วยเหตุนี้ รัส-เอดเดอร์แมนน์
จึงคงคอร์รัปชันเข้ากับกระบวนการทัศน์ของธรรมาภิบาล

“รัฐที่มีเสถียรภาพ ซึ่งทำงานภายใต้หลักนิติธรรม มีความได้เปรียบในการพัฒนา [...] ด้วยเหตุที่คอร์รัปชันได้บ่นก่อนพันธสัญญาณี้ คอร์รัปชันจึงบ่นก่อน ความชอบธรรมของรัฐ และในกระบวนการตั้งกล่าวก์ ได้ทำลายศักยภาพในการเติบโตไปด้วย”³⁰

การเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ครังกัดมาของวิชากรรентаทางวิชาการ ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างครุรัปชันกับการเติบโตทางเศรษฐกิจมาจากการศึกษาเกี่ยวกับ “การแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจ” นิยามอย่างคร่าวๆ ของการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจคือกิจกรรมเกี่ยวกับการกระจายผลผลิตและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การสูญเสียทรัพยากรโดยใช้เหตุ³¹ ด้วยคำนิยามนี้ ส่วนเกินทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นก็ เมื่อรัฐเข้ามาสร้างข้อจำกัดในการทำงานของตลาด³² เศรษฐกิจที่มีส่วนเกินทางเศรษฐกิจไม่เพียงเกิดขึ้นในภาคเศรษฐกิจที่รัฐ และเอกชนร่วมกันผลิตสินค้าและบริการแต่ยังเกิดขึ้นภายใต้ระบบผูกขาดจากการได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการจากภาครัฐ เช่นในภาคโทรคมนาคมหรือภาคสื่อสารมวลชน นัก

เศรษฐศาสตร์การเมืองซึ่งให้เห็นว่ารากฐานของ “ส่วนเกินทางเศรษฐกิจ” ทุกประเพณามาจากระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้มีอำนาจ กับพวกรังส์ ในทางกลับกันผู้แสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจได้ช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับระบบอุปถัมภ์ผ่านการส่งมอบทรัพยากรเพื่อให้ผู้อุปถัมภ์สามารถแยกจ่ายต่อไปยังเครือข่ายผู้รับการอุปถัมภ์

คำอธิบายเหล่านี้คล้องกันกับรูบที่โลกาภิวัตน์ของทุนนิยมทางการเงินกำลังคืนคลานเข้ามาและอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ ได้ถือกำเนิดขึ้น หัวข้อ 4.1 จะอธิบายว่า “การต่อต้านคอร์รัปชัน” ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของฉันท์ดิอาเซิงตันและการสร้างธรรมาภิบาลได้อย่างไร

อย่างไรก็ต้องมีหลังจากการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ การคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบก็ยังคงอยู่ จากการเปรียบเทียบประเทศที่อยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านหากประเทศไทยมีภาคต่างๆ ทั่วโลกได้ข้อสรุปว่า “ไม่มีความเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างระดับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจกับการคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ³³ ในทางตรงกันข้าม การแปรรูปสมบัติของรัฐให้เป็นของเอกชน มักจะนำไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์ของ “ทุนนิยมพวกรังส์”³⁴ การลดการกำกับดูแลโดยรัฐได้เปิดโอกาสใหม่ให้กับการคอร์รัปชันในภาคเอกชน เรื่องการคอร์รัปชันจ้าวโฉมที่มีบรรษัทเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องได้แสดงให้เห็นว่าคอร์รัปชันไม่ใช่ปัญหาจาก “รัฐที่เข้ามามากับดูแลเศรษฐกิจอย่างล้นเกิน และตลาดที่หมดบทบาทจากการเข้าแทรกแซงโดยรัฐ”³⁵ อย่างไรก็ต้องมีข้อค้นพบเหล่านี้ “ทุนนิยมพวกรังส์” กำลังจะกลับมา ในฐานะส่วนหนึ่งในการต่อสู้ของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่เพื่อวางแผนรากฐานให้กับทุนนิยมการเงินโลก³⁶

เส้นแบ่งระหว่างประโยชน์และโทษของการคอร์รัปชัน

งานวิจัยใหม่ๆ ได้พยายามวัดภาพที่สมดุลมากขึ้นระหว่างประโยชน์และโทษของคอร์รัปชันต่อการพัฒนาทางการเมือง การที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองในประเทศที่มีการคอร์รัปชันแบบเรื้อรังนั้นหมายความว่าคอร์รัปชันไม่ได้ส่งผลเสียต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเสมอไป³⁷ ในบริบทของการเปลี่ยนผ่าน คอร์รัปชันอาจสร้างประโยชน์ชั่วคราวในการทดสอบหรือส่งเสริมการทำงานของสถาบันที่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยใหม่ๆ จึงพยายามหาเส้นแบ่งที่ประโยชน์จากการคอร์รัปชันจะกลับ

กลับเป็นโทษ³⁸ ในประเทศไทย ซึ่งระบบสถาบันที่เป็นทางการนั้นไร้ประสิทธิภาพ โครงข่ายคอร์รัปชันอาจมีส่วนช่วยสร้างความมั่นคงปลอดภัยในการทำธุกรรมทางเศรษฐกิจ อีกทั้งอาจช่วยลดความเสี่ยงทางการเมืองด้วย ทั้งหมดนี้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น แม้เพียงชั่วคราว

“ในช่วงเริ่มแรกของการเปลี่ยนผ่านคอร์รัปชันอาจมีส่วนสำคัญในการก้าวข้ามปัญหาจากระบบระบบที่แบบผูกมิตรกับคน[...] อย่างไรก็ต้องมีการคอร์รัปชันเกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพจากการเป็น ‘เครื่องมือของผู้ประกอบการ’ ไปสู่การ ‘กอบโกยผลประโยชน์เข้าตัว’ สถาบันนี้ก็จะยังสร้างผลเสียต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเรื่อยๆ”⁴⁰

หากจะอธิบายอีกแบบหนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างคอร์รัปชันกับการเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นไม่ได้เป็นขาวกับดำ ในบางเงื่อนไขคอร์รัปชันก็สามารถสร้างประโยชน์ได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไป คอร์รัปชันก็อาจจะส่งผลกระทบพิการต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจได้เช่นกัน

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างคอร์รัปชันทางการเมืองกับการเติบโตทางเศรษฐกิจจะยังคงเป็นวิวัฒนาการให้ถูกต้อง อย่างเด็ดร้อนต่อไป การประเมินขอบเขตและขนาดของผลกระทบทางลบของคอร์รัปชันนั้นมีความแตกต่างกันมาก และดูเหมือนว่าจะเชื่อมโยงกับโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผู้ศึกษาวิจัยแต่ละคนยึดถือ เช่นนี้แล้วเราอาจอนุમานได้ว่างงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคอร์รัปชันนั้นล้วนล้วนแห่งอดีตเชิงอุดมการณ์ทั้งสิ้น

3.2 ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อการพัฒนาทางการเมือง

นวัตกรรมทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมอย่างไรก็ต้องมีผลกระทบที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบที่ทางการเมืองและจริยธรรมกลับปรับเปลี่ยนอย่างเชื่องชา การทำต่อต้านการเปลี่ยนแปลงมักเริ่มมาจากเหล่านั้นที่กำลังเสื่อมอำนาจและพยายามที่จะรักษาอำนาจนำของตนไว้ รวมไปถึงปัจเจกชนผู้รักสิทธิมนตรีที่ต่อการสูญเสียอัตลักษณ์ของ

ตน หากกล่าวในเชิงโครงสร้าง ยุคสมัยเปลี่ยนผ่านนั้นเป็นยุคที่มีระเบียบสองชุดอยู่ร่วมกันในเวลาเดียวกันและเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ระบบคุณค่า และจริยธรรม

หาก “การพัฒนาทางการเมือง” คือการเติบโต (หรือการเสื่อมถอย) ของศักยภาพของโครงสร้างสังคมและกระบวนการธุรกิจ รักษาความชอบธรรมข้ามเวลาของสังคม ดังนั้น ความท้าทายหลักของสังคมช่วงเปลี่ยนผ่านก็คือการสร้างโครงสร้าง การเมือง และกระบวนการทางการเมืองที่มีศักยภาพจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้⁴¹

เราคงไม่ต้องสงสัยว่าคอร์รัปชัน ระบอบอุปถัมภ์ และระบบพวกรพ้องมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเปลี่ยนผ่านอย่างแน่นอน คำถามสำคัญคือ ผลกระทบเชิงโครงสร้างของคอร์รัปชัน ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่เต็มไปด้วยความไร้เสียรากพื้นและสุ่มเสี่ยงที่จะเกิดความขัดแย้งคืออะไร หลายทศวรรษที่ผ่านมา นักวิชาการได้ถกเถียงกันว่าคอร์รัปชันนั้นเป็นอุปสรรคหรือ เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาทางการเมืองกันแน่

เศรษฐศาสตร์การเมือง: การต่อสู้ระหว่างชนชั้นใหม่กับชนชั้นเสื่อมถอย

จากมุมมองเศรษฐศาสตร์การเมือง กระบวนการเปลี่ยนผ่านนั้นไม่ใช่การเปลี่ยนโครงสร้างฐานรากที่ไร้ตัวตน แต่เป็นการต่อสู้ทางการเมืองอย่างรุนแรงระหว่างผู้ซึ่งกับผู้แพ้เพื่อเข้ามาควบคุมจัดการประเทศ

“การแข่งขันต่อสู้เพื่อแย่งชิงทรัพยากรสาธารณะนั้น มีความรุนแรงเป็นพิเศษ เพราะผู้ได้รับประโยชน์จากการแข่งขันรายแรกๆ จะเป็นผู้ชนะในเกมแห่งวิัฒนาการทางชนชั้น อันจะมีผลพวงลึกลับเนื่องไปถึงคนรุ่นหลังอีกหลายรุ่น”⁴²

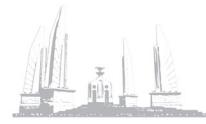
มุสหัก ข่าน (Mushtaq Khan) อธิบายไว้ว่าในขณะที่คอร์รัปชันเป็นปัจจัยสำคัญในการก่อร่างสร้างเศรษฐกิจการเมืองแบบทุนนิยม แต่ก็แห่งการเปลี่ยนผ่านสร้างความจำเป็นให้เกิดการคอร์รัปชันเพื่อ “สร้างอิทธิพลเหนือ” หรือ “ซื้อ” กลุ่มต่างๆ ที่ต่อต้านกระบวนการเปลี่ยนผ่านนี้

“ในหลายกรณี คนที่ประสบความสำเร็จในการสถาปนาอำนาจให้ตนเองในช่วงเวลาวิกฤตเยี่ยงนี้

มักทำได้ก็ด้วยความโฉดดีเหลือถนน ด้วยเส้นสายทางการเมือง ความมั่งคั่งแต่แรกเริ่ม หรือด้วยการคอร์รัปชัน ลักษณะที่ว่ามานี้ทั้งหมดไม่สามารถสร้างความชอบธรรมให้กับรายได้และความมั่งคั่งมหาศาลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังได้เลย ความไม่เป็นธรรมที่มาพร้อมกับกระบวนการเหล่านี้ทำให้การจัดตั้งกลุ่มต่อต้านเป็นไปอย่างง่ายดาย [...] กลุ่มต่อต้านโดยทั่วไปมาจากกลุ่มนชนชั้นกลางใหม่ ผู้ถูกทอดทิ้งอยู่เบื้องหลัง [...] ในทางกลับกัน การต่อต้านของกลุ่มคนเหล่านี้ก็มักส่งผลให้เกิดแรงกดดันเชิงโครงสร้างชุดใหม่ที่เป็นบ่อเกิดของการคอร์รัปชันในระดับสูง [...] กลุ่มต่อต้านที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาในมีดะถูกซื้อด้วยผลประโยชน์ [...] ซึ่งจ่ายให้กับผู้ต่อต้านที่สร้างปัญหาและเป็นตัวอันตรายมากที่สุด เพื่อ ‘ซื้อ’ หา’ แรงสนับสนุนหรือความชอบธรรม [...] ในกรณีรัฐจึงจัดสรุทธิการไปให้กลุ่มคนที่มีความสามารถจะสร้างปัญหาทางการเมืองได้มากที่สุด...”⁴³

ยังคงต้นได้ซื้อให้เห็นถึงการปฏิสมัครที่ลับซับซ้อนระหว่างการคอร์รัปชันกับความขัดแย้งทางชนชั้น ในขณะที่ชนชั้นเกิดใหม่ใช้คอร์รัปชันเป็นเครื่องมือช่วยให้การเข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองราบรื่นขึ้น คอร์รัปชันยังทำงานเป็นเครื่องมือต่อต้านแรงกระตุ้นในการเปลี่ยนแปลงช่วยป้องกันไม่ให้สมดุลอันเประบางของลำดับชั้นทางสังคมขยายผลไปสู่สังคมชนชั้น (ที่รุนแรง)

“ในความหมายนี้ คอร์รัปชันเป็นผลผลิตโดยตรงจากการเกิดขึ้นของกลุ่มนชนชั้นใหม่พร้อมกับทรัพยากรใหม่และจากความพยายามของกลุ่มคนเหล่านี้ที่จะเข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองอย่างสัมฤทธิ์ผล คอร์รัปชันอาจจะเป็นเครื่องมือในการควบรวมกลุ่มนชนชั้นใหม่เข้าสู่ระบบการเมืองด้วยวิธีที่ไม่ปกติ เนื่องด้วยระบบปกติไม่สามารถปรับตัวได้เร็วพอจะสร้างความชอบธรรมและหนทางที่คนยอมรับเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ได้ [...] พวกเศรษฐีใหม่สามารถซื้อที่นั่งในวุฒิสภา [...] และกลายเป็นผู้มีส่วนร่วมในระบบการเมืองแทนที่จะเป็นคู่ต่อสู้ที่แบกรถแยกโสดเดียว

ซึ่งอาจเกิดขึ้นหากพวกร้าวไม่มีโอกาสในการคอร์รัปชัน

นอกจากนี้มวลชนที่เพิ่งจะมีสิทธิออกเสียง [...] ก็ได้ใช้อำนาจในการลงคะแนนเสียงที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อซื้อตำแหน่งการงานให้กับตนเองและสร้างห้ามการอนุเคราะห์จากกลไกการเมืองท้องถิ่น ฉะนั้นแล้วจึงมีการคอร์รัปชันทั้งในหมู่คนจนและในหมู่คนรวย ฝ่ายหนึ่งแลกเปลี่ยนอำนาจจากการเมืองเพื่อเงินในขณะที่อีกฝ่ายยอมแลกเงินเพื่ออำนาจทางการเมือง⁴⁴

โจเซฟ ไน (Joseph Nye) มองความขัดแย้งทางชนชั้นที่เกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงสังคม ผ่านมุมมองของผู้มาใหม่ซึ่งพยายามหาที่ทางให้ตัวเอง

“คอร์รัปชันอาจช่วยให้สังคมก้าวข้ามความแตกแยกในหมู่ชนชั้นปัจจุบันที่อาจจากลายไปเป็นความขัดแย้งอันส่งผลทำลายล้าง [...] โดยเป็นสะพานเชื่อม] ซึ่งว่างระหว่างกลุ่มที่มีฐานอำนาจและกลุ่มที่มีฐานความมั่งคั่ง [...] สำหรับกลุ่มผู้อ่อนตัวในเมืองที่เข้ามาใหม่ กลไกการเมืองที่อยู่บนฐานคอร์รัปชันอาจช่วยเป็นจุดสนับสนุนในการเชื่อมโยงตนเองเข้ากับรัฐบาลนอกเหนือไปจากช่องทางที่อิงอยู่กับชนเผ่าหรือเชื้อชาติเท่านั้น”⁴⁵

ในการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของจีน กระบวนการใกล้เลื่ียระหว่างชนชั้นนำเก่าที่มีอำนาจแต่จากนักชนชั้นใหม่ที่ร่าเรวยแต่ไร้อิทธิพลทางการเมือง ได้สร้างเสถียรภาพให้กับกระบวนการปฏิรูปโดยการรักษาชนชั้นนำเก่าไว้ในวงจำกัด

“คอร์รัปชันยังอาจจะเข้าใจได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่ช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับกระบวนการปฏิรูป เพราะมันส่งผลกระทบการเมือง โดยช่วยให้ชนชั้นนำเก่าที่เคยมีอิทธิพลแต่ปัจจุบันได้สูญเสียสถานะทางสังคมและตำแหน่งแห่งที่อัน ‘มั่งคั่ง’ ของตนไปอย่างรวดเร็วนั้น รู้สึกพึงพอใจ อีกทั้งช่วยป้องกันไม่ให้ชนชั้นนำเก่าเหล่านั้นอุกมาขัดขวางขบวนการปฏิรูป”⁴⁶

ในขณะที่คอร์รัปชันเป็นเครื่องมือของชนชั้นปัจจุบันในการ “สร้างอิทธิพลเหนือ” หรือ “ซื้อ” ชนชั้นเกิดใหม่และกลุ่มต่อต้าน มันยังเป็นช่องทางให้กลุ่มเหล่านี้เข้าถึงพื้นที่ซึ่งเคย

ถูกชนชั้นนำควบคุมอยู่อย่างเบ็ดเสร็จอีกด้วย นาธานเนย์เลฟฟ์ (Nathaniel Leff) ตั้งข้อสังเกตสอดคล้องกันว่า การวิพากษ์คอร์รัปชันอย่างเข้มข้นนั้นมักจะถูกชักนำด้วยผลประโยชน์ของกลุ่มผู้มีอำนาจและกลุ่มที่ส่งเสียงดัง

“การทุจริตอาจเป็นเพียงช่องทางเดียวที่อนุญาตให้กลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ มีโอกาสเปล่งเสียงและหาผู้แทนของตนในกระบวนการทางการเมือง เพราจะนั้น เมื่อชนชั้นปัจจุบันของพยาบาลจะรักษาสิทธิ์ขาดในการควบคุมระบบราชการไว้ พากษาจึงต้องตัดช่องทางหรือพยายามควบคุมช่องทางอำนาจนี้”⁴⁷

ในยังชี้ให้เห็นถึงความยากลำบากที่รัฐอ่อนแอกต้องประสบในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ด้วยความที่ขาดพร่องเครื่องมือในการใช้อำนาจ กลุ่มชนชั้นนำจึงอาจจะต้องพึ่งพาการคอร์รัปชันเพื่อให้ตนสามารถปักธงได้

“ขีดความสามารถของโครงสร้างทางการเมืองในรัฐเกิดใหม่หลายรัฐที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนั้น มักมีปัจจัยด้อยที่ความอ่อนแอกของสถาบันใหม่ๆ และ (ถึงแม้จะมีความพยายามรวมศูนย์อำนาจอย่างเห็นได้ชัด) อำนาจที่แท้จริงในประเทศ [...] ผู้นำในประเทศไทยเช่นนี้มักจะต้องพึ่งพิง (ส่วนผสมหลายรูปแบบของ) ภาคอุดมคติ การบังคับใช้กฎหมายและการให้แรงจูงใจเชิงวัตถุเพื่อจะรวบรวมอำนาจให้เพียงพอสำหรับการปักธง การให้แรงจูงใจเชิงวัตถุอย่างถูกกฎหมายนั้นอาจถูกเสริมด้วยแรงจูงใจที่จะคอร์รัปชันก็ได้”⁴⁸

ในขณะเดียวกัน ชนชั้นปัจจุบันก็อาจจะใช้คอร์รัปชันเป็นดั่งวัลล์ปลดปล่อยแรงกดดันทางชนชั้นที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง อันทิ่มตันได้ชี้ให้เห็นถึงการทำงานที่คล้ายกันของคอร์รัปชัน ความรุนแรง และการปฏิรูป ทั้งสามสิ่งนี้ได้รับการสนับสนุนจากกระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่ และล้วนเป็นอาการของความอ่อนแอกของสถาบันทางการเมือง ในบางครั้งรูปแบบของพฤติกรรมผิดเพี้ยนในแบบหนึ่งก็อาจทดแทนอีกแบบหนึ่งได้

“ดังเช่นกลไกทางการเมืองหรือระบบการเมืองแบบอุปถัมภ์โดยทั่วไป คอร์รัปชันได้ให้ผลประโยชน์ที่

เป็นรูปธรรม เฉพาะเจาะจง และทันควันกับกลุ่มที่อาจถูกกีดกันจนโดดเดี่ยวจากสังคม คอร์รัปชันจึงอาจจะมีหน้าที่ในการช่วยรักษาระบบการเมืองในลักษณะเดียวกับการปฏิรูปด้วยชาไป กล่าวคือ คอร์รัปชันในตัวมันเองอาจเป็นสิ่งที่ทดสอบการปฏิรูปและทั้งคอร์รัปชันและการปฏิรูปอาจจะเป็นสิ่งทดสอบการปฏิรูปด้วยชาไป ซึ่งเดียวกับที่การปฏิรูปทำหน้าที่ลดแรงกดดันทางชนชั้นที่เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง”⁴⁹

กล่าวโดยสรุปแล้ว ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ คอร์รัปชัน และการเปลี่ยนแปลงนั้นมีความซับซ้อนอย่างยิ่ง ในทางหนึ่งคอร์รัปชันทำงานโดยเป็นช่องทางในการรักษาอำนาจปักของที่ขาดหาย สร้างอิทธิพลเหนืออกลุ่มต่อต้านและควบรวมชนชั้นเกิดใหม่เข้าสู่ระบบทางการเมือง ในอีกทางหนึ่งคอร์รัปชันยังทำหน้าที่เป็นข้อกีดขวางให้กับชนชั้นที่เกิดใหม่และถูกกีดกันให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ทางการเมืองได้

การสร้างความเป็นสถาบัน (*Institutionalization*)

ขันทิ้งตันตีความคอร์รัปชันไว้ว่าเป็นการขาดพร่องของการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมือง

“คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการขาดหายไปของ การสร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่รัฐขาดความเป็นอิสระและความคงเส้นคงวา อีกทั้งยินยอมให้หน้าที่ของตนถูกชี้นำด้วยความต้องการจากภายนอก ดูเหมือนว่า คอร์รัปชัน [...] จะขยายไปมากที่สุดในช่วงเวลาที่การพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่ดำเนินไปอย่างเข้มข้นที่สุด ความแตกต่างระหว่างระดับของคอร์รัปชันอาจมีอยู่ระหว่าง [...] สังคมต่างๆ [...] สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในความเป็นสมัยใหม่ทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองของแต่ละสังคมเป็นสำคัญ”⁵⁰

เมื่อสังคมสามารถสร้างความเป็นสถาบันให้กับกระบวนการเจรจาต่อรองทางการเมืองเกี่ยวกับการกระจายทรัพยากรได้ ความจำเป็นสำหรับกลไกที่ไม่เป็นทางการ เช่นคอร์รัปชัน ก็จะ

หายไป ขันทิ้งตันเขียนไว้ว่า เมื่อศวรรษ 1960 ว่าเข้าตั้งความหวังไว้กับการเกิดขึ้นของพระคราธรรมเมืองที่มีประสิทธิภาพในฐานะเครื่องมือสำหรับคนทุกกลุ่มในการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

“คอร์รัปชันนั้นแพร่ไปอย่างมากที่สุดในรัฐที่ปราศจากการเมืองที่มีประสิทธิภาพและในสังคมที่ยึดถือผลประโยชน์ของบุคคล ครอบครัว ก็จะเหล่า และเครือญาติ เป็นส่วนะ สำหรับในระบบการเมืองสมัยใหม่ การเมืองที่มีประสิทธิภาพเมืองที่อ่อนแอกล้าวไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับมีโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันสูงขึ้นในประเทศอย่างประเทศไทยและอิหร่านที่พระคราธรรมไม่สามารถมีสถานะทางกฎหมายได้อย่างสมบูรณ์ การคอร์รัปชันเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของบุคคลและครอบครัวนั้นจึงมีอยู่แพร่หลาย”⁵¹

บทเรียนจากประวัติศาสตร์ของชาติตะวันตกนั้นสะท้อนแบบแผนนี้ได้เป็นอย่างดี

“พระคราธรรมที่ในช่วงแรกเป็นดั่งปลิภัยแกะกินระบบราชการ กลับกลายไปเป็นเปลือกที่ห่อหุ้มระบบราชการจากการแกะกินและทำลายของก็จะเหล่าและเครือญาติ ดังที่ เอเนรี่ ฟอร์ด ได้กล่าวไว้ว่า “ความเป็นพระคราธรรมและการคอร์รัปชันแท้จริงแล้วเป็นหลักการที่เป็นปฏิบัติกษัณก์ ความเป็นพระคราธรรมพยากรณ์จะสร้างสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับภารกิจสาธารณะที่ได้รับการยอมรับ ในขณะที่คอร์รัปชันนั้นแนบชิดกับผลประโยชน์ของเอกชนและผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่หลบๆ ซ่อนๆ และหลบหลีกความรับผิดชอบ ความอ่อนแอกของพระคราธรรมนั้นจึงเป็นโอกาสให้เกิดการคอร์รัปชัน”⁵²

การเน้นถึงการทำงานอย่างเป็นระบบของพระคราธรรมช่วยให้เราเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ที่เกิดจากการพัฒนาสู่ความเป็นสมัยใหม่ จากมุ่งมองเชิง Jarvis นั้น ความขัดแย้งเป็นอันตรายต่อความเป็นเอกภาพในสังคม เมื่อเป็นเช่นนั้น การแข่งขันในระบบประชาธิปไตยบนฐานของการเลือกตั้งก็ย่อมถูกมองเป็นการเติมเชื้อให้คอร์รัปชันและประชา

นิยม โดยเฉพาะเมื่อพระราชการเมืองพยายามเข้าถึงและรักษาการควบคุมระบบจากจ่ายผลประโยชน์ หากมองจากมุ่งมองแบบสมัยใหม่แล้ว การแข่งขันกันอย่างเปิดเผยภายใต้การจับตามองจากสาธารณะย่อมสกัดกั้นการคอร์ปชัน ยิ่งไปกว่านั้น ระบบแข่งขันทางการเมืองยังนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอยู่บ่อยครั้งด้วยการลงโทษรัฐบาลที่ไร้ความสามารถและคอร์ปชัน จึงเป็นการจำกัดความสามารถสกปรกได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งมองดังกล่าวสะท้อนแนวคิดมือที่มองไม่เห็นของตลาด โดย อดัม สมิธ ที่ว่าผลกระทบของพฤติกรรมที่อยู่บนฐานของผลประโยชน์ส่วนตนสามารถสร้างประโยชน์ต่อสาธารณะได้

ด้วยบทบาทที่สำคัญในระบบอุปถัมภ์ทุกวันนี้ พระราชการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาถูกจับตามองด้วยความกังวล⁵³ pragmatism นี้สะท้อนความอึดอัดใจและความโกรธที่เกิดขึ้นกับ “ความน้อนลงของพระราชการเมือง” ในสหราชอาณาจักรและยุโรปเมื่อปลายศตวรรษที่ 19 ความคับข้องใจต่อการคอร์ปชันทางการเมืองได้นำไปสู่การเกิดขึ้นของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปของฝ่ายเสรีนิยม ซึ่งได้พยายามสร้างความเข้มแข็งให้กับ “สถาบันที่มีความเป็นอิสระ” เพื่อใช้เป็นยารักษาปัญหาคอร์ปชันทางการเมือง

“เพื่อต่อสู้กับการครอบงำของพระราชการเมืองและการทัดแทนความอ่อนแองของรัฐ ศาลอุติธรรมหลายแห่งได้พยายามขยายอิทธิพลของตนเอง คำตัดสินของศาลอุติธรรมมุ่งหมายจะเติมเต็มหน้าที่ในการกำกับดูแลสังคมให้สมบูรณ์ขึ้นและยืนหยัดในหลักประโยชน์ส่วนรวม [...] ผู้พิพากษาต่างก็รู้สึกสะอิดสะเอียนกับการไร้ความสามารถและการคอร์ปชันของนักการเมืองที่ทำให้พากເຊາກລາຍເປັນผู้นำทางธุรกิจและผู้ชนะในระบบทุนนิยมเสรี ในสายตาของผู้พิพากษา สิ่งที่เกิดขึ้นคือการก้าวไปข้างหน้าเพื่อปฏิเสธระบบการเมืองอันเต็มไปด้วยการคอร์ปชันซึ่งควบคุมกิจกรรมทางสังคมมาโดยตลอด”⁵⁴

ความไม่ไว้ใจของสาธารณะต่ออำนาจบริหารที่เล่นพระราชเล่นพวກ ได้นำไปสู่การเกิดขึ้นของคณะกรรมการอิสระและระบบศาลที่เข้มแข็ง

“ฝ่ายบริหารรับรู้ถึงความกังวลของสาธารณะว่ารัฐบาลที่ขาดความอิสระไม่อาจจะได้รับความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนที่เป็นกลางของผลประโยชน์ส่วนรวมได้ เมื่อตระหนักร่วมกับความกังวลต่อการเล่นพระราชเล่นพวกนี้จะนำไปสู่การไม่ยอมรับความชอบธรรม ฝ่ายบริหารจึงตื่นตัวในการพยายามส่งมอบภาระรับผิดชอบของตนไปสู่องค์กรอิสระเพราะฉะนั้นแล้ว เพื่อแก้ปัญหาคอร์ปชันทางการเมืองที่แพร่หลาย สถาปัตยกรรมเชิงสถาบันในสหราชอาณาจักรสร้างขึ้นมาใหม่เพื่อสะท้อนความแตกต่างระหว่างความชอบธรรมจากการเลือกตั้งกับความชอบธรรมจากการเมือง”⁵⁵

การสนับสนุนสถาบันที่ไม่ได้มาจากหลักเสียงข้างมากเห็นอหลักเสียงข้างมากมักจะถูกผลักดันด้วยผลประโยชน์ทางชนชั้น คำเตือนจาก อเล็กซิส เดอ โตคูเวลล์ (Alexis de Tocqueville) ที่มีต่อ “ทรวดทรงของเสียงข้างมาก” ได้รับความนิยมเสมอมาจากชนชั้นนำและชนชั้นกลางที่เกรงกลัวภัยการที่อนาคตของตนจะต้องถูกตัดสินโดยประชากรที่เป็นเสียงส่วนใหญ่

ผิดกันกับความคาดหวังของผู้สนับสนุนระบอบเสรีนิยม ประชาธิปไตยและระบบตลาดเสรี การคอร์ปชันอย่างเป็นระบบยังคงดำรงอยู่ต่อไปในหลายประเทศ เพราะฉะนั้นเมื่อเร็วๆ นี้จึงมีเสียงเรียกร้องจากนักกฎหมายที่นิยมความเป็นสมัยใหม่เห็นตรงกันว่าการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยที่เข้มแข็งจะต้องกลับคืนมาคริสเตียน พาน โซสต์ (Christian van Soest) สรุปไว้ว่า แม้จะมีความพยายามสร้างสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยรวมถึงเสียงเรียกร้องธรรมาภิบาลขนาดใหญ่ แต่การสร้างประชาธิปไตยก็ไม่ได้ “หยิ่งรากลึกพอ” ที่จะลดอิทธิพลของการคอร์ปชันได้โดยเด็ดขาด

“ระดับของการสร้างประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการกำหนดระดับของการคอร์ปชันอย่างเป็นระบบ ระบบอุปถัมภ์ และที่สำคัญการกระจุกตัวของอำนาจที่ไม่เป็นทางการ [...] เฉพาะในระบบที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยเข้มแข็งเท่านั้นจึงจะสามารถใช้ประโยชน์จากการคอร์ปชันอย่างเป็นระบบ ระบบอุปถัมภ์ และการกระจุกตัวของอำนาจที่

ไม่เป็นทางการ ระดับความเป็นประชาธิปไตยที่ว่า
นั้นจะต้องสูงมากที่เดียว”⁵⁶

ในประเทศไทยไม่สามารถข้ามผ่านประตูไปสู่ประชาธิปไตยที่สุกงอมได้นั้น การควบคุมระดับต่างๆ อาจเชื่อเชิญให้ผู้คนเข้าสู่การแลกเปลี่ยนโดยทุจริตและใช้สันьеมากขึ้น จึงจะต้องพยายามรวมศูนย์อำนาจจากการตัดสินใจของบุคคล ประตูสู่ประชาธิปไตยที่สุกงอมนั้นไม่ได้อยู่ที่เวลาแต่เป็นคุณภาพการลดระดับของการคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบนั้นจะบังเกิดผลได้ไม่ใช่ เพราะ “ความคงทน” ของหลักประชาธิปไตย (เช่น มีการเลือกตั้งต่อเนื่อง) หากแต่เป็น “การหยั่งรากลึก” ของหลักประชาธิปไตยซึ่งก็คือระดับความเข้มข้นของการแข่งขันในการเลือกตั้ง สิทธิทางการเมือง และสิทธิพลเมืองต่างหากที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงได้⁵⁷

เมื่อพิจารณาทุกสิ่งแล้ว บางคนอาจตีความว่าคอร์รัปชันคือการขาดพร่องของการสร้างความเป็นสถาบันทางการเมือง ส่วนบางคนก็ตีความว่าความว่าคอร์รัปชันเป็นผลพวงของการขาดพร่องดังกล่าว บางคนแนะนำให้สร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคราษฎร เมือง ในขณะที่บางคนแนะนำให้ลดทอนความเข้มแข็งของพรรคราษฎร ซึ่งจากพัฒนาการล่าสุด ทั้งสองทางเลือกในการแก้ปัญหาจึงได้รับการพิสูจน์แล้วว่าต่างก็มีข้อบกพร่อง แต่ก็อีกนั้นละ มันอาจเป็นไปไม่ได้ที่จะวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างคอร์รัปชันกับการสร้างความเป็นสถาบันโดยไม่ได้คำนึงถึงบริบททางการเมืองและสังคม

คอร์รัปชันและความชอบธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างการคอร์รัปชันกับความชอบธรรมเป็นวิวัฒนาoy่างเข้มข้นระหว่าง “ฝ่ายจริยธรรม” กับ “ฝ่ายทวนกระแส” จริยธรรมแบบที่ฝัง根柢อยู่ในทัศนะแบบเวเบอเรียนและพบได้ในทฤษฎีความเป็นสมัยใหม่มองว่าคอร์รัปชันโดยธรรมชาติแล้วย่อมส่งผลเสียหายต่อสังคมที่กำลังพัฒนา⁵⁸ “นักจริยธรรม” เชื่อว่า “เมื่อการตรากฎหมายและการออกกฎหมายกฏเกณฑ์ในสังคมได้ทำได้ตามอัภิภูมิ การสนับสนุนจากสาธารณะย่อมลดลงและประชาชนก็ย่อมไม่ยินยอมที่จะใช้ชีวิตภายใต้กฎติกาอีกต่อไป”⁵⁹ ด้วยเหตุนี้คอร์รัปชันจึงเป็นเหตุแห่งการเสื่อมถอยของความชอบธรรมของระบบดังกล่าว

ช่วงทศวรรษ 1960 นักวิชาการสาย “ทวนกระแส” ได้ห้ามทายแนวคิดดังกล่าว โดยมองว่าคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่อาจมีประโยชน์ต่อความชอบธรรมของรัฐ อาร์โนลด์ ไฮเดนไฮเมอร์ (Arnold Heidenheimer) กล่าวไว้ว่า

“ในช่วงแรกเริ่มของการพัฒนาทางการเมืองและการบริหารราชการ ... การเล่นพรรคเล่นพวก การแจกจ่ายผลประโยชน์ และการติดสินบนอาจช่วยส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความมั่นคงของชาติ การเมืองส่วนร่วมในระดับประเทศต่อกิจการสาธารณสุข การก่อตัวของระบบพรรคการเมืองที่ทำงานได้ และความรับผิดชอบของระบบราชการต่อสถาบันทางการเมือง”⁶⁰

การคอร์รัปชันอาจมีส่วนทำให้เกิดความไม่เสถียรภาพและโกร唆จะเกิดความแตกแยกในชาติผ่านการทำลายความชอบธรรมของโครงสร้างทางการเมือง แต่ก็ไม่มีอะไรยืนยันชัดเจนว่าการคอร์รัปชันของระบบเก่าเป็นสาเหตุหลักให้เกิดการปฏิรัติสังคมขึ้น ทั้งนี้ หากการคอร์รัปชันเป็นเหตุให้ระบบการเมืองสูญเสียความชอบธรรมในสายตาของกองทัพ มันก็อาจจะส่งผลโดยตรงต่อความไม่เสถียรภาพและความแตกแยกในชาติได้⁶¹

“กล่าวโดยรวมแล้ว พฤติกรรมการติดสินบนและความไม่ซื่อสัตย์มีแนวโน้มที่จะช่วยทางการให้แก่ระบบโดยเด็ดขาดในการอำนาจ ซึ่งการเปิดโปงพฤติกรรมคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในรัฐบาลก่อนหน้าและการนำผู้กระทำผิดมาลงโทษนั้นจะเป็นฐานในการสร้างการยอมรับจากกลุ่มประชาชนที่มีการศึกษาและเสียงดังในสังคม [...] การขัด พฤติกรรมการคอร์รัปชันยังถูกใช้เป็นข้ออ้างที่สำคัญของการยึดอำนาจโดยกองทัพ”⁶²

แม้การคอร์รัปชันจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างเหตุผลรองรับหลังรัฐประหาร แต่ โจเซฟ ใน ยังตั้งข้อสงสัยว่าส่วนใหญ่แล้ว [คอร์รัปชัน] เป็นเพียงแค่เหตุผลรองเท่านั้น

“บางที่เรื่องสำคัญกว่านั้นก็คือความรังเกียจความวุ่นวายทางการเมืองของผู้นำเหล่าทัพ ไม่ว่า นักการเมืองจะซื่อสัตย์หรือไม่ก็ตาม และมีแนวโน้ม

ที่พากเข้าจะกล่าวโหงนักการเมืองพลเรือนว่าเป็น
ต้นเหตุแห่งความล้มเหลว...”⁶³

ด้วยประการจะนี้ บรู๊ฟ ครอซิ耶อร์ (Brian Crozier) จึงมองว่า “การ
เหยียดหมายความไว้สามารถและการคอร์รัปชันของพลเรือน”
นั้นเป็นสาเหตุหลักของการรัฐประหารที่เกิดขึ้นในหลาย
ประเทศแถบเอเชีย⁶⁴

ขันทิงตันยังตั้งข้อสังเกตอีกว่าทัศนคติที่มีต่อคอร์รัปชันใน
สังคมเปลี่ยนผ่านนี้ได้รับอิทธิพลจากการเมืองและจิตวิทยา
มากกว่าข้อเท็จจริง

“การเริ่มต้นรับรู้ถึงสภาพความเป็นสมัยใหม่มักจะ
นำไปสู่มาตรฐานของความบริสุทธิ์ผุดผ่องที่ไม่
สมเหตุสมผล [...] การขยายขยายของคุณค่าเหล่านี้
นำไปสู่การปฏิเสธไม่ยอมรับการต่อรองและการ
ประนีประนอมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเมือง และ
สนับสนุนการผูกโยงการเมืองเข้ากับการคอร์รัปชัน⁶⁵
สำหรับผู้กระตือรือร้นต่อความเป็นสมัยใหม่ การที่
นักการเมืองสัญญาว่าจะสร้างระบบชาติประทาน
ให้กับชาวนาในหมู่บ้านหากเข้าได้รับเลือกตั้ง ก็ถูก
มองว่าเป็นพฤติกรรมที่คอร์รัปชันไม่ต่างไปจากการ
ยื่นข้อเสนอเพื่อซื้อเสียงของชาวบ้านก่อนการ
เลือกตั้ง [...] ในการที่สุดต้อง การเป็นปฏิบัติที่
คอร์รัปชันมักจะอยู่ในรูปของการให้ความ
บริสุทธิ์ผุดผ่องอย่างเข้มข้น [...] ความย้อนแย้งก็คือ
มโนทัศน์ที่สุดต้องในการต้านคอร์รัปชันนี้ยังอาจ
ส่งผลสุดท้ายที่คล้ายคลึงกับการคอร์รัปชัน ทั้งสอง
สิ่งต่างท้าทายความเป็นอิสระของการเมือง สิ่งหนึ่ง
ทัดแทนเป้าหมายสาธารณะด้วยเป้าหมายส่วนตัว
ในขณะที่อีกสิ่งหนึ่งแทนที่คุณค่าทางการเมืองด้วย
คุณค่าทางเทคนิค”⁶⁶

อย่างไรก็ดี กลุ่มต่างๆ อาจจะตัดสินผลการกัดกร่อน
ความชอบธรรมของระบบการเมืองจากคอร์รัปชันแตกต่างกัน
ไป ในสายตาของกลุ่ม “สมัยใหม่” เช่นนักเรียนนักศึกษาและ
ชนชั้นกลาง (ซึ่งได้รับประโยชน์จากการหลักความสำเร็จและ
ความเป็นสากลนิยม) การขาดระบบคุณธรรมอาจทำลาย
ความชอบธรรมของระบบ⁶⁷ เหล่าปัญญาชนมักจะโยงคุณค่า

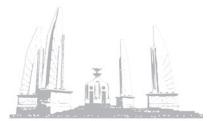
อันศักดิ์สิทธิ์เข้ากับพื้นที่การเมืองการปกครอง ทำให้พากเข้า
มีความรู้สึกเฉลี่ยดังความช่วยเหลือฯ ที่ทำลายคุณค่า
ศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้น⁶⁸ ส่วนกลุ่มอื่นๆ อาจมองการทุจริตเป็นส่วน
ที่สำคัญของวัฒนธรรมการเมืองและระบบการเมืองของ
ระบอบเก่าที่พากเข้าต้องการทำลาย⁶⁹ แนวทางที่ค่อนข้างจะ⁷⁰
อุดมคติซึ่งแพร่กระจายไปในกลุ่มคนที่มีความสุดต้องและฝ่าย
ปฏิรูปอาจสะท้อนลักษณะแบบ Jacobins (Jacobins) ผ่านการ
แสวงหาคุณธรรมของพากเข้าเหล่านั้น⁷¹

จินตภาพถึงรัฐ: เรื่องเล่าคอร์รัปชันในการก่อร่างสร้าง
ระบบที่มีความเชื่อมโยงและจริยธรรม

นอกเหนือไปจากประเด็นเรื่องผลกระทบของคอร์รัปชันในเชิง
โครงสร้าง อีกประเด็นที่น่าสนใจคือหน้าที่ทางสังคมของเรื่อง
เล่าคอร์รัปชัน (corruption narratives) ในการก่อร่างสร้าง
ความเป็นจริงทางสังคมและการต่อสู้ทางสังคม

การคอร์รัปชันและปฏิกริยาที่สังคมมีต่อเรื่องอื้อฉาวของคอร์
รัปชันอาจจะมีบทบาทในการสร้างและผลิตชั้นระเบียบอันพึง
ปราศจาก โดยทั่วไปแล้วคอร์รัปชันทำงานเป็นภาษาให้ผู้คน
ใช้เข้าใจโลกทางการเมืองที่พากเข้าดำรงอยู่ นักมานุษย์วิทยา⁷²
ได้แสดงให้เห็นว่าทุกครั้งที่คอร์รัปชันไม่เพียงแต่สร้าง
พฤติกรรมที่ “เหมาะสม” และ “ไม่เหมาะสม” ทางจริยธรรม⁷³
แต่ยังช่วยให้คนชนบทและชั้นราษฎรสามารถจินตนาการถึง
รัฐได้ เรื่องเล่าคอร์รัปชันยังรับบทสำคัญในรัฐธรรมนูญ โดย⁷⁴
กำหนดสิ่งที่รัฐสามารถทำได้และควรทำให้กับพลเมืองของ
รัฐ⁷⁵ บางครั้ง เรื่องอื้อฉาวที่เกิดขึ้นในบางขณะอาจนำไปสู่การ
ออกกฎหมายที่มีผลบังคับใช้เป็นการทันที และมีส่วนในการ
กำหนดหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารประเทศต่อไป
การสอบสวนการคอร์รัปชันเหล่านี้อาจไม่ได้ส่งผล
เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่มันทำหน้าที่ในการย้ำเตือน
สภาพอุดมคติแห่งความเป็นเอกภาพและความยุติธรรม⁷⁶
ต่างหาก⁷⁷

ในการยกตัวอย่างถึงบทบาทของเรื่องเล่าคอร์รัปชันในเชิง
กระแสและเชิงสัญลักษณ์นั้น หัวข้อที่ 4 สำรวจนการเกิดขึ้น
ของ “ขบวนการต่อต้านคอร์รัปชัน” ในระดับโลกและความ
ขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย

ในวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง: การเปลี่ยนผ่านสร้างคอร์รัปชัน

ตั้งแต่ก่อนจะมีการบัญญัติคำว่า “คอร์รัปชัน” ทางการเมืองขึ้นนั้นสิ่งที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติแล้ว นักวิชาการบางคนอธิบายไว้ว่า “คอร์รัปชัน” ทางการเมือง กลายเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านจากโครงสร้างทางการเมือง วัฒนธรรม และสถาบันแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง⁷² ในปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างวิถีประวัติศาสตร์ของสังคมกับภัยแรงกดดันแห่งการเปลี่ยนผ่านที่เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงนั้นค่านิยมส่วนรวม และคุณค่าที่ครองอำนาจนำในสังคมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง ในขณะเดียวกัน การเกิดขึ้นของเศรษฐกิจใหม่และสังคมใหม่ก็เรียกร้องความจำเป็นเชิงหน้าที่ในการให้ความหมายใหม่แก่ค่านิยมส่วนรวมและคุณค่าของสังคม การเปลี่ยนแปลงค่านิยมส่วนรวมช่วยอธิบายได้ว่า ทำไมพฤติกรรมที่เคยเป็นที่ยอมรับหรือได้รับการสนับสนุนในสังคมมาหลายร้อยปีถึงถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดแปลกและเป็นอาชญากรรมไปได้ในทันใด สำหรับ ชามูเอล อันทิงตัน การเกิดขึ้นของระบบทุนนิยมที่มีความไม่แน่นอน ไม่ต่อเนื่อง ไม่คงที่ ไม่สามารถคาดเดาได้ ทำให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคม⁷³

“การคอร์รัปชันในสังคมสมัยใหม่ มีได้เป็นผลลัพธ์จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากค่านิยมส่วนรวม ที่ยอมรับกันมาแต่เดิมมากather กับที่มันเป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมส่วนรวมเสียใหม่จากแบบแผนทางพฤติกรรมที่ลงหลักปึกฐานแล้วในสังคม”⁷⁴

อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของคอร์รัปชันอย่างเป็นที่รู้กันแพร่หลายนั้นไม่ได้เกิดจากการ “แบบปี้ใหม่” ให้กับพฤติกรรมดังกล่าวเท่านั้น แต่ยังสะท้อน “ความสับสนของระบบคุณค่า” ซึ่งเป็นลักษณะที่ว่าไปของสังคมเปลี่ยนผ่าน ผู้มีอำนาจในสังคมเปลี่ยนผ่านนั้นต่างก็ตอกย้ำในใจกลางความขัดแย้งระหว่างระบบคุณค่าสองระบบ⁷⁵

“ยิ่งไปกว่านั้น การเรียกร้องให้ตั้งคำถามต่อ มาตรฐานเก่าก็มักจะลดทอนความชอบธรรมของ

มาตรฐานทั้งหมดไปด้วย ความขัดแย้งระหว่างค่านิยมส่วนรวมใหม่กับค่านิยมส่วนรวมตามเจตนาที่ไม่มีเหตุผลรองรับ ไม่ว่าจะถูกตัดสินจากบรรทัดฐานใดก็ตาม”⁷⁵

ฉะนั้นการคงอยู่ร่วมกันของระบบทุนนิยมค่าหล่ายุดจึงส่งเสริมพฤติกรรมคอร์รัปชัน หรือแม้กระทั่ง “ประดิษฐ์สร้าง” มันขึ้นมา อธิบายง่ายๆ ก็คือ การเปลี่ยนผ่านสร้างคอร์รัปชันนั่นเอง

คอร์รัปชันในฐานะตัวกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้ทั้งสองทาง คอร์รัปชันสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมได้ เช่นกัน ระบบทุนนิยมที่มีความไว้วางใจในปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากชีวิตประจำวันจนถึงการดำเนินธุรกิจที่ซับซ้อน เศรษฐกิจจะทำงานได้ก็ต่อเมื่อต้นทุนธุรกรรมระหว่างหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ นั้นไม่สูงจนเกินไป อธิบายง่ายๆ ก็คือ ในยามที่เราซื้อสินค้าหรือบริการ เราจำเป็นต้องมีความไว้วางใจว่าเงินที่เราจ่ายไปได้ถูกอธิบายไว้ชัดเจนจะเกิดขึ้นจริง เช่น ผลิตภัณฑ์จะไม่เป็นอันตรายแก่ชีวิตจะได้รับบริการด้วยความใส่ใจ จะมีการปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในสัญญา และด้วยการที่เราเองก็ไม่สามารถยืนยันเงื่อนไขพื้นฐานเหล่านี้ได้ด้วยตนเองทั้งหมดในทุกธุรกรรม เราจึงต้องพึ่งพาสถาบันสาธารณะในการกำกับควบคุมพฤติกรรมของหน่วยเศรษฐกิจทุกหน่วย

ในสังคมเกย์ที่ไม่ซับซ้อนเท่า ระบบการเมืองบนฐานความคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ศักดินากับข้ารับใช้ผู้ภักดีนักทำงานได้ดีพอแล้ว จนเมื่อสังคมอุดtha กรรมแพร่ขยายใหญ่โต ซึ่งผนวกรวมการแบ่งงานกันทำในระดับโลกเข้าด้วยกัน ปัจจุบันคุณไม่อาจพึงพอใจความสัมพันธ์ส่วนบุคคลในการให้ความไว้วางใจกันได้อีกต่อไป คอร์รัปชันและความโสมมได้ทำลายสมรรถภาพของระบบศักดินาราชฎร์ ความล้มเหลวในการตอบสนองความจำเป็นในระบบเศรษฐกิจที่ซับซ้อนและสังคมพหุนิยมได้กัดกร่อนความชอบธรรมเชิงประสิทธิผลของระบบทุนนิยมแบบศักดินาราชฎร์มาร์ก์

ความจำเป็นของชีวิตสมัยใหม่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่ผู้คนให้ความหมายกับผลประโยชน์ส่วนตน วงการอุบัติความเชื่อและตั้งปณิธานถึงสิ่งที่ตนคาดหวัง ด้วยความที่พากษาไม่จำเป็นจะต้องพึงพิงผู้อุปถัมภ์ส่วนตนอีกต่อไป ชนชั้นเกิดใหม่จึงเริ่มตั้งคำถามถึงความจำเป็นของการ “ส่งบรรณาการ” ในรูปของสินบน พลเมืองต่างโกรธเกรี้ยวกับปัญหาคอร์รัปชันและการเล่นพรรคเล่นพวก และต้องการสถาบันที่สะอาดบริสุทธิ์และมีประสิทธิภาพ ในการต่อสู้เพื่อรับเบี้ยนแห่งอนาคตนี้ สัญญาประชาคมในแบบศักดินาราชปัลเมร์จึงถูกทำลายไป

เมื่อพิจารณาทุกสิ่งแล้ว การครองรัฐปัชันและการเล่นพระคลาน
พวกจึงทำงานประหนึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนผ่าน
เร่งเวลาการผูกร่องของระบบที่สังคมแบบศักดินาราชปัลเมอร์
และขับเน้นความจำเป็นของระบบที่สังคมฐานของกฎหมายและ
เหตุผล

គូរែច្ចានីនិងសំគាល់ផ្តើម

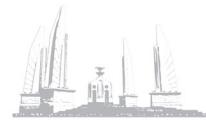
ครอร์รัปชันจึงดำเนินอยู่ ณ จุดแตกหักระหว่างระบบที่เปลี่ยนแบบศักดิ์ นาราชูปัลմก์ที่กำลังเสื่อมลงกับระบบใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น ขณะที่ครอร์รัปชันเป็นหลักในการทำงานของระบบอุปัลմก์ ในเวลาเดียวกันมันก็เป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้การเกิดขึ้นของชนชั้นใหม่ในสังคมเป็นไปอย่างง่ายดายยิ่งขึ้น ขณะที่ครอร์รัปชันเป็น อุบัiy ของชนชั้นปักษ์รองในการดึงเอาชนชั้นนำให้มีเข้าสู่ ระบบที่เปลี่ยนแบบศักดินาราชูปัลմก์ ในเวลาเดียวกันมันก็เป็น เครื่องมือของชนชั้นเกิดใหม่ในการเข้าถึงสมนาคุณทางการเมือง ขณะที่ครอร์รัปชันสะท้อนการคงความสำคัญของค่านิยม ส่วนรวมแบบศักดินาราชูปัลմก์ ในเวลาเดียวกันมันก็สะท้อน ช่องว่างทางคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการคงอยู่ร่วมกันของระบบที่เปลี่ยน ทางจริยธรรมที่เป็นปฏิบัติปกติกัน ครอร์รัปชันช่วยอนรุักษ์การ ครอบงำของระบบอุปัลմก์ ในขณะที่มันเองก็เติมเต็มช่องว่าง ในการทำงานที่สถาบันฐานของกฎหมายและเหตุผลซึ่งไร้ ประสิทธิภาพนั้น ไม่สามารถดูแลจัดการได้อย่างทั่วถึง โดย สรุป ก็คือ ครอร์รัปชันทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยน ผ่านของระบบที่เปลี่ยนทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตี บทบาทที่แท้จริงของครอร์รัปชันก็ยังมีความ
คลุมเครืออยู่มาก ดูเหมือนว่าครอร์รัปชันจะทำให้การเปลี่ยน
ผ่านนั้นช้าลงและเรื่อยๆ ไปพร้อมๆ กัน ดังที่งานศึกษาต่างๆได้

ก glava โดยสรุปแล้ว ผลกระทบของการคอร์รัปชันต่อการพัฒนา
การเมืองนั้นยังไม่กระจงชัด การคอร์รัปชันอาจช่วย
ผนวกร่วมกับที่เคยถูกกีดกันให้เข้ามา มีส่วนร่วมในระบบ
การเมืองแต่ในขณะเดียวกันก็อาจทำลายสมดุลระหว่างชาติ
พันธุ์ได้ ดูเหมือนว่าการคอร์รัปชันจะมีผลในการสร้าง
เสถียรภาพให้กับระบบเพื่อการอำนาจนิยมพร้อมๆ กับการ
ทำลายความชอบธรรมของมนุษย์ไปด้วย นอกจากนี้การคอร์รัปชันอาจเป็นตัวหล่อลื่นให้การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองเป็นไปอย่างง่ายดายยิ่งขึ้น หากแต่ตัวมันเองก็อาจเป็นเครื่องมือของชนชั้นนำในการตึงรังการเปลี่ยนผ่าน ในสายตาของบาง คน การคอร์รัปชันสะท้อนความเน่าเฟะของระบบเก่า ขณะที่หลายคนให้สถานะมันเหมือนดังการเกิดขึ้นของสังคมทุนนิยม ด้วยการพิจารณาคอร์รัปชันผ่านมุมมองหลักหลาຍสำนักคิด “คอร์รัปชัน” ได้ตอบสนองหน้าที่ทางสังคมหลักหลาຍแบบ และส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองในทิศทางที่คลุมเครืออย่างยิ่ง อย่างไรก็ได้ ดูเหมือนว่าจะเป็นฉันทมติแล้วโดยเฉพาะที่ว่าคอร์รัปชันนั้นกำลังทำลายความชอบธรรมของประชาธิปไตยที่กำลังเริ่มพัฒนา

4. การเมืองของ (การต้าน) คอร์รัปชัน

จากการสำรวจของทางประวัติศาสตร์และทางวิชาการ
เกี่ยวกับคอร์รัปชัน ยิ่งเห็นได้ชัดว่าเรากำลังพินิจพิเคราะห์
ปรากฏการณ์ที่มีหลากหลายมิติและมีความซับซ้อนซึ่งได้รับ¹
อิทธิพลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมที่
หลากหลาย ปัจจัยเหล่านี้ได้สร้างผลกระทบต่อการพัฒนาทาง
การเมืองและสังคม เพาะฉะนั้นแล้วจึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจ
เลยที่หลากหลายคิดจะมองปัญหาการคอร์รัปชันแตกต่างกัน

ในอีกแห่งหนึ่ง หากถามว่ามุมมองใดได้ครอบงำพื้นที่ทางวิชาการและมีบทบาทกำหนดนโยบายต้านคอร์รัปชันทั้งในประเทศและในระดับสากล? ในส่วนนี้ เราจะต้องมองให้ลึกซึ้งไปถึงเศรษฐศาสตร์การเมืองของการต่อสู้กับคอร์รัปชัน และวาระ (ช้อนเร้น) ของเหล่าผู้สนับสนุนนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันอย่างแข็งขัน

4.1 การคูแลจัดการอย่างระมัดระวัง: ภาระเชิงอุดมการณ์ของ “การต่อต้านคอร์รัปชันในระดับโลก”

ประวัติศาสตร์การต่อสู้กับคอร์รัปชันมีเส้นทางที่น่าแปลกใจจากเรื่องที่ไม่ค่อยได้รับความสนใจภายใต้ภาระเป็นภาระทางการเมืองในระดับโลกที่สำคัญอย่างยิ่ง เริ่มจากการเป็นมาตรฐานทางกฎหมายในการทำธุรกิจของชาวอเมริกัน การต่อต้านคอร์รัปชันได้พัฒนาไปเป็นค่านิยมระดับโลกในฐานะส่วนหนึ่งของการสร้างธรรมาภิบาล⁷⁶ ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันในช่วงเริ่มแรกจำกัดความสนใจอยู่ที่การบริหารธุรกิจเพื่อลดหรือขัดโกลาสในการคอร์รัปชัน เพิ่มเงินเดือนข้าราชการพลเรือนและผู้นำทางการเมือง เพิ่มการควบคุมตรวจสอบและการกำกับดูแลอย่างเข้มข้น⁷⁷ ในช่วงต้นโครงการต่อต้านคอร์รัปชันห้าประเด็น (Five Point Anti-Corruption Program) โดยปีเตอร์ ไอยเกน (Peter Eigen) ผู้ก่อตั้งองค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล (Transparency International) มีความครอบคลุมกว้างขวางกว่านี้ โดยเพิ่มภาระผูกพันให้กับผู้นำ การบัญญัติและบังคับใช้กฎหมายต่อต้านคอร์รัปชัน และการทบทวนขั้นตอนระเบียบราชการจำนวนมาก⁷⁸

เคิช เฮนเดอร์สัน (Keith Henderson) ที่ปรึกษาองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) ได้ขยายแนวทางการต้านคอร์รัปชันไปสู่แผนปฏิบัติการแปดประเด็น (Eight Point Action Plan) โดยเพิ่มแนวทางในการยกระดับความรับผิดชอบของรัฐบาลและความโปร่งใสของกระบวนการทางประชาธิบัติไทย ทั้งหมดก็เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการสร้างศักยภาพและความเชื่อมั่นจากสาธารณะต่อสถาบันของรัฐบาล และในขณะเดียวกันก็เพื่อสร้างการยอมรับของสาธารณะต่อสังคมที่ยึดหลักนิติธรรม⁷⁹

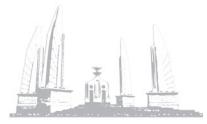
จากจุดนั้น เหลือเพียงก้าวเล็กๆ ก็จะไปสู่ภาระการสร้างธรรมาภิบาลของไอเอ็มเอฟและธนาคารโลก ในปี 1998 เจมส์ วูลฟ์เฟนสัน (James Wolfensohn) ประธานธนาคารโลกในขณะนั้นได้ประกาศ “สังคมมีความเรียบง่ายเพื่อต่อสู้กับมารยาทแห่งการคอร์รัปชัน”⁸⁰ ซึ่งหลายคนเรียกมันว่า “สังคมโลกเพื่อต่อสู้กับการติดสินบน”⁸¹

ภาระและการต่อต้านคอร์รัปชันที่วุ่นวาย ก็ได้เด่นขึ้นเมื่อมาจากอะไร? ท่ามกลางกระแสโลกวิวัฒนาของทุนนิยมการเงิน ได้เกิดความกังวลต่อความสมั้นธรรมระหว่างคอร์รัปชันทางการเมืองกับการลงทุนที่ลดต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศออกจากนั้นการมุ่งความสนใจไปที่ความสมั้นธรรมที่ไม่สมบูรณ์ระหว่างรัฐกับตลาด ซึ่งถูกนำเสนอโดยงานวิชาการที่อธิบายเรื่องการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจ ก็สอดคล้องต้องกันดีกับอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น หากเราเชื่อว่าการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจนั้นตามนิยามแล้วก็ขึ้นเมื่อรัฐเข้าไปสร้างข้อจำกัดในตลาด ทางออกของปัญหา ก็ชัดเจนในตัวมันเอง⁸²

“พื้นที่ของรัฐควรจะถูกลดลงให้เหลือน้อยที่สุด และการควบคุมโดยระบบราชการก็ควรจะถูกแทนที่ด้วยกลไกตลาดในทุกโอกาสที่เป็นไปได้”⁸³

เป็นแค่ความบังเอิญจริงหรือที่มุ่งมองแบบเสรีนิยมใหม่ต่อการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจนั้นมีความคล้ายคลึงกับพิมพ์เขียวของฉันท์มิตรชิงตัน? ในปัจจุบัน แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบจะได้รับความเห็นพ้องกันเป็นเอกฉันท์ว่า การพัฒนาถูกขับเคลื่อนด้วยตลาดเสรีที่ปราศจากภาระจากข้อจำกัดของระบบราชการแบบโจราธิปไตยกฎหมายที่ลันเกินภาครัฐที่ไร้ประสิทธิภาพ และผู้เก็บภาษีที่ล้มไม่

การคอร์รัปชันถูกตีความเสียใหม่จาก “ผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการหล่อลื่นด้วยคอร์รัปชัน” ซึ่งอาจมีประโยชน์อยู่บ้าง มาเป็นอุปสรรคหลักของการพัฒนา ยารักษาโรคที่ไอเอ็มเอฟและธนาคารโลกส่งจ่ายให้แก่ประเทศต่างๆ คือการทำให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องทำงานภายใต้กติกาจำกัดแบบตลาด การคำนึงถึงต้นทุน และศีลธรรมของผู้ประกอบการ⁸⁴ ภายใต้กรอบแนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” และ “ความรับผิดชอบ” การต่อสู้กับคอร์รัปชันถูกวางไว้ในฐานะภาระทาง

การเมืองในระดับโลกที่สำคัญอย่างยิ่งในช่วงปลายศตวรรษ
1990

米歇ล ฟูโก้(Michel Foucault) เผยให้เห็นถึงอุบัติของชนชั้น
ปักษ์ขวาที่จะนำเสนอโดยนายห้ายะประการว่าเป็นสิ่งที่อยู่
“เหนือการเมือง”⁸⁵ ในความหมายนี้ การผลักดันเรื่องธรรมาภิ
บาลเสมือนเป็นตัวอย่างอันดีเลิศแห่งความเป็นสมัยใหม่
นับเป็นยุทธศาสตร์ทางวากกรรมที่มีพลังอำนาจอย่างยิ่ง
นักวิชาการหลายคนวิพากษ์ว่า หากตัดเรื่องภาษาที่ดูเป็น
กลางและมีความเป็นเทคโนโลยีก็ไป ว่าระการสร้างธรรมาภิ
บาลในระดับโลกແ geg ด้วยอุดมการณ์และผลประโยชน์ที่
ทับซ้อนอยู่เบื้องหลังดังเช่นที่ สตีเวน แซมป์สัน (Steven
Sampson) เคยอธิบายไว้อย่างตรงไปตรงมาว่า

“วาระแห่งการต่อต้านคอร์รัปชันในระดับโลกนั้น⁸⁶
ไม่ใช่ปฏิกริยาต่อวาระเสรีนิยมใหม่ ตัวมันเองนั้นและ
คือวาระเสรีนิยมใหม่”

หากมองด้วยมุมมองนี้ เป้าหมายของการสร้างธรรมาภิ
บาลก็คือการวางแผนรากฐานเชิงคุณค่าให้แก่ระบบทุนนิยม
การเงินโลกที่กำลังเกิดขึ้น ฉะนั้นบางคนจึงวิพากษ์ว่าการ
สร้างธรรมาภิบาลว่าเป็น “ไม่เรียวใหม่ที่จะใช้โดยรัฐบาล
นอกโลกให้ปรับตัวเข้ากับวาระทางเศรษฐกิจและการเมืองของ
สหรัฐอเมริกาและระบบทุนนิยม”⁸⁷ ขณะที่อีกหลายคนโกรธ
วาระการต่อต้านคอร์รัปชันว่าเป็นเครื่องมือเบิกทางเพื่อเปิด
ตลาดใหม่ให้กับระบบทุนนิยมการเงินโลก⁸⁸

วิกฤตการเงินโลกได้สร้างแรงสนับสนุนครั้งใหม่ต่อวาระการ
ต่อต้านคอร์รัปชัน เมื่อไม่สามารถบังชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลว
จากภายในของตัวระบบทุนนิยมเอง ฝ่ายอนุรักษ์นิยมจึงโทษ
ว่าวิกฤตนั้นเกิดมาจากพฤติกรรมที่ไร้จริยธรรมของปัจเจก ไม่
ว่าจะเป็นองค์กรกำกับดูแลที่ “นอนหลับทับหน้าที่” หรือนัก
ลงทุนที่ “ละโมบ” ภายใต้การแปะป้ายเป็นระบบ “ทุนนิยมพวก
พ้อง” ดิ อีโคโนมิสต์⁸⁹ได้วางที่ทางของคอร์รัปชันและการเล่น
พรครดเล่นพวกในประเทศกำลังพัฒนาไว้อีกครั้งว่า

“ในโลกแห่งเศรษฐกิจเกิดใหม่ ศตวรรษที่แล้วเป็นวัน
เวลาอันดีเลิศสำหรับนักแสวงหาส่วนเกินทาง

เศรษฐกิจ [...] ปัญหาที่ยิ่งใหญ่กว่านั้นก็ยังอยู่ในโลก
แห่งเศรษฐกิจเกิดใหม่เหล่านี้...”⁹⁰

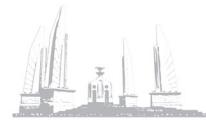
จึงไม่น่าแปลกใจเลยที่สูตรสำเร็จแห่งนั้นทมติวชิงตันจะ
กลับมาอีกครั้ง

“รัฐบาลที่ปราบ%! ให้ประเทศของตนรำรวยและ
พยายามสร้างความสุขให้แก่ประชาชนจำเป็นต้อง
ทำให้ระบบตลาดสามารถทำงานได้ดีขึ้น”⁹¹

อธิบายในอีกแบบหนึ่ง รัฐบาลจำเป็นต้องสร้างโครงสร้าง
พื้นฐานทางการเมืองสำหรับระบบเศรษฐกิจแบบตลาด
จากนั้นก็ถอยหลบไป

อย่างไรก็ดี ชุมชนต่อต้านคอร์รัปชันในโลกก็ยังสนับสนุนแนว
ทางการปลดปล่อย หรือกระหึ่มวิสัยทัศน์ต่อต้านทุนนิยมโลก
สตีเวน แซมป์สัน ตั้งข้อสังเกตเรื่องนี้ผ่านสิ่งที่เขาเรียกว่า
“อุดมการณ์ของการแสดงต่อต้านคอร์รัปชัน”

“การต่อต้านคอร์รัปชันไม่เพียงเป็นชุดมาตรการทาง
นโยบายที่รัฐบาลสร้างขึ้นมาป้องกันการติดสินบน
และลงโทษการเล่นพรครดเล่นพวก มันยังเป็นพลัง
ทางจริยธรรมที่สะท้อนความชุ่นเคืองในหมู่
ประชาชนทั่วไปและในหมู่ชนชั้นนำว่าสิ่งเหล่านี้ไม่
ถูกต้อง การต่อต้านคอร์รัปชันไม่ได้เป็นเพียงแค่การ
ทำให้รัฐบาลหรือโครงสร้างให้ความช่วยเหลือนั้นมี
ประสิทธิผลมากขึ้น แต่ยังเป็นความพยายามทำให้
ประชาชนมีความเชื่อสัตย์มากขึ้นและยกระดับ
จิตสำนึกของประชาชนให้สูงขึ้นสู่ระดับใหม่ การ
ต่อต้านคอร์รัปชันจึงเป็นพลังอำนาจทางศาสนา [...] นี่คือ
สิ่งที่อธิบายว่าทำไม่นักต่อสู้บางคนในองค์กรเพื่อ
ความโปร่งใสสากลของค่านำในการต่อต้านคอร์รัป
ชัน จึงมองตัวเองเป็นตั้ง “นักรบแห่งความสัตย์”
เมื่อมันเป็นการตอบสนองกับอำนาจข้ามชาติอันไร้
ชื่อจริยธรรม กระหายกำไร และไร้ยางอาย การต่อสู้
กับคอร์รัปชันจึงเป็นความพยายามในการพื้นฟู
มาตรฐานทางจริยธรรมและความรับผิดชอบที่
สูญเสียไป ในนามแห่ง “ชุมชน” [...] การต่อสู้กับ

คอร์รัปชันจึงเป็นมากกว่าแค่ “กลุ่มทึ” ของรัฐบาล หรือบริษัทที่ต้องการจะดูดี แต่เป็นสิ่งแวดล้อมศักดิ์สิทธิ์ทางจริยธรรม”⁹¹

แม้ว่าเราอาจจะไม่เห็นด้วยกับข้อวิพากษ์อย่างรุนแรงข้างต้น ต่อวาระการสร้างธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งวาระการต่อต้านคอร์รัปชัน แต่เรายอมมองออกว่า วาระการต่อต้านคอร์รัปชันไม่ได้มีความเป็นกลางหรือซื่อสัมพันธ์ แม้ว่าจะใช้ภาษาทางเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือแล้วก็ตาม กระนั้นก็ตาม มันไม่ได้ทำให้มาตระการต่อต้านคอร์รัปชันกลายเป็นสิ่งที่ผิด เราเพียงแค่ต้องการสื่อว่า ทุกคนควรจะตระหนักถึงมิติเชิงอุดมการณ์ที่มาพร้อมกับการต่อต้านคอร์รัปชัน บรรดาจากนั้นทบทิแห่งวอชิงตันทำให้ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันนั้นขาดความสามารถในการรับมือกับความท้าทายทางการเมืองของความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่าน เพาะะฉะนั้น นักต่อสู้คอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่านจำต้องปรับมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันให้เข้ากับสภาพของ การเปลี่ยนผ่านนั้นด้วยจึงจะทำให้การต่อสู้กับคอร์รัปชันนั้นทำงานได้ผล

4.2 คอร์รัปชันภายใต้ความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่าน: กรณีประเทศไทย

ความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นจากอิป็ติถึงทุรกีจากยุเครนสู่เวเนซุเอลา ได้สร้างปริศนาต่อความคาดหวัง (แบบสารานุกรม) ของทฤษฎีการสร้างประชาธิบัติไทยว่าชนชั้นกลางนั้นจะเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในกระบวนการสร้างประชาธิบัติไทย⁹² แน่นอนว่าผู้ประท้วงชนชั้นกลางในกรากัสเดียฟและอิสตันบูลนั้น ก็เป็นคนต่อต้านคอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และระบบพวกรพ้อง อย่างไรก็ได้ ท่ามกลางเสียงเรียกร้องประชาธิบัติไทยของพวกรเข้า ก็ยังมีเสียงที่ต่อต้านประชาธิบัติไทยและแม้กระทั่งสัมมเสียงแบบfaschist ผู้ประท้วงปฏิเสชความชอบธรรมของรัฐบาลจากการเลือกตั้งและดูถูกพลเมืองร่วมชาติว่าเป็นพวกรที่ด้อยการศึกษาเกินกว่าที่จะมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง บางคนยังเรียกร้องให้ล้มเลิกรอบประชาธิบัติไทยจากการเลือกตั้งและให้สถาปนาระบอบเผด็จการอำนาจนิยมขึ้นมา ในอิป็ติ กองทัพได้จ่ายโอกาสใช้เหตุผล “เพื่อช่วยชาติ” ในการสร้างความชอบธรรมให้กับการกลับคืนมาของระบอบเผด็จการอำนาจนิยม ในยุเครน หลายคนตั้งคำถามต่อบทบาทของพวกรกองกำลังfaschist ในการ

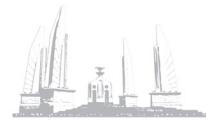
โค่นล้มรัฐบาลจากการเลือกตั้ง และในประเทศไทย ผู้ประท้วงรัฐบาลเรียกร้องการรัฐประหารอย่างเปิดเผยและต้องการให้มีการจัดตั้ง “สภาประชาชน” ที่ไม่ได้มาจาก การเลือกตั้ง

เรื่องเล่าคอร์รัปชันมีบทบาทสำคัญท่ามกลางความขัดแย้งจาก การเปลี่ยนผ่านเหล่านี้ อะไรคือบทบาทหน้าที่ของวาระการต่อต้านคอร์รัปชันในวิกฤตแห่งการเปลี่ยนผ่าน? เรื่องเล่าคอร์รัปชันของคุณขัดแย้งแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันอย่างไร? และอะไรคือวาระซ่อนเร้นขององค์กรที่ชูธงต่อต้านคอร์รัปชันและฝ่ายตุลาการ?

การสำรวจกรณีของประเทศไทยจะช่วยให้ได้คำตอบเบื้องต้น ต่อคำถามเหล่านี้ ความขัดแย้งที่芽นานในประเทศไทย ประกอบไปด้วยสองมิติที่สัมพันธ์กันเป็นอย่างน้อย ในระดับของผู้เล่นที่เป็นชนชั้นนำ มันคือความขัดแย้งระหว่างชนชั้นนำสองฝ่ายในการควบคุมประเทศในด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ในระดับโครงสร้าง มันสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจาก ระบบที่มีแบบศักดินาราชสัมภพไปสู่ระบบที่ฐานของกฎหมายและเหตุผล คำถามที่ทำให้ความขัดแย้งของไทยมีความน่าสนใจคือ กลุ่ม “เสือแดง” และ “เสือเหลือง” ก่อตัวขึ้นมาได้อย่างไร และ “รอยแยก” (cleavages) อะไรที่ถูกนำมาใช้สร้างชุมชนทางวาระการต่อต้านคอร์รัปชันในฐานะตัวการตุ้นการพัฒนาทางการเมือง และ (2) บทบาทเชิงสัญลักษณ์ของวาระการต่อต้านคอร์รัปชันต่างๆ ในการก่อสร้างความขัดแย้ง

คอร์รัปชันในฐานะตัวการตุ้นการเปลี่ยนผ่าน

ในระดับโครงสร้าง คอร์รัปชันเกิดขึ้นอย่างเรื้อรังในประเทศไทย คนไทยมองการคอร์รัปชันในประเทศตนเองว่าอยู่ระดับสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น [คะแนนดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน (CPI) อยู่ที่ 3.5 จัดอยู่ในลำดับที่ 102 จาก 177 ประเทศ]⁹³ คอร์รัปชันเป็นเรื่องสามัญธรรมดายังชีวิตประจำวันของคนไทย เรื่องอื้อฉาวคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งส่งผลกระทบเชิงลบในสังคมและมักจะถูกมองทัพไปอ้างเป็นเหตุผลรองรับการรัฐประหาร 18 ครั้งที่ผ่านมา คอร์รัปชัน สัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบอบอุปถัมภ์ที่แพร่กระจายอยู่ในสังคมไทยและยังทรงอิทธิพลหนึ่งอีกด้วยทางเศรษฐกิจและ

การเมืองภายใต้จากหน้าสถาบันที่เป็นประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ครอบงำวัฒนธรรมและสังคมไทยจนส่งผลให้สมาชิกทุกคนในสังคมต้องยึดโยงตนเองเข้ากับลำดับชั้นทางสังคม

ในภาษาไทย คำสรุปนามที่หลอกลวงสะท้อนความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูด และตีตราฐานะทางสังคมเข้าในกระบวนการสร้างตัวตน แม้กระหึ่งอารมณ์ความรู้สึก (เช่น เกรงใจ น้อยใจ) ยังถูกใช้อวย่างเต็มที่ในการกำกับควบคุมเพื่อรักษาความสัมพันธ์ส่วนบุคคลไม่ให้ถูกกระทบ แรงกดดันจาก การพิสูจน์ความภักดีทำให้การปฏิเสธการร้องขอหรือ “ของขวัญ” จาก “ผู้ใหญ่” กลายเป็นเรื่องที่เกือบเป็นไปไม่ได้ ทั้งในทางสังคมและทางอารมณ์ความรู้สึก ในอีกด้านหนึ่ง ผู้อุปถัมภ์เองก็ถูกคาดหวังว่าจะแบ่งผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันไปสู่สมาชิกในเครือข่ายของเข้า หากการทำหน้าที่ดังกล่าวล้มเหลว ความนิยมชมชอบก็จะลดต่ำลง ชีวิตทางการเมืองอาจปิด lakalung พร้อมกับการถูกตีตราว่าเป็นนักการเมืองผู้ “ละโมบโลภมาก” และอาจถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐอย่างทันควัน หากจะอธิบายอีกแบบหนึ่ง การกระจายทรัพยากรและความช่วยเหลือต่อเครือข่ายของตนนั้น ไม่ได้เป็นความล่ำซ้ำ แต่เป็นกลไกการทำงานของระบบอุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์และ “เครือข่ายสถาบันกษัตริย์” ถูกกดดันเป็นอย่างยิ่งจากการเกิดขึ้นของเศรษฐกิจทุนนิยม ในช่วงเวลาเพียงแค่หนึ่งชั่วอายุคนกว่า ประเทศไทยได้กลายมาเป็นประเทศรายได้ปานกลางระดับสูง อุตสาหกรรมการผลิตได้ถูกประสานเข้ากับโครงข่ายการแบ่งงานกันทำระดับโลก ดังที่เหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่เมื่อปี 2554 ได้ทำลายห่วงโซ่อุปทานในระดับโลกของอุตสาหกรรมหั่นหมัด คนไทยนับล้านได้ก้าวออกจากความยากจนและเรียกร้องสิทธิทางการเมืองที่เท่าเทียม รูปแบบการดำเนินชีวิต ความสนใจ อัตลักษณ์ และคุณค่าที่แปรเปลี่ยนได้สร้างสังคมพหุนิยมขึ้น⁹⁴ แม้ว่าระบบสถาบันบนฐานของกฎหมายและเหตุผลจะเต็มไปด้วยจุดอ่อน และขาดประสิทธิภาพแต่มันก็ได้ถูกสร้างขึ้นแล้ว ว่าทุกรัฐบาลเรื่องความชอบธรรมจากการเลือกตั้ง สิทธิมนุษยชน นิติธรรม และธรรมาภิบาล ถูกเผยแพร่อย่างกว้างขวาง แม้ในหมู่บ้านห่างไกลผ่านวิทยุชุมชนและสื่อสังคมมากما ชนชั้น

นำที่เป็นนายทุนและกลุ่มนักธุรกิจใหม่ทั้งในเมืองและในชนบทได้ท้าทายอำนาจนำของ “เครือข่ายสถาบันกษัตริย์” และได้ทำลายสัญญาประชาคมแบบเดิมลง ในขณะที่ระบอบสังคม การเมือง และจริยธรรมแบบศักดินาราชูปถัมภ์กำลังเสื่อมถอยลง การต่อสู้เพื่อสร้างระบบที่ใหม่สำหรับอนาคตที่กำลังเดินหน้าอย่างเข้มข้น

การคอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และทุนนิยมพากพ้อง ได้ทำลายความชอบธรรมเชิงผลงานของการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยการสร้างอุปสรรคของการพัฒนา ความโสมม และการส่งเสริมความไร้สมรรถภาพและความไร้ฝีมือ ความตื่นตัวของสาธารณะต่อบัญชาการรัปชันนี้มีอยู่สูงเสียจนผู้คนตั้งคำถามถึง “ความไม่ชอบมาพากล” ในนโยบายสำคัญแทนทั้งหมด ตัวอย่างเช่น การที่ศาลรัฐธรรมนูญล้มโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานมูลค่ามหาศาลของรัฐบาล ระบบศักดินาราชูปถัมภ์ไม่มีความสามารถอีกต่อไปในการตอบสนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจที่ซับซ้อน ในแห่งนี้ การคอร์รัปชัน จึงทำงานเสมือนเป็นตัวกระตุนในวิกฤตแห่งการเปลี่ยนผ่าน โดยชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนอันสาหัสสารร้ายของระบบเก่า และหล่อเลี้ยงความต้องการในการปรับโครงสร้างระบบทางการเมืองครั้งใหญ่

บทบาทของเรื่องเล่าคอร์รัปชันในความขัดแย้งหัวงเปลี่ยนผ่านของไทย

กรณีของประเทศไทยช่วยให้เราเข้าใจได้ว่าเรื่องเล่าคอร์รัปชัน มีบทบาทหลักอย่างไรในการวางแผนโครงสร้างแห่งความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่าน ความขัดแย้งในประเทศไทยสร้างปริศนาท้าทายความรู้ดังเดิม ภายใต้กระบวนการทัศน์ว่าด้วยการเปลี่ยนผ่าน (ที่อาจจะมีความดุลยเดาไปแล้ว) สังคมต่างๆ ถูกคาดหวังว่าจะต้องพัฒนาจากระเบียบศักดินาราชูปถัมภ์สู่รัฐบาลที่ใหม่ ของกฎหมายและเหตุผล จนถึงระเบียบแบบประชาธิปไตยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และมิอาจย้อนคืนกลับ

ความขัดแย้งในการเปลี่ยนผ่านของประเทศไทยกลับแสดงให้เห็นว่าเส้นทางแห่งการเปลี่ยนผ่านดังว่านี้ไม่ได้ถูกจัดวางไว้แล้วอย่างเลี่ยงไม่ได้ แต่เส้นทางการพัฒนาของสังคมขึ้นอยู่กับผลลัพธ์จากการต่อสู้ระหว่างผู้ที่พยายามรักษาสถานภาพเดิมกับผู้เรียกร้องการเปลี่ยนแปลง ยิ่งไปกว่านั้น ไม่ใช่ทุกคน

ที่ทำงานเพื่อสร้างระบอบนฐานของกฎหมายและเหตุผล จะต้องการสร้างประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าขึ้นด้วย ในความขัดแย้งของประเทศไทย ผู้นำการเปลี่ยนแปลงแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ต้องการเสถียรภาพทางสังคมผ่านวิธีการแบบเด็ดจัดการอำนาจนิยม กับกลุ่มที่ต้องการสังคมที่เท่าเทียมภายใต้ระบอบนฐานแบบประชาธิปไตย แม้กระนั้นผู้เรียกร้องประชาธิปไตยเองก็ยังให้ความสำคัญกับมิติของประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน บางกลุ่มสนับสนุนการสร้างความรับผิดชอบของรัฐบาลและหลักนิติธรรม ในขณะที่อีกหลายกลุ่มมุ่งเป้าไปที่การเลือกตั้งและหลักเสียงข้างมาก

เพื่อให้เข้าใจว่าวิสัยทัศน์แห่งอนาคตที่แตกต่างกัน และพันธมิตรทางการเมืองแต่ละกลุ่มที่ต่อสู้เพื่อวิสัยทัศน์แห่งอนาคตเหล่านั้นถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร เราจำเป็นจะต้องศึกษาบทบาทของเรื่องเล่าคอร์ปชัน

ด้วยความที่เรื่องเล่าคอร์ปชันนั้นมีความสำคัญในวิถีการเมืองแบบไทยๆ จึงไม่แปลกเลยที่วิถีการเมืองคอร์ปชันที่ดำเนินอยู่ในสังคมไทยจะมีหลากหลายเฉด ผู้เขียนจะจำกัดการวิเคราะห์ไว้เพียงแค่วิถีการเมืองสำคัญเท่านั้น และจะแสดงให้เห็นว่าวิถีการเมืองเหล่านั้นถูกผสมผสานเพื่อสร้างแก่นกลางของพันธมิตรทางวิถีการเมืองที่กว้างขวางขึ้นได้อย่างไร

โลกของวิถีการเมืองคอร์ปชันทั่วแบบ

ความหวาดกลัวแบบfaschistischต่อความเสื่อมธรรมทางชีวิทยา

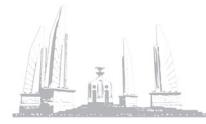
จักรวาลวิทยาเชิงจริยธรรมนั้นหยุดนิ่ง ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงย่อมถูกมองว่าเป็นความเสื่อม เมื่อไม่สามารถทำความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้ นักจริยธรรมจึงโถงปัญหาเชิงโครงสร้างว่าเป็นปัญหาจริยธรรมส่วนบุคคล⁹⁵ ด้วยความที่นักจริยธรรมแบบไทยฝั่งราก柢อยู่ในวัฒนธรรมแบบพุทธศาสนาที่ พลิกเข้าจึงพยายามอธิบายสถานะทางสังคมที่สูงส่งผ่านอำนาจทางจริยธรรมว่าเป็นผลของ กรรม ที่สะสมมาแต่ชาติปางก่อน ฉะนั้นการคอร์ปชันโดย “คนเลว” ที่อยู่ระดับบนของสังคมจึงถูกมองว่าเป็นการทำให้ระบบทางสังคมและจริยธรรมนั้นผิดเพี้ยน วิธีการแก้ปัญหาจึงชัดเจนว่า จำเป็นต้องแทนที่ “คนเลว” ด้วย “คนดี” ซึ่งคุณธรรมของคนดีเหล่านั้นผูกติดอยู่กับการเป็นสมาชิกของ “เครือข่ายสถาบัน

กษัตริย์” ส่วน “คนชั่วช้า” ที่วิพากษ์ระเบียบสังคมดังกล่าวก็ “ไม่ควรจะมีที่ยืนในสังคมอันดีงาม”⁹⁶ พลิกเข้าไม่ใช่ “ไทยแท้” และควรจะออกจากแผ่นดินไทยไป “ใช้ชีวิตที่อื่น”⁹⁷ นักจริยธรรมยังมุ่งหวังให้ระบบการเมืองถูกปกครองโดย “ผู้ทรงคุณธรรมที่เป็นกลาง” เทียบเคียงกับแนวคิด “ราชาปราชญ์” (philosopher king) ของเพลโต ระบบการเมืองเช่นนี้คือระบบกษัตริย์ที่บริหารราชการโดยเหล่าเทคโนโลยีกรัตผู้จังรักภักดีนั่นเอง

ความหวาดกลัวแบบfaschistischต่อความเสื่อมธรรมทางชีวิทยา

วิถีการเมืองแบบfaschistischได้ผสมผสานนิยามและแนวคิดจากแหล่งอุดมการณ์ที่หลากหลาย ตั้งแต่อุดมการณ์ราชนิยม คอมมิวนิสม์ และfaschismusเชิงประวัติศาสตร์⁹⁸ แกนกลางของfaschismusนั้นขับเคลื่อนไปได้ด้วยความมกลัวต่อการล้มลุกของสังคม เมื่อมองย้อนกลับไปถึงประวัติศาสตร์ยุคทอง (ที่ตนเองจินตนาการขึ้น) โครงการของพากfaschistischจึงต้องการสร้างจริยธรรมและชาติขึ้นใหม่ผ่านการเปลี่ยนสำเนียงของมนุษย์มากกว่าการเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคม⁹⁹ พลิกเข้าต้องการให้สังคมก้าวต่อไป แต่ในขณะเดียวกันกลับไม่แต่ต้องลำดับชั้นทางสังคมของชนชั้นนำ คอร์ปชันจึงไม่เพียงแต่จะถูกเข้าใจว่าเป็นปัญหาทางจริยธรรม แต่ยังถูกมองเป็นปัญหาทางชีวิทยาด้วย กล่าวคือ การดำเนินอยู่ของเหล่า“คนเลว” ที่เป็นพิษแก่ต่อสังคม และด้วยการนี้ “เหล่าคนนอกในสังคม” ต้องถูกลดทอนความเป็นมนุษย์¹⁰⁰ โดยการตีตราพลิกเข้าเป็น “ชาว”¹⁰¹ เป็น “ขยะ”¹⁰² หรือ “เชื้อโรคที่เข้ามายะรุ่งเรืองสู่รุ่งการเมืองไทย”¹⁰³ ดังนั้นจึงต้องถูก “กำจัดให้สิ้นซาก”¹⁰⁴

การจะ “ถอนราชระบอบที่เน่าเฟะ” ออกไปได้นั้น ฐานทางเศรษฐกิจของพลิกเข้าที่อยู่ในอำนาจจะต้องถูก “ภาตดลัง”¹⁰⁵ รวมถึงระบบ “เผด็จการทางรัฐสภา”¹⁰⁶ ที่ได้ให้ช่องทางขึ้นสู่อำนาจแก่พลิกเข้า ลิทธิอำนาจบนฐานการเมืองของผู้นำfaschistisch นั้น ไร้ชีดจำกัด ตรงกันข้ามกับอำนาจหน้าที่บนฐานของกฎหมายและเหตุผลแบบเวบอเรียนที่ทำงานภายใต้กรอบของกฎหมายและกฎกติกาต่างๆ

ในระบบfaschist ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและประชาชน เป็นความสัมพันธ์ทางตรงโดยไม่ต้องผ่านคนกลาง ผู้นำจึงเป็นผู้กำหนด “เจตจำนงที่แท้จริงของประชาชน” หรือ “เจตจำนงทั่วไป” ตามแนวคิดของรุสโซ เพราเวนันแล้ว วิสัยทัศน์แบบfaschist จึง “ข้าใจว่า ‘ประชาธิปไตยที่แท้จริง’ นั้นคือระบบเด็ดจากการเบ็ดเสร็จ ลักษณะสมบูรณากฎาธิการ และอำนาจของธิปไตยบนฐานประชานณถูกผสมปนเปื้อกมา เป็น ‘ประชาธิปไตยแบบเด็ดจากการอำนาจ’ นิยมเบ็ดเสร็จ (totalitarian democracy)¹⁰⁷ ดังที่ผู้ประท้วงได้เรียกร้องอย่างพร้อมเพียงถึงระบบ “สมบูรณากฎาธิการรายชื่อ” และ “ระบบประชานณที่สัมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” เมื่อเส้นแบ่งระหว่าง “สาธารณรัฐ” กับ “ส่วนตัว” รวมถึงเส้นแบ่งระหว่าง “ราชอาณาจักร” กับ “ประชาธิรัฐ” ถูกนิยามว่าเป็นการใช้ช่องทาง lob�เลื่อนไป¹⁰⁸ การครอบครองชั้นที่ถูกนิยามว่าเป็นการใช้ช่องทาง สาธารณะเพื่อหาประโยชน์ส่วนตนจึงไม่มีอยู่¹⁰⁹

การออกแบบสถาบันเชิงกฎหมายและเทคโนโลยีสารสนเทศ

วางแผนการแก้ปัญหาทางธรรมาภิบาลที่คุกคามการเติบโตทางเศรษฐกิจ
หลักนิติธรรม และความชอบธรรมทางประชาริปไตย แนวทางการแก้ปัญหาคือการสร้างระบบป้องกันเชิงสถาบัน และ¹¹⁰ ความรู้สึกปรับนิยมในการสร้างระบบป้องกันคอร์รัปชันนี้ บางครั้งมีรากฐานมาจากความกระตือรือร้นเพื่อปฏิรูปสังคมแบบชาโคลแบงที่พยายามต่อสู้เพื่อสถาปนา “ความจริงแท้” เพียงหนึ่งเดียว และบังคับใช้มันในการช่วยรักษาสังคมจากความเสื่อม¹¹¹ นักกฎหมายมีแนวโน้มที่จะวิตกกังวลต่อการสื่อสารของหลักนิติธรรม และเทคโนโลยีและเทคโนโลยี¹¹² “ความจริงแท้” ของกลุ่ม “เสื้อเหลือง” และกลุ่ม “เสื้อแดง” นั้นแตกต่างกัน ทำให้วิสัยทัศน์ทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งแยกชุมชนว่าทุกคนทางกฎหมาย และเทคโนโลยีและเทคโนโลยี

ความศรัทธาของเสรนิยมใหม่ต่อตลาด

นักเสรื่นนิยมใหม่เข้าใจคอร์รัปชันว่าเป็นปัญหาของรัฐที่ขาดประสิทธิภาพและเทอะทะเกินไป ด้วยการที่ระบบราชการกดทับและบั่นทอนพลวัตของภาคเอกชน ปีศาจร้ายในรูปของ

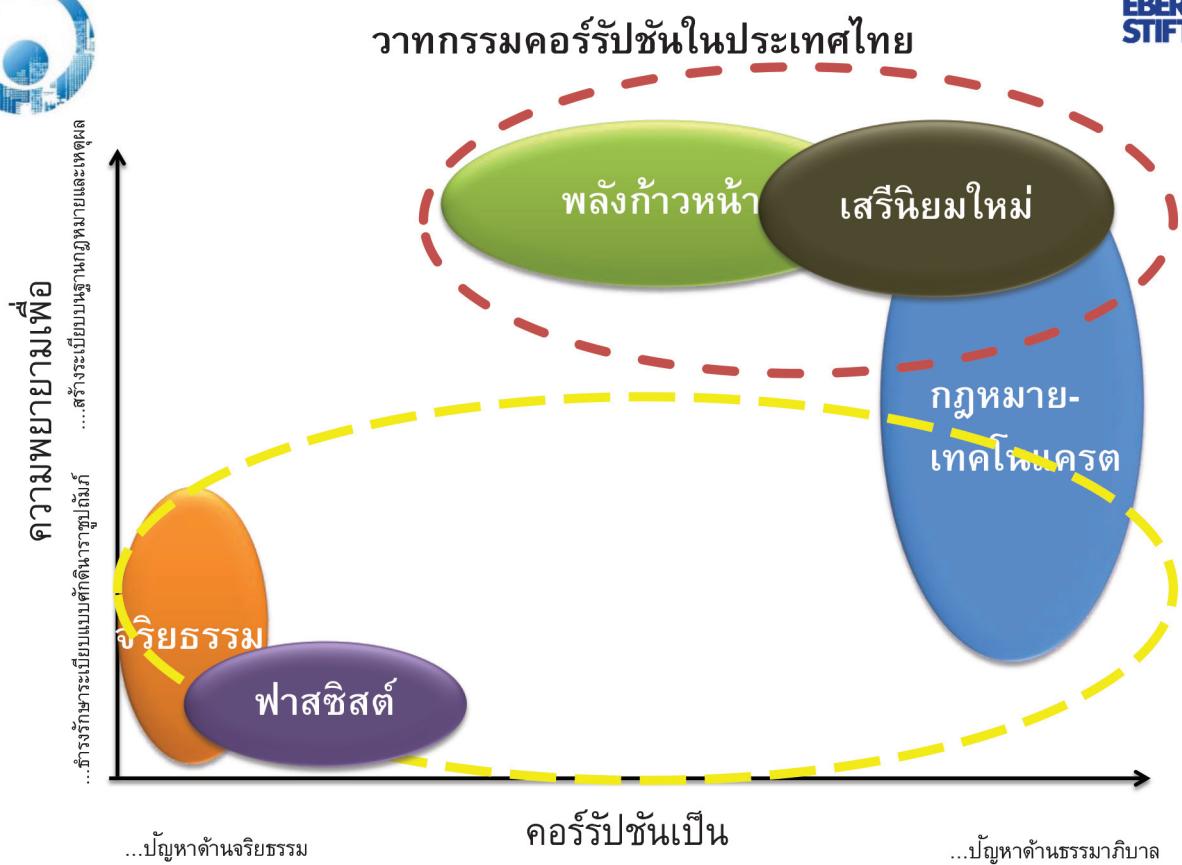
ระบบราชการจึงกล่าวไปเป็นอุปสรรคของการเติบโตทางเศรษฐกิจ หากต้องการปลดปล่อยพลวัตของตลาดที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน จะต้องทำให้ภาคเอกชนเป็นอิสระจากกฎกติกาที่ล้นเกินของระบบราชการ หากต้องการป้องกันการจัดสรรงรภพยากรที่ไร้ประสิทธิภาพจากแรงจูงใจทางการเมือง บทบาทของรัฐจึงต้องถูกตัดถอนลง ภายใต้ระบบของรัฐบาลนี้ยังคงดำเนินการตามอย่างเข้มข้น รัฐที่ขาดแคลนเงินสดจำเป็นต้องถูกปลดเปลี่ืองภาระบางประการไปด้วยการแปรรูปการให้บริการทางสังคมและการสร้างโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นหน้าที่ของภาคเอกชน

การผลักดันการเปลี่ยนแปลงด้วยพลังก้าวหน้า

คอร์รัปชันเป็นปัญหาของ “ระบบทุนนิยมแบบศักดินา”¹¹³ ซึ่งนำโดยกลุ่มนชนชั้นนำตามจารีต (อํามาตรย) จะน้นการคอร์รัปชันจึงถูกมองว่าเป็นปัญหาเรื่องความยุติธรรมทางสังคมเป็นหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสองมาตรฐานในระบบตุลาการ วิธีการแก้ปัญหานี้คือการสร้างประชาธิปไตยจนสมบูรณ์และ การยกระดับความเท่าเทียมทางสังคม¹¹⁴ การคอร์รัปชันของนักการเมืองจากการเลือกตั้งถูกมองว่าเป็นชากรenedจากวัฒนธรรมแบบศักดินา วิสัยทัศน์ทางการเมืองของกลุ่มพลังก้าวหน้านั้นมีความแตกต่างหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะร่วมกันคือการให้ความสำคัญกับหลักเสียงข้างมากบนฐานการเลือกตั้ง

ความหวาดกลัวการเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่ว่าทุกกรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นมีร่วมกันก็คือความ
หวานกรัว ความหวานกรัวต่อความเสื่อมทางจริยธรรม ความ
หวานกรัวต่อพิษภัยจากคนเลว ความหวานกรัวต่ออำนาจการ
ผูกขาด ความหวานกรัวต่อการสูญเสียอัตลักษณ์ ความ
หวานกรัวต่อความถดถอยทางเศรษฐกิจ รัฐล้มละลาย หรือรัฐ
ล้มเหลว และความหวานกรัวต่อการทำลายประชาธิปไตยโดย
กลุ่มอำนาจที่นำเสนใจว่าสิ่งที่ขาดหายไปคือวิสัยทัศน์ด้านบวก
เพื่ออนาคตที่ดีกว่า

หน้าที่สำคัญของการเรื่องเล่าคอร์รัปชัน

ในความขัดแย้งทางการเมือง เรื่องเล่าคอร์รัปชันเหล่านี้เป็นตัวกำหนดว่าผู้คนมองและตีความการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ถูกขับเคลื่อนด้วยการเปลี่ยนผ่านอย่างไร ในความขัดแย้งของสังคมไทย วातกรรมคอร์รัปชันมีหน้าที่หลักอยู่สี่ประการ ดังนี้

การอธิบายโลก: มันกำลังเกิดอะไรขึ้น

ประการแรก เรื่องเล่าคอร์รัปชันช่วยอธิบายว่ามันกำลังเกิดอะไรขึ้น สำหรับคนส่วนใหญ่แล้ว การเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างที่มีความ слับซับซ้อนและลึกซึ้งนั้นอาจมองไม่เห็นชัดเจนและเข้าใจยากจึงต้องมีตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ เพื่อที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นสัมผัสได้และจัดการได้ด้วยนัยทางการเมือง วัฒนธรรม และปรัชญาที่เข้าใจยาก

เรื่องเล่าคอร์รัปชันได้ช่วยลดทonusการเปลี่ยนแปลงทางสังคมระดับใหญ่ให้เข้าใจได้ผ่านคำอธิบายแบบย่อส่วน

ด้วยเหตุนี้จึงไม่ใช่เรื่องบังเอิญที่เรื่องเล่าคอร์รัปชันจะมีบทบาทอย่างสำคัญในสังคมเปลี่ยนผ่านหลายแห่งทั่วโลก เรื่องเล่าคอร์รัปชันให้คำอธิบายง่ายๆ ถึงความ слักสำคัญของการต่อสู้ที่มีความหมายยิ่งใหญ่ขึ้นเพื่อสร้างระบอบ

ทางการเมืองและจริยธรรม ฉะนั้นความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่านหลายเรื่องจึงเป็นการต่อสู้เชิงวातกรรมรอบๆ “รอยแยก” ของการคอร์รัปชัน

ในความขัดแย้งของสังคมไทย แนวคิดที่ว่า “คอร์รัปชันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อม” ถูกใช้เป็นเครื่องมือของเหล่าผู้คนที่หวาดเกรงการเปลี่ยนแปลง เหล่าผู้คนที่รู้สึกว่ามีอะไรไม่ชอบมาพากลในสภาวะการณ์ใหม่ของระบบทุนนิยม เหล่าผู้คนที่หวาดวิตกต่อการล้มละลายของรัฐหรือรัฐล้มเหลว

และเหล่าผู้คนที่พยายามจะรำรงระเบียบสังคมแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่คิดว่า “ความเสื่อมทรามในสังคมเป็นเหตุให้เกิด คอร์รัปชัน” ได้ดึงดูดเหล่าผู้คนที่รู้สึกว่าระเบียบปัจจุบันนั้น กำลังเหยียบย่ำทำลายศักดิ์ศรีของตน เหล่าผู้คนที่มองว่า ระเบียบสังคมนี้ไม่เป็นธรรมและเหล่าผู้คนที่รู้สึกโกรธกัด กันและพยายามหาที่ทางให้ตนเอง รวมทั้งเหล่าผู้คนที่เรียกร้องสิทธิ์เสมอภาคและต้องการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย

คนไทยส่วนมากยังเชื่อว่าความจริงนั้นมีได้เพียงหนึ่งเดียว เป็นสถาล และแบ่งแยกไม่ได้ ฉะนั้นคนที่ใช้ชีวิตตามความจริงหนึ่งเดียวันนี้ยอมเป็นฝ่ายถูก และใครก็ตามที่เชื่อในความจริงอื่นย่อมผิดและไร้ชีวิตรอม

การขับเคลื่อนแรงกดดันทางสังคม: ชนชั้นกลางผู้ไม่ใช่เกรี้ยว

ประกาศที่สอง เรื่องเล่าคอร์รัปชันยังสร้างความผูกพันไปกับ กลุ่มสังคมต่างๆ ทำให้พากษาเมืองในการต่อสู้ ระดมแรงสนับสนุนทางการเมืองของมวลชน เรื่องเล่าคอร์รัปชันจึงเป็นภัยคุกคามของความมั่นคงทางการเมือง โครงสร้างของชนชั้นกลางในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นภาพสะท้อน ประวัติการณ์ถ่ายกันที่เกิดขึ้นในความขัดแย้งในห้วงการเปลี่ยนผ่านทั่วโลก

จุดเริ่มต้นความไม่สงบของชนชั้นกลางอยู่ที่ลักษณะ ของรูปแบบการเมืองที่มักจะเกิดขึ้นในระบบประชาธิปไตย ที่มีจุดอ่อนหลายประการการการจะชนะการเลือกตั้งด้วยการสนับสนุนจากเสียงในชนบท พากผู้ประกอบการทางการเมืองต่างก็ตั้งแต่เป็นพันธมิตรกับผู้มีอำนาจในห้องถิน จนเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้ว นักการเมืองท้องถินก็มักจะนำเอา วิธีคิดแบบศักดินาในระดับจังหวัดเข้ามาสู่อาณาจักรของ การเมืองระดับชาติ การเมืองแบบศักดินากำหนดให้เหล่า พันธมิตรต้องได้รับการเลี้ยงดู ได้รับรางวัลตอบแทนความภักดี การจ่ายเงินซื้อเสียงสนับสนุน และการคุ้มครองผู้รับ การอุปถัมภ์

เมื่อมองจากมุมมองของชนชั้นกลาง การที่ผู้อุปถัมภ์ต้อง กระจายผลประโยชน์ไปสู่เครือข่ายส่วนบุคคลคือการถอย

หลังไปสู่ “ยุคโบราณกาล” ซึ่งถูกเข้าใจกันว่าสิ่นสมัยไปนาน แล้ว การที่เด็กร่วมวัยสามารถต่อสู้กับความรุนแรงของมาตราฐานและการเล่นพรครส์ลพาก มา กไปกว่านั้น ชนชั้นกลางรู้สึกว่า พากษาทำลาย “ปล้น” โดยนักการเมืองทุจริตที่ใช้เงินภาษีไป “ซื้อเสียง” มาจาก “คนยากจนที่ลับโมบ” หรือ อธิบายในภาษาลามูนละมุนละมุ่น ได้ว่า “มวลชนคนชนบทที่ด้อยการศึกษานั้นง่ายที่จะตกเป็นเหยื่อของนักการเมืองที่สัญญาจะให้ทุกอย่างกับพากษาเพื่อจะได้เข้าสู่อำนาจ” จากมุมมองแบบนี้ นโยบายหล่ายอย่างที่ทำไปเพื่อห้องถิน ชนบทจึงไม่ได้เป็นอะไรมากไปกว่า “ประชานิยม” ซึ่งก็คือ อิกรูปแบบหนึ่งของ “การซื้อเสียง” โดยนักการเมืองที่กระหายอำนาจ¹¹⁵ ทางออกที่ชัดเจนก็คือการหยุดดกลไกที่ทำให้ “ต่างจังหวัดที่เต็มไปด้วยคอร์รัปชัน” มีอำนาจเหนือ “เมืองหลวงที่ดีงาม” กลไกที่ว่าถูกมองว่าคือการเลือกตั้ง นั่นเอง

สมการ wrathกรรมที่ว่าประชาธิปไตยจากการเลือกตั้งนั้น เท่ากับคอร์รัปชันมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างความขัดแย้ง ทางการเมืองไปพร้อมๆ กับการแบ่งขั้วแยกข้าง “การปฏิรูป” ออกจาก “การเลือกตั้ง”¹¹⁶ ในความหมายที่แคบลง มันช่วย อธิบายปริศนาได้ว่าทำไม่ในความขัดแย้งของการเปลี่ยนผ่านจำนวนมาก ชนชั้นกลางจึงเหมือนจะทำสิ่งที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ทางชนชั้นของตนเอง เมื่อมองจากที่ทางของพากษาในทางเศรษฐกิจการเมือง ตามความเข้าใจทั่วไป แล้วชนชั้นกลางจะต้องอยู่แคว้นของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งระบบที่ดี ไม่ใช่การเมืองที่มีความขัดแย้งของการเปลี่ยนรูปแบบ ซึ่งชนชั้นกลางจะได้ประโยชน์จากสถานะทางสังคมที่อยู่บนฐานของความสำเร็จส่วนบุคคล เช่นความสำเร็จจากการทำธุรกิจ ผลการศึกษา พรสวรรค์ ด้านศิลปะหรือทักษะในทางวิศวกรรม ทั้งหมดนี้ควรจะทำให้ระบบศักดินาเป็นของแสดงของชนชั้นกลาง เพราะสถานะทางสังคมและการเลื่อนสถานะดังกล่าวในระบบศักดินา นั้นเป็นอยู่กับสายสัมพันธ์ส่วนบุคคลเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่ต่างอะไกกับสังคมอื่นหลายแห่ง ที่หากลางความขัดแย้งในห้วงการเปลี่ยนผ่าน ชนชั้นกลางได้ตั้งแต่เป็นพันธมิตรกับเหล่าผู้คนที่ต้องการจะรักษาไว้ซึ่ง

ระเบียบแบบสักดินาราชปัลเมอร์ มวลชนจำนวนหลายแสน ออกมาระท้วงขับไล่รัฐบาลจากการเลือกตั้ง

เพราະລະນັ້ນ ຈຸດຍືນທາງການເມືອງຂອງໜີ້ນໜັກລາງໃນເມືອງຈິງ “ໄນ້ອາຈອົບນາຍໄດ້ເພີ່ງແຕ່ການມອງຄົງ “ຜລປະໂຍ່ນທາງໜັກລັ້ນ” ແຕ່ວາທກຣມຕ່າງໆ ມີບທນາທສຳຄັງໃນການກຳຫັດ ຈຸດຍືນທາງການເມືອງ ວາທກຣມຊ່ວຍນິຍາມຄຸນຄ່າຄວາມໝາຍ ເກີຍກັບຜລປະໂຍ່ນ ອັດລັກໜັນ ແລະ ວິສັບທັນ ເຮືອງເລ່າ ທີ່ວ່າປະເທົ່ານີ້ໄຫວ້າກັບຄອຮັບປັບ (“ການຫຼື້ອເສີຍ” “ປະເທົ່ານີ້ຍົມ” ແລະ “ການປັກປອງດ້ວຍເຈົ້າພ່ອ”) ໄດ້ສ້າງຄວາມແປລກແຍກເຊີງໂຄຮ່າງສ້າງຮ່ວ່າງໜັກລາງກັບຮະບັບປັບປຸງມີຄວາມສຳຄັນໃຫ້ຢູ່ຮ່ວ່າງ “ຄົນຈົນທີ່ລະໂມບ” ກັບ “ໜັກລັ້ນນຳທີ່ລ້ອດລົດ” ເຮືອງເລ່າທີ່ວ່າການເລືອກຕັ້ງ ສື່ບັດກົດໃຫ້ຢູ່ຮ່ວ່າງມີພລັງສໍາຮັບການປຸກປຸງຮະດມ ຄົນໜັກລາງໃນເມືອງໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມຕ່ອສູ້ເພື່ອຈັດການ ພູດຍັ້ງ ແລະ ລັ້ມລັ້ງປະເທົ່ານີ້ໄຫວ້າກັບການເລືອກຕັ້ງ¹¹⁷

ໂດຍຮັມແລ້ວ ການພິມພາຍີ່ຮ່ວ່າງຄວາມຫວາດກັ້ວ ການປັບປຸງແປງຂອງສັງຄົມ ການຂາດໜາຍໄປ້ປົງຈິນທາການ ໃນການຫາທາງອອກຈາກວິກົດຄວາມໜັດແຍ້ງທາງການເມືອງ ແລະ ການຂາດໄວ້ສັບທັນເພື່ອອາດຕື່ຖືກວ່າ ຍິ່ງທຳໃຫ້ຜັນ ຈຳຕົວຢຶດເຫັນຢູ່ກັບສິ່ງທີ່ຕົວເອງຮູ້ອູ່ແລ້ວເອາໄວ້ກ່ອນສິ່ງເຫັນຢູ່ໃຫ້ເປັນເຄື່ອງມືໃນການຂັບເຄື່ອນມີມາດີ ປັກປັງຮະບັບປຸງທາງສັງຄົມທີ່ສ້າງອັດລັກໜັນຂອງພວກເຂົາ ເຫັນນີ້ນັ້ນມາ

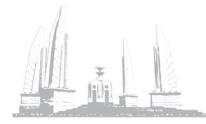
ฐานໃນການສ້າງພັນໜົມທາງວາທກຣມ

ປະກາກທີ່ສາມ ເຮືອງເລ່າຄອຮັບປັບຍັງທຳກັ້ວທີ່ເປັນຮູ່ານ ສໍາຮັບການສ້າງພັນໜົມທາງສັງຄົມທີ່ກ່າວ່າງຂວາງແລະ ລາກທາຍ ສິ່ງທີ່ນ່າສັນໃຈເກີຍກັບການສ້າງພັນໜົມທາງການເມືອງໃນສັງຄົມ ຖະໜົນ ດີອ້ານຸ່າມື່ອກົດມີການ “ມີເຄື່ອດຸມການຄົນ” ການເມືອງ ແລະ ສັງຄົມທີ່ຫລາກທາຍແລະ ກ່າວ່າງຂວາງມາ ໃນພັນໜົມທີ່ “ເຫັນ” ປະກອບດ້ວຍ ຂໍາມາຕົມຢ່າຍເຈົ້າ ຄົນໜັກລາງກຽມເຖິງເຫັນ ອ້ານຸ່າກົດນິຍົມ ທ່ານ ແລະ ຂາວສວານຈາກການໄດ້ຮັວມຂວາງເຄີຍຂັງກັບກຸ່ມ ແຮງງານແລະ ອົດສົມາຊີກພຣົຄຄອມມິວິນິສົຕໍ່ ໃນຂະນະທີ່ພັນໜົມທີ່ “ແດງ” ປະກອບໄປດ້ວຍນາຍຖຸນໝາເສຣ່ວງ

ນັກວິຊາການຫວ່າງໜັກລາງກັບຄົນທີ່ກ່າວ່າງຂວາງ ກຸ່ມປະສົງຄົມ ຕໍ່າວົງ ກຸ່ມຫຼຸມ ທັງໝົດ ຊັ້ນກາງໝາຍຂອບ ແລະ ກຸ່ມ “ໄພຮ່າງເມືອງ” ຈາກການເຫັນອື່ນ ແລະ ການອື່ນ ຮ່ວມໄປຄົງ “ໜ້າບ້ານທີ່ກ່າຍເປັນຄົນເມືອງ” ໃນ ກຽງເທິງ¹¹⁸ ສິ່ງທີ່ນໍາພາເຄື່ອງຂ່າຍພັນໜົມທາງເຫັນໄໝມາຈັບ ມີອັກນີ້ໄດ້ທັງໆ ທີ່ມີຜລປະໂຍ່ນທາງໜັກລັ້ນແຕກຕ່າງກັນມີ ຄວາມໜັດແຍ້ງສ່ວນບຸດຄຸລ ແລະ ມີອຸດມການຄົນລະົ່າງກັນນີ້ ຈະຕ້ອງເປັນເປົ້າໝາຍຮ່ວມທີ່ແຂງແກຮ່ງ ເຮືອງເລ່າຄອຮັບປັບ ເປັນເຄື່ອງມືອັນວິເທືະນີໃນການສ້າງຮູ່ານວາທກຣມເພື່ອສ້າງ ເຄື່ອງຂ່າຍພັນໜົມທາງການເມືອງ ເນື່ອຈາກຄອຮັບປັບແມ່ນ ປະເທົ່ານີ້ ດີ່ງດູດທີ່ “ຂາຍໄດ້” ໃນກຸ່ມສັງຄົມທີ່ກ່າວ່າງຂວາງ ລາກທາຍ ຄໍາອ້າງເຊັ່ນ “ປັກປັງປະເທົ່ານີ້ຈາກການຄອຮັບປັບທາງຈິງທະນາ” ເປັນສິ່ງທີ່ທຳໃຫ້ໄປໜີມເຈົ້າ ອົດຕໍ່ ຄົມມິວິນິສົຕໍ່ ທ່ານ ແຮງງານ ຂາວສວານກົດໄດ້ ແລະ ຄົນໜັກລາງກັບກຸ່ມ ແຮງງານເຖິງເທິງ ເຫັນພ້ອງຮ່ວມກັນໄດ້ແນ້ວກເຂົາຈະມີຄວາມ ແຕກຕ່າງກັນ ໃນຂະນະທີ່ການກ່າວ່າງ “ການເອົານະຮະບັບທີ່ຖຸຈົດແລະ ໄນເປັນໜົມທີ່” ກີບປັນຂໍ້ເຮັກຮ້ອງໃນການຕ່ອສູ້ອັນ ເຄື່ອງຂ່າຍຝຶ່ງແດງທີ່ເຊື່ອຮ່ວ່າງເສຣ່ວງໜູ້ນັກບັນຈົນ ນັກວິຊາກັບຄົນຂັບແຕກທີ່ໜ້າໃນໜັນທັກບັນຈົນເມືອງ ໃນກຽງເທິງ¹¹⁹

ກາຈັດປຸງ/ແບບສະນາການເມືອງ

ສຸດທ້າຍ ວາທກຣມຄອຮັບປັບຍັງໜັດວາງໂຄຮ່າງສ້າງໄກ້ກັບ ສະນາການຕ່ອສູ້ທາງການເມືອງ ດ້ວຍການເປັນກຽບກົດການຕ່ົວມາ ປະເທົ່ານີ້ ດີ່ງດູດທີ່ “ຖຸຈົດແລະ ໄນເປັນໜົມທີ່” ກີບປັນຂໍ້ເຮັກຮ້ອງໃນການຕ່ອສູ້ອັນ ເຄື່ອງຕົ້ນກົດນິຍົມໃຫ້ຢູ່ກັບສູ່ປັບປຸງ ຖະໜົນສົມາຊີກພຣົຄຄອມມິວິນິສົຕໍ່ ໃນຂະນະທີ່ ວາທກຣມເສື່ອແດງເຫັນຢ່າຍ “ສຸເຫຼັກຕົວຮ້າຍ” ເຊື່ອ “ວິ່ງນຸ່ງຊູ່ກຳນັນສຸເຫຼັກ” ແລະ ອົດຮ່າວຄວຸງຄົງ “ມາລົມໝາປະເທົ່ານີ້” ໃນຂະນະທີ່ ວາທກຣມເສື່ອແດງເຫັນຢ່າຍ “ສຸເຫຼັກຕົວຮ້າຍ” ເຊື່ອ “ວິ່ງສຸເຫຼັກຕົວຮ້າຍ” ແລະ ຊື້ນິວຄົງ “ຜູ້ເລືອກຕັ້ງ 20 ລ້ານເສີຍທີ່ຖຸກທັກຫລັງ” ໃນຮູ່ານເຫັນຢ່າຍ “ການຮັງປະຫວາດ ໂດຍຄໍາມາຕົມ” ເຮືອງເລ່າຄອຮັບປັບໄດ້ກໍາຫັດທາງອອກ ທາງການເມືອງທີ່ຜູ້ເລົາມື່ອຢູ່ແລ້ວໃນໃຈ ຄົນທີ່ຫວາດກັ້ວຄອຮັບປັບ

ชันว่าเป็นความเสื่อมทางจริยธรรมก็จะพยายามพื้นฟู จริยธรรมให้เข้มแข็ง พากท์โภช “คนเลว” ก็จะมุ่ง “กำจัด ขยาย” ส่วนพากท์ม่องว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาทางธรรมาภิบาลก็จะพยายามสร้างกฎหมายและสถาบันใหม่ขึ้น และพากท์ม่องว่าคอร์รัปชันสะท้อนความเสื่อมธรรมของระบบ เก่าก็จะพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะเอาชนะมัน¹²⁰

เรื่องเล่าคอร์รัปชันยังเป็นแก่นกลางในการก่อร่างสร้าง ความขัดแย้งในหัวการเปลี่ยนผ่านที่ฟังรถลึก เรื่องเล่า ที่ว่า “นักการเมืองทุกคนล้วนคือรัปชัน” เป็นการตีตราภาพ ลบให้กับตัวแทนประชาชนจากการเลือกตั้ง และทำลาย ความไว้วางใจเชื่อใจซึ่งส่งผลบื้นทอนความสามารถของตัว ละครทางการเมืองจากทุกฝ่ายในการเจรจาต่อรองเพื่อยุติ การต่อสู้ทางการเมืองในปัจจุบัน¹²¹

แนวคิดว่าด้วย “การซื้อเสียง” “ประชาชนยอม” ได้สร้างสมการ การเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยเท่ากับการคอร์รัปชัน ในการตัดสินครั้งสำคัญของศาลรัฐธรรมนูญไทยในคดีการ แก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้หุ้นส่วนมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด นั้น ศาลได้ใช้เรื่องเล่า “สภาพผ้าเมีย” เพื่อสร้างสมการการ เลือกตั้งเท่ากับการเล่นพระคราเบ่นพวง โดยศาลอ้างว่า “... เป็นความพยายามนำประเทศชาติให้ถอยหลังเข้าคลอง ทำ ให้หุ้นส่วนกลับไปเป็นสภาพผ้าติพน่อง สภาของครอบครัว และสภาพเมีย”¹²² ความพยายาม “ปฏิรูป” หลายต่อหลาย ครั้งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ก็เป็นไปเพื่อการควบคุม อิทธิพลของนักการเมืองจากการเลือกตั้งโดยการสร้างระบบ ตรวจสอบนักการเมืองจากการเลือกตั้งด้วย “องค์กรอิสระ” ที่ “มีความเป็นกลาง” ยิ่งไปกว่านั้น การสร้างวาก他妈ด้วย สมการที่ว่ากระบวนการประชาธิปไตยอย่างเช่น การต่อรอง การประนีประนอม และการแลกได้แลกเสียระหว่างกลุ่ม ผลประโยชน์ต่างๆ เท่ากับ “การคอร์รัปชันทางจริยธรรม” มี ส่วนสำคัญที่ทำให้ระบบการเมืองไทยยิ่งจมดิ่งลงไปใน วิกฤตแห่งความชอบธรรมลึกซึ้นเรื่อยๆ

วางแผน (ต่อต้าน) คอร์รัปชันในความขัดแย้งของ สังคมไทย

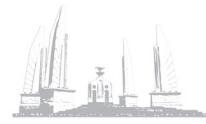
ด้วยการที่เรื่องเล่าคอร์รัปชันเป็นศูนย์กลางแห่งการสร้าง ความขัดแย้ง จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ขอกล่าวหากันคอร์

รัปชันจะอยู่แวดหน้าและเป็นใจกลางของความขัดแย้ง ทางการเมืองไทยในช่วงเก้าปีที่ผ่านมา ทักษิณ ชินวัตร และ สมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรีจากการเลือกตั้งดัง ก็ถูกปลดออกจากตำแหน่งด้วยข้อกล่าวหาคอร์รัปชันที่ อื้อฉาว การรัฐประหารโดยกองทัพในปี 2549 มีการอ้าง เหตุผลว่าเกิดขึ้นเพรา “การคอร์รัปชันและการเอื้อ ประโยชน์ให้พวกพ้องอย่างแพร่หลาย”¹²³ และแม้ว่าจะมี ความแตกต่างในเชิงอุดมการณ์ การเมือง และระดับปัจเจก แต่ผู้ประท้วงขึ้นไล่ทักษิณบนห้องถนนต่างก็ส่งเสียง เรียกร้องจากความโกรธเกี้ยวในเรื่องการคอร์รัปชันทาง การเมืองท่ามกลางความขัดแย้งต่างๆ 曙光รัฐธรรมนูญ ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการรัฐประหารก็ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ใหม่ขึ้น¹²⁴

“บทบัญญัติที่สำคัญหลายมาตรา คือการสร้างองค์กร จำนวนมากภายใต้รัฐธรรมนูญเพื่อกำกับควบคุมการเมือง ของไทย แต่ละองค์กรที่ตั้งขึ้นมีเป้าหมายเพื่อจัดการมิให้ การคอร์รัปชันอันแพร่หลายที่นำไปสู่การรัฐประหารในปี 2549 นั้น มีโอกาสเกิดขึ้นอีก”¹²⁵

ผู้เฝ้าสังเกตการณ์ต่างตีความว่าการต่อสู้กับคอร์รัปชันเป็น ข้ออ้างในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเสียงส่วนน้อยที่พ่าย แพกการเลือกตั้งด้วยเครื่องมือที่ต่อต้านหลักเสียงข้างมาก

“ความนิยมอย่างอุ่นหนาฝาดึงจากการเลือกตั้งที่ทักษิณ ได้รับจากเหล่าคนจนในชนบทและคนชั้นกลางเกิดใหม่ที่ชื่น ชอบนโยบายประชาชนโดยรวมถูกมองว่าเป็นภัยต่ออำนาจเก่า [...] การต่อสู้เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญปัจจุบันก็เป็นส่วนหนึ่ง ของการต่อสู้ที่มีมาตั้งแต่ก่อนรัฐประหารในปี 2549 ระหว่าง กลุ่มอำนาจเก่าซึ่งใกล้ชิดกับกองทัพ ศาล องค์กรอิสระ รวมถึงฝ่ายค้าน และได้รับสนับสนุนจากชนชั้นนำและ ชนชั้นกลางเก่าในเมือง ซึ่งมีลักษณะอนุรักษนิยม กับอีก ฝ่ายหนึ่งก็คือกลุ่มต่อต้านอำนาจเก่าที่มีทักษิณและพระองค์ ของเขามีเป็นตัวแทน โดยมีฐานสนับสนุนจากกลุ่มคนจนใน ชนบท ชนชั้นกลางใหม่ และกลุ่มผู้เรียกร้องประชาธิปไตย การประท้วงอำนาจเก่ากับใหม่มาสู่จุดแตกหักใน เหตุการณ์รัฐประหารปี 2549 ซึ่งกลุ่มอำนาจเก่าได้กลับสู่ วงร้ายอำนาจ [...] รัฐธรรมนูญฉบับปี 2550] ยิ่งเพิ่มอำนาจ ให้กับองค์กรอิสระและศาล ในขณะที่ลดอำนาจของ

นักการเมืองจากการเลือกตั้ง ด้วยอำนาจที่มากขึ้น บทบาทของศาลและองค์กรอิสระจึงกลายเป็นพลังการเมืองหลักภายใต้รัฐธรรมนูญปี 2550”¹²⁶

ในการต่อสู้ที่กำลังดำเนินอยู่ โครงสร้างอำนาจทางการเมืองยังคงทิ้งสองฝ่ายจากการใช้ความรุนแรงเพื่อให้ได้รับชัยชนะในความขัดแย้งรอบนี้¹²⁷ แมกงหัพจะต้องเผชิญกับแรงกดดันอย่างหนักให้ก่อรัฐประหาร แต่กลุ่มผู้นำกองทัพก็ยังรอมัตระวังที่จะเข้ามาแทรกแซงโดยตรง ความเสี่ยงที่ไม่อาจคาดเดาได้ขึ้นของกองกำลัง “เสือแดง” และ “ทหารแดงโน” รวมถึงแรงกดดันจากนานาชาติและโอกาสในการซุกดำเนินคดีย้อนหลังส่งผลในการสร้างความหนักใจให้กับกองทัพ อย่างไรก็ได้ ในประเทศไทยมีประวัติศาสตร์การรัฐประหารมาถึง 18 ครั้ง คำเตือนจากผู้นำกองทัพว่าพวกเขากำลังเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมืองหากมีการลงเลือด เกิดขึ้นก็ยังดูเหมือนจะมีหนักมากพอที่จะบังยั่งฝ่ายรัฐบาลจากการใช้กำลังเข้าสลายผู้ชุมนุม

แม้จะมีคนเสียชีวิตกว่า 20 คนและคนบาดเจ็บมากับร้อยแต่ก็ยังมีการใช้ความรุนแรงในระดับเล็กๆ เกิดขึ้นมาเป็นระยะเพื่อเป็นเครื่องมือทางยุทธวิธี และไม่ได้หมายความว่า หากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจะไม่ทำให้ผู้นำกองทัพที่บังลังเลอยู่ในปัจจุบันหันไปใช้วิธีทางการทหารเพื่อยุติความขัดแย้ง ในการเมืองจริงแล้ว ข้อแตกต่างจากผู้บัญชาการกองทัพบกเกี่ยวกับ “ทางเลือกพิเศษ” ยังชี้ให้เห็นว่าผู้นำกองทัพได้พิจารณาการรัฐประหารเป็นทางออกสุดท้าย¹²⁸ อย่างไรก็ได้ ในการอธิบายถึงผลลัพต์ความขัดแย้งในช่วงหลังเดือนที่ผ่านมาการที่ความขัดแย้งรอบนี้ยังไม่สามารถชี้ขาดด้วยการรัฐประหารหรือการใช้ความรุนแรงนับเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมันได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างแห่งโอกาส อธิบายง่ายๆ ก็คือ สนับสนุนให้ถูกเคลื่อนย้ายออกจากชั้นชั้นที่มีเงื่อนไขอยู่เบื้องหลังของระบบอุปถัมภ์มาสู่สนับสนุนแห่งว่าทกรรมซึ่งมีกฎหมายต่อการเล่นเกมแตกต่างออกไป

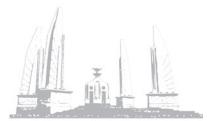
กฎหมายต่อการเล่นเกมที่เปลี่ยนไปช่วยอธิบายข้อผิดพลาดทางยุทธวิธีจากผู้นำระดับนำของทั้งสองฝ่าย¹²⁹ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงกฎหมายต่อการเล่นเกม ความเห็นจากในและนอกประเทศโดยเฉพาะที่สนับสนุนแต่ละฝ่ายมีความสำคัญยิ่ง หากเดือนที่ผ่านมา ความสำเร็จหรือล้มเหลว

ของตัวละครทางการเมืองส่วนหนึ่งถูกกำหนดจากความสามารถของพวกรา能在การเล่นกับกฎติกาแห่งการต่อสู้ช่วงชิงว่าทกรรม

ในเกมแห่งอำนาจจราحتกรรม การช่วงชิงความชอบธรรมนี้อยู่ในแนวทางและเป็นแก่นกลางที่สำคัญอันที่จริงแล้ว ยุทธศาสตร์หลักของทั้งสองฝ่ายต่างมุ่งจะสถาปนาความชอบธรรมของตน ในขณะเดียวกันก็มุ่งทำลายการอ้างความชอบธรรมของอีกฝ่าย การต่อสู้ย่างรุนแรงเพื่อช่วงชิงความชอบธรรมที่กำลังเกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าชุมชนของว่าทกรรม “ราชานิยม” กำลังสูญเสียอำนาจนำ

นับย้อนหลังไปเพียงไม่กี่ปี เครือข่ายสถาบันกษัตริย์มีอำนาจนำทางว่าทกรรมที่จะอธิบายว่า “มันกำลังเกิดอะไรขึ้น” และ “จะต้องจัดการสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไร” ทุกวันนี้ความตื่นตัวทางการเมืองที่เพิ่มสูงขึ้นได้กระจายไปทุกหัวระแหงของประเทศไทย ผู้คนจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ กำลังท้าทายอำนาจนี้อย่างเปิดเผย สื่อมวลชนนานาชาติที่ติดตามความพยายามของศาลรัฐธรรมนูญในการผลักให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งต่างก็รายงานข่าวตามว่าทกรรมแบบ “เสือแดง” แทนจะเป็นเอกฉันท์ว่า “นี่คือรัฐประหารโดยศาลมารยาท” ที่ความขัดแย้งรอบนี้ต่อสู้กันอยู่บนการช่วงชิงความชอบธรรม “อำนาจที่มีมองไม่เห็น” ของว่าทกรรมก็จะเป็นตัวตัดสินผู้ชนะ ภายใต้โครงสร้างอำนาจที่ไม่สามารถใช้ความรุนแรงระดับสูงได้ การสูญเสียอำนาจนำทางว่าทกรรมของกลุ่มราชานิยมได้เริ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้าวในดุลยภาพทางอำนาจ¹³⁰

โดยสรุปในโครงสร้างอำนาจทางการเมืองในปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยความไว้เสถียรภาพ ว่าทกรรมจะเล่นบทหลักในการก่อร่างสร้างความขัดแย้ง กำหนดกลยุทธ์ของผู้เล่นฝ่ายต่างๆ และส่งผลกระทบต่อโอกาสในการประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของผู้เล่นเหล่านั้น ผลที่ตามมาคือว่าทกรรมคอร์รัปชันจะมีบทบาทหลักในการเสริมอำนาจให้กับตัวละครต่างๆ เช่น คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข(กปปส.) ศาลรัฐธรรมนูญ รวมไปถึงองค์กรอิสระอย่าง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)

ขณะเดียวกันก็จำกัดพื้นที่การบริหารของรัฐบาล¹³¹ ที่น่าสนใจคือข้อกล่าวหาเรื่องคอร์รัปชันที่กำลังอยู่ในขั้นตอนทางกฎหมายยังไม่มีข้อกล่าวหาต่อรัฐบาล รักษาการโดยตรง แต่ข้อกล่าวหาเกือบทั้งหมดถูกทำให้เป็นข้อกล่าวหาทางการเมือง ในส่วนมหากรรมสามารถมีการผลิตเรื่องเล่าว่าด้วยการคอร์รัปชันทางการเมืองเป็นหลัก¹³² หากอ่านในเชิงสัญญาศาสตร์ ข้อกล่าวหาเรื่องคอร์รัปชันจึงถูกตีความได้ว่าเป็นสัญญาที่เลื่อนลอย แต่ในทางการเมืองนั้น เรื่องเล่าคอร์รัปชันได้ให้กำลังอำนาจมาคลالในการระดมขับเคลื่อนผู้ประท้วงจำนวนหลายแสนคนต่อระยะเวลาหลายเดือนที่ผ่านมา

กล่าวโดยสรุป ดังที่กรณีของไทยได้แสดงให้เห็น การคอร์รัปชันได้มีบทบาทหลักในความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่าน ในระดับโครงสร้าง มันทำงานเป็นตัวกระตุ้น (ที่คลุมเครือ) ให้กับการเปลี่ยนผ่านระหว่างระบบที่เปลี่ยนแปลง หากอธิบายถึงพลังที่นำสะพรึงกลัวของการเปลี่ยนแปลง และนำเสนองานร่วมสำหรับการสร้างพันธมิตรทางวิถีกรรมในวงกว้าง ด้วยบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของคอร์รัปชันในระบบอุปถัมภ์เรื่องเล่าคอร์รัปชันจึงเหมาะสมยิ่งที่จะเป็นตัวกระตุ้นความโกรธเกรี้ยวของชนชั้นกลางและเป็นตัวขับเคลื่อนการประท้วงของมวลชนต่อต้านรัฐบาล สุดท้ายองค์กรที่ชูธงต่อต้านคอร์รัปชันต่างๆยังถูกใช้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับกลุ่มเสียงข้างน้อยที่พ่ายแพ้จากเลือกตั้งในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางอำนาจของพวกตน

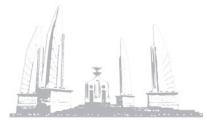
5. ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่าน

การคอร์รัปชัน ระบบพวກพ้อง และระบบอุปถัมภ์ล้วนเป็นปฏิบัติการทางสังคมที่มีหน้าที่สำคัญในสังคมก่อนสมัยใหม่ทุกวันนี้ เพราะเราไม่มีสถาบันสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพปฏิบัติการทางสังคมเหล่านี้จึงยังคงทำหน้าที่ทางสังคมอยู่อย่างเดิมต่อไป อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่ซับซ้อนและสังคมพหุนิยม ทำให้ปฏิบัติการทางสังคมดังกล่าวได้กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา การสร้างประชาธิปไตย และความยุติธรรมทางสังคม

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับคอร์รัปชันว่าเป็นความล้มเหลวทางจริยธรรมส่วนบุคคลของเหล่า “คนเลว” นั้นยังนำไปสู่การรักษาที่ผิดพลาด นำพาสังคมกลับไปสู่รูปแบบเจ้าตีที่ทำงานบนฐานของการแยกจ่ายผลประโยชน์กันภายใต้เครื่องข่ายส่วนตัว ในการจัดการกับคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องทำสิ่งที่ตรงกันข้าม ด้วยการยกระดับระบบการบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้ดีขึ้น โดยการเปลี่ยนสถาบันที่อยู่บนฐานความสมัพันธ์ส่วนบุคคลไปสู่สถาบันที่ให้ผลตอบแทนตามผลงานและความสามารถ เพื่อหลีกเลี่ยงกับดักแห่งคอร์รัปชัน สังคมต่างๆจำเป็นต้องทำตามโครงการสร้างความเป็นสมัยใหม่ในรูปของเว็บอร์ชีฟเวอร์จิสติน สมบูรณ์ หากอธิบายอีกทางหนึ่ง สังคมจะต้องก้าวกระโดดจากระบบศักดินาราชสูปัลลามภีไปสู่รูปแบบฐานของกฎหมายและเหตุผล ซึ่งสามารถตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนและสังคมพหุนิยมได้

อนุสัญญาต่อต้านการคอร์รัปชันของสหประชาชาติ (The United Nations Convention against Corruption) ได้แสดงให้เห็นวันที่ของโลกต่อการจัดการปัญหาคอร์รัปชัน โดยนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาคอร์รัปชันทางเทคนิค

“ในอนุสัญญาฯ ได้อุทิศบทหนึ่งเพื่อรณรงค์ให้การป้องกันการคอร์รัปชันทั้งบท โดยเสนอมาตรการที่ใช้กับทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ มาตรการเหล่านั้นประกอบด้วยนโยบายป้องกัน เช่น การตั้งองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน และการเพิ่มความโปร่งใสด้านการเงินในการหาเสียงเลือกตั้งและพระครุการเมือง อนุสัญญาฯ บังคับให้ประเทศต่างๆ ตรากฎหมายอาญามาจัดการกับพฤติกรรมการคอร์รัปชันที่หลากหลาย ทั้งยังก้าวไปไกลกว่าอนุสัญญาฯ ที่เคยมี โดยตั้งมาตรการจัดการไม่เพียงกับรูปแบบการคอร์รัปชันพื้นฐาน เช่น การติดสินบนหรือการยกยอกเงินของรัฐ แต่ยังพยายามจัดการกับการใช้อำนาจรัฐอีกประโยชน์ให้ภาคเอกชนการพยาบาลปักปิดหรือการฟอกขาวกระบวนการคอร์รัปชันด้วยรวมไปถึงการกระทำการทำความผิดที่เกี่ยวกับการสนับสนุนคอร์รัปชัน การฟอกเงิน และการเข้าแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้อนุสัญญาฯ ยังข้ามไปตรวจสอบการกระทำการในพื้นที่เจ้าปัญหา เช่นการคอร์รัปชันในภาคเอกชน ประเทศไทยในภาคีอนุสัญญาฯ ที่ต้องยอมรับการอำนวยความสะดวกทาง

กฎหมายในการควบรวมและการส่งหลักฐานเพื่อใช้ในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงยอมรับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ประเทศในภาคีอนุสัญญาที่ต้องยอมรับกระบวนการติดตาม สินทรัพย์คืน ซึ่งถูกระบุไว้อย่างชัดเจนในฐานะหลักการ “พื้นฐานของอนุสัญญา”¹³³

อย่างไรก็ดี ดังที่ได้แสดงให้เห็นจากผลงานอันน่าผิดหวังของ โครงการต่อต้านคอร์รัปชันมากมาย การจัดการกับคอร์รัปชัน นั้นเป็นเรื่องพูดง่ายแต่ทำยาก¹³⁴ เครื่องมือของเทคโนโลยี แต่จะล้มเหลวหากไม่คำนึงถึงบริบททางเศรษฐกิจการเมือง หน้าที่ทางสังคม และรากทั้งวัฒนธรรมของการคอร์รัปชัน หากไร้ซึ่งกรอบความคิดที่ถูกต้อง ก็เป็นไปได้ว่านโยบาย ต่อต้านคอร์รัปชันอาจเป็นโทษมากกว่าเป็นคุณ ยิ่งในสังคม เปลี่ยนผ่านด้วยแล้ว ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันยังต้องผูกติดเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่ใหญ่กว่าในการจัดการ ปัญหาท้าทายของการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง ถึงอย่าง นั้นก็ตาม เมื่อพิจารณาโครงสร้างสร้างและโครงสร้าง สถาปัตยกรรมในสังคมเปลี่ยนผ่านที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว การสู้กับคอร์รัปชันก็เปรียบได้กับความพยายาม โจนตีเป้าเคลื่อนที่ นักต่อสู้คอร์รัปชันสามารถตอกย้ำในความ ขัดแย้งทางการเมืองได้โดยง่ายดาย และด้วยสภาพที่ สาธารณชนต่างเกี่ยวกราดกับปัญหาคอร์รัปชัน รวมไปถึง การต่อต้านจากเหล่าผู้คนที่ได้รับประโยชน์จากการคง สถานภาพเดิมไว้ การออกแบบยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชัน ให้ได้ผลจึงเป็นเรื่องยากลำบากมาก¹³⁵

การต่อสู้กับคอร์รัปชันอย่างยาวนานและยากลำบากในอดีตให้ บทเรียนที่มีประโยชน์สามประการ ดังนี้

- ให้ความสำคัญกับมิติเชิงอุดมการณ์การต่อสู้กับคอร์รัปชันไม่ได้มีความเป็นกลางหรือซื่อสัตย์ การปฏิรูปเพื่อสร้าง ธรรมาภิบาลจะประสบความสำเร็จ ต้องขจัดจุดอ่อนทาง หลักการและวาระซ่อนเร้นของฉันท์ติวอชิงตันให้ได้
- ให้ความสำคัญกับหน้าที่ทางสังคมของคอร์รัปชัน: ใน ภาวะที่สถาบันบูรณาญาณของกฎหมายและเหตุผลนั้นไม่ทำ หน้าที่ การคอร์รัปชันมักจะเข้ามารاحหน้าที่อุดช่องว่าง ดังกล่าวเพื่อเติมเต็มหน้าที่ทางสังคมที่สำคัญแต่ขาด พร่องไป ฉะนั้นการต่อสู้กับคอร์รัปชันจะประสบ

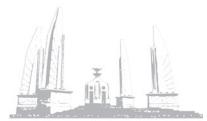
ความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมันไม่ได้เป็นเพียงแค่การสร้าง ฉากรห้าของสถาบัน แต่ต้องพยายามวางแผนรากฐานทาง การเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่จำเป็นต่อการทำให้ ระบบกฎหมายและเหตุผลสามารถทำงานได้ นอกเหนือนั้น ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันจำเป็นจะต้อง ไปไก่ก่าวการออกแบบเชิงสถาบัน แต่จะต้องมีส่วนใน กระบวนการเจรจาต่อรองเพื่อสร้างสัญญาประชาคมใหม่

- ให้ความสำคัญกับเรื่องเล่าคอร์รัปชัน: ในความขัดแย้ง หัวใจเปลี่ยนผ่าน ว่าทกรรมคอร์รัปชันมีบทบาทสำคัญ เพื่อมันเป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ของการต่อสู้ที่ใหญ่ กว่าและเข้าใจยากกว่า นั่นคือ การต่อสู้ระหว่างระบบที่เกี่ยวกับ แบบศักดินาราชปัลลีกับระบบที่เกี่ยวกับนฐานของกฎหมาย และเหตุผล หากคอร์รัปชันสามารถจัดการได้ด้วยการ สร้างระบบที่เกี่ยวกับนฐานของกฎหมายและเหตุผลให้เสร็จ สมบูรณ์ การต่อสู้กับคอร์รัปชันจึงหมายถึงการเลือกข้าง ในความขัดแย้งหัวใจเปลี่ยนผ่าน ซึ่งจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อ เลือกยืนอยู่ข้างการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยเท่านั้น

5.1 การดูแลจัดการอย่างระมัดระวัง

ฉันท์ติวอชิงตันได้แนะนำว่าทางการเมืองในการสร้าง โครงสร้างพื้นฐานเชิงสถาบันเพื่อเศรษฐกิจทุนนิยมด้วยภาษา เชิงเทคนิค เรายังไม่ได้บอกว่าการสร้างธรรมาภิบาลเป็นสิ่ง ผิด ตรงกันข้าม การสร้างระบบที่เกี่ยวกับนฐานของกฎหมาย และเหตุผลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง อย่างไรก็ดี โครงการเชิงเทคนิค เหล่านี้ได้แห่งทางเลือกทางการเมืองที่สำคัญเอาไว้ ผู้ที่เชื่อว่า แค่เพียงเปลี่ยนไฟและพลังจากปีศาจทุนนิยมก็เพียงพอแล้วที่ จะทำลายโซ่อุปทานของระบบที่เกี่ยวกับนฐาน ก็จะทำ ตามคำแนะนำของฉันท์ติวอชิงตันและปล่อยให้ตลาดทำงาน อย่างเสรี ส่วนผู้ที่หัวดก漉การแทนที่ปีศาจทันหนึ่งด้วย ปีศาจอีกคนหนึ่งก็จะต้องเฝ้ามองอย่างระมัดระวังว่า ทรงชัย ทางสถาบันอันใหม่ถูกสร้างมาอย่างไร เพราะฉะนั้นเราต้อง เข้าใจว่าโครงการต่อต้านคอร์รัปชันล้วนเป็นเรื่องการเมือง เสมือนما

ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันที่ไม่ตระหนักถึงหลุมพระทาง การเมืองและทางวาระการเมืองจะถูกดึงเข้าไปสู่ความขัดแย้ง

ทางการเมืองได้โดยง่าย และลงเอยด้วยการตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มอื่น

“การต่อต้านคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องซื้อขาย ในเมื่อการต่อต้านคอร์รัปชันเป็นเครื่องมือของบางคนในการควบคุมทรัพยากรและปกครองคนอื่นๆ เราควรจะคาดหวังได้ว่า ไม่ว่าระบบและผู้นำเลวร้ายเพียงใด ก็จะพัฒนาองค์กรและยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันเพื่อเอาใจผู้บริจากและระดมเงินทุน [...] เรายังคงตั้งข้อสมมติว่าองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันเองก็อาจจะทุจริตเสียเองได้ เมื่อมันดังที่เราพบเจององค์กรต่อสู้กับสิ่งที่เรียกว่า ‘อาชญากรรมที่เป็นระบบ’ แต่กลับข้องเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เป็นระบบเสียเอง การต้านคอร์รัปชันจึงไม่ได้ซื้อขายแต่อย่างใด”¹³⁶

ในกรณีของประเทศไทย เรื่องเล่าคอร์รัปชันมีบทบาทสำคัญในการสร้างความขัดแย้ง ในขณะที่องค์กรต่อต้านคอร์รัปชันถูกจวญใช้โดยชนชั้นนำเสียงข้างน้อยเพื่อปกป้องอภิสิทธิ์และสถานะทางสังคมของพวกเขากา炬เจตจำนงของเสียงข้างมากจากการเลือกตั้ง โครงการต่อต้านคอร์รัปชันในเชิงเทคนิคจึงต้องระมัดระวังไม่ให้สับสนระหว่างรูปแบบกับเนื้อหาสาระ

“ผู้คน [...] เข้าใจผิดว่ารูปแบบภายนอกของหลักนิติธรรมคือเนื้อหาสาระ ฉะนั้นจึงเกิดกรณีเช่น การมองการ ‘ตรวจสอบและถ่วงดุล’ ว่าเป็นเครื่องบอกมาตรฐานสังคมที่มีหลักนิติธรรมเข้มแข็ง ด้วย เพราะเข้าใจว่าฝ่ายต่างๆ ของรัฐบาลจะตรวจสอบพฤติกรรมของกันและกัน แต่การมีอยู่ของระบบตรวจสอบที่เป็นทางการมิใช่สิ่งเดียวกับระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลที่เป็นประชาธิปไตยเข้มแข็ง ศาลอาจถูกใช้เพื่อขัดขวางการกระทำการรวมหมู่ [...] การร้องต่อศาลอาจนำไปสู่การล้มเลิกโครงการโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยสำคัญยิ่ง และยังถูกใช้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นนำเหนือเจตจำนงของรัฐบาลจากประชาชน เพราะฉะนั้น บางครั้งรูปแบบของระบบการแบ่งแยกอำนาจอาจจัดให้ล้มเหลวในการสร้างเนื้อหาสาระที่เป็นแก่นของสังคมที่ยึดถือกฎหมาย”¹³⁷

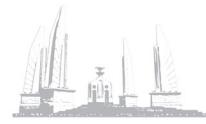
เราต้องระมัดระวังกับการเข้าใจคอร์รัปชันว่าเป็นปัญหาทางจริยธรรม คอร์รัปชันเป็นปัญหาจริยธรรมก็เพียงเพราะมันทำลายเส้นแบ่งเชิงคุณค่าและสถาบันที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคลที่สร้างขึ้นมาเพื่อทำให้ผู้มีอำนาจเกิดความรับผิดชอบ หากปราศจากเส้นแบ่งเหล่านี้ มนุษย์ก็จะกลับไปสู่วิถีการปกครองแบบพื้นฐานตั้งต้น ซึ่งก็คือการสร้างความไว้วางใจผ่านความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ความโกรธเกเรียวทางจริยธรรมต่อคอร์รัปชันยังเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูป หรืออย่างน้อยก็เป็นกระบวนการสร้างสังคมให้ใสสะอาดผ่านการเน้นย้ำว่า ‘อะไรถูก อะไรผิด’ อย่างไรก็ได้ หากคอร์รัปชันหมายถึงการใช้อำนาจอย่างฉ้อฉลของชนชั้นปักรองที่ไร้ข้อจำกัดใดๆ แนวทางแก้ปัญหาด้านจริยธรรมโดยการเรียกว่องให้คนมีสำนึกรหง่าน ศึกษา และการรณรงค์ให้เป็นคนดี ยอมไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้ ในทางกลับกัน หากกรรม เชิงจริยธรรมที่ว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาความล้มเหลวของจริยธรรมส่วนบุคคล (“คนเลว”) กลับทำหน้าที่สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบอุปถัมภ์ที่ทำงานผ่านการแจกจ่ายผลประโยชน์กันภายใต้เครือข่ายส่วนบุคคล¹³⁸

อธิบายสั้นๆ ได้ว่า นโยบายต่อต้านคอร์รัปชันที่ไม่คำนึงถึงอุดมการณ์และวาระซ่อนเร้นต่างๆ ก็จะลงเอยด้วยการสร้างสถาบันเพียงเปลือกนอกและก่อให้เกิดโทษมากกว่าจะเป็นคุณ

5.2 การจัดการกับคอร์รัปชันในสังคมเปลี่ยนผ่านคือการสร้างระบบที่มีมาตรฐานของกฎหมายและเหตุผลให้เสร็จสิ้น

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการต่อต้านคอร์รัปชันต่างๆ ได้ถูกนำมาประسانรวมกัน อย่างไรก็ได้ เรื่องราวแห่งความสำเร็จยังมีอยู่น้อยนิด นักต่อสู้คอร์รัปชันเข้าใจว่าอาการของคอร์รัปชันที่แตกต่างหลากหลายในหลายประเทศนั้นมีรากที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถมีพิมพ์เขียวสำหรับการปฏิรูปได้

“นักปฏิรูปต้องมีกลยุทธ์ทางการเมืองและแนวคิดที่ดีในการควบคุมคอร์รัปชัน โดยอย่างหลังนั้น สิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นแนวคิดการปฏิรูปที่ดีสำหรับประเทศไทย A ก็อาจจะเป็นไม่ได้ในประเทศไทย B อาจจะไม่ตรง

กับสภาพในประเทศไทย C และอาจสร้างอันตรายให้กับประเทศไทย D¹³⁹

การจัดการปัญหาคอร์รัปชันแบบเรือรังโดยเฉพาะในประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนผ่านนั้นจำเป็นจะต้องใช้แนวทางที่แตกต่างออกไปจากการต่อสู้กับคอร์รัปชันแบบครั้งคราวในประเทศไทยที่สามารถสถาปนาระบบการเมืองบนฐานของกฎหมายและเหตุผลได้แล้ว

“แนวทางการลดปัญหาคอร์รัปชันในระบบบันธ្តាន
ของกฎหมายและเหตุผลนั้นใช้การได้ดีแล้วใน
ปัจจุบัน แต่ปัญหาใหญ่เกี่ยวกับคอร์รัปชันแบบ
เรือรังยังคงเกิดขึ้นเมื่อมีความตึงเครียดระหว่าง
ความสัมพันธ์ทางสังคมหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะ
เป็นรูปแบบการปกครองแบบ Jarvis หรือแบบ
สมัยใหม่”¹⁴⁰

การที่นโยบายต่อต้านคอร์รัปชันเพิ่งพิงการใช้เครื่องมือเชิงกระบวนการมากเกินไปนั้นมาจากความเข้าใจผิดๆ เกี่ยวกับธรรมชาติของคอร์รัปชัน

“โครงการต่อต้านคอร์รัปชันที่มีอยู่นั้นล้มเหลว เพราะไปสร้างกรอบความคิดว่าปัญหาคอร์รัปชันเป็นปัญหาความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างนายกับบ่าว (principal-agent problem) ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วสถานการณ์ของการคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบนั้นเป็นปัญหาของการกระทำการรวมหมู่ (collective action) [...] ด้วยความเข้าใจ (ผิดๆ) เกี่ยวกับคอร์รัปชันนี้ โครงการต่อต้านคอร์รัปชันจึงสร้างรูปแบบของการปฏิรูปสถาบัน โดยเพิ่มการควบคุมของนาย และลดโอกาสและแรงจูงใจในการคอร์รัปชันของบ่าว ตั้งแต่การลดการใช้ดุลยพินิจของข้าราชการ การขึ้นเงินเดือน การเพิ่มความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น [...] แท้จริงแล้ว คอร์รัปชันเป็นปัญหาของการกระทำการรวมหมู่ แม้ว่าในระยะยาวแล้วทุกคนจะได้ประโยชน์จากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากคอร์รัปชัน แต่ในระยะสั้นนั้นไม่มีใครมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของตนในทันที ดังที่เมื่อผักล่าวว่า ‘มันคือ

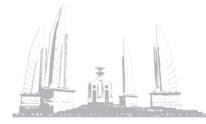
ความรู้สึกที่ว่า ถ้าเรามีเงา คนอื่นก็จะเอาไปอยู่ดี’ ในบริบทเช่นนี้ สังคมจึงติดอยู่ในกับดักแห่งคอร์รัปชัน ซึ่งไม่มีใครมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรม และก็ไม่มีเหตุผลใดที่จะคาดหวังให้เกิด การเปลี่ยนแปลง”¹⁴¹

การจะก้าวข้าม “กับดักแห่งคอร์รัปชัน” ที่เกิดขึ้นในสังคมเปลี่ยนผ่านนั้น ยุทธศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันจะต้องไปไกลกว่าเครื่องมือเชิงกระบวนการ การสร้างเครื่องมือเพียงลำพัง ไม่เพียงพอที่จะทำลายโครงสร้างระบบอุปถัมภ์ที่เข้มแข็ง และไม่มีความสามารถที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในระบบคุณค่าและโนดติของพลเมืองได้ ตามนิยามแล้ว วิกฤตการเปลี่ยนผ่านเกิดในช่วงระหว่างการเปลี่ยนผ่านระหว่างจากระบบที่เป็นแบบศักดินาราชูปถัมภ์ที่กำลังเสื่อมถอยแต่ยังคงมีอำนาจไปสู่ระบบที่เป็นสานักงานของกฎหมายและเหตุผลที่กำลังเกิดขึ้นแต่ยังขาดประสิทธิภาพ

ทราบได้ที่สถาบันการปกครองใหม่ยังขาดประสิทธิภาพเพียงพอ หลักนิติธรรมยังไม่สมบูรณ์ และการประท้วงห่วงคุณค่าและค่านิยมแบบเจ้ารีตกับแบบใหม่ยังดำเนินอยู่ระเบียบทางสังคมแบบศักดินาราชปัลเมอร์จะยังมีพื้นที่และมีความจำเป็น นี้คือสิ่งที่อธิบายว่าทำไม่วิกฤตการเปลี่ยนผ่านถึงได้เป็นสภาวะที่อุดมสมบูรณ์ในการหล่อเลี้ยงให้ครองรัฐปัชນเกิดขึ้น ในการจะหลีกเลี่ยงการสร้างเพียงสถาบันจากหน้าyuทุรศาสตร์ต่อต้านครองรัฐปัชันจะต้องเข้าใจหน้าที่ทางสังคมที่พฤติกรรมครองรัฐปัชันเข้าไปปัจจัยเดิมเดิม และจะต้องแทนที่มันด้วยปฏิบัติการทางสังคมและสถาบันที่ทำหน้าที่ได้เหมือนกันแต่เป็นอปสรมน้อยกว่าการครองรัฐปัชัน

ในสังคมเปลี่ยนผ่าน การต่อสู้กับคอร์รัปชันเป็นส่วนหนึ่งของ
ชุดความท้าทายที่ใหญ่กว่าในการสร้างระบอบทางการเมือง
ภูมิภาค และจริยธรรมที่จำเป็นในการตอบสนองความ
ต้องการของเศรษฐกิจที่ซับซ้อนและสังคมพหุนิยม ในกรุง
ข้ามวิกฤตการเปลี่ยนผ่านนี้ สังคมจะต้องตัดสินใจใน
ท้ายที่สุดว่าจะเลือก “โดยหลัง” กลับสู่ระบอบเก่า หรือเลือก
“เดินหน้า” สู่ความเป็นสมัยใหม่

ในขณะที่เส้นทางสู่ความเป็นสมัยใหม่นั้นอาจจะแตกต่างกันมากจากสังคมหนึ่งสู่อีกสังคมหนึ่ง และ “รัฐสมัยใหม่” ที่

เกิดขึ้นก็อาจมีลักษณะแตกต่างกันไปจากวัฒนธรรมหนึ่งสู่อีก
วัฒนธรรมหนึ่ง การสร้างระบบที่เป็นมาตรฐานของกฎหมายและ
เหตุผลแบบสากลน่าจะเป็นหนทางเดียวในการจัดการกับคอร์ส
รักชัน การสร้างรัฐบันหลักกฎหมายและเหตุผลนั้นไม่ได้มี
ความเป็น “ตะวันตกแอบfang” แต่เป็นการทำให้กระบวนการ
ที่เริ่มต้นจากเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนั้นเสร็จสิ้น การสร้างรัฐ
บันฐานของหลักกฎหมายและเหตุผลถูกผลักดันจากการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม และเชื่อมต่อกับความต้องการทางการ
เมืองและความคาดหวังของชนชั้นเกิดใหม่ หากจะอธิบายอีก
แบบหนึ่ง ปัญหาที่เกิดมาจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
ย่อมจำเป็นจะต้องถูกจัดการโดยการปรับโครงสร้างของ
ระบบทางการเมือง การปรับโครงสร้างนี้ไปไกลกว่าการ
ออกแบบเชิงสถาบันและกรอบกฎหมาย หากต้องครอบคลุม
ถึงการให้ความหมายใหม่กับค่านิยมส่วนรวมและคุณค่า
วัฒนธรรมองค์กรและการเมือง อัตลักษณ์ร่วมและอุดมการณ์
ที่สร้างความชอบธรรม

การจัดการกับครัวเรือนในสังคมเปลี่ยนผ่านจึงเป็นการสร้าง
ระเบียบบนฐานของกฎหมายและเหตุผลให้เสร็จสิ้น กล่าวคือ¹
การสร้างสถาบันที่มีประสิทธิผลอยู่บนฐานการให้
ผลตอบแทนตามผลงานและความสามารถ และไม่คำนึงถึง²
สายสัมพันธ์ส่วนบุคคล อย่างไรก็ดี สถาบันจะมีความ
แข็งแกร่งก็ต่อเมื่อเป็นที่รับรู้และยอมรับโดยทั่วโลกฝ่าย
นิติ เช่นนั้นแล้ว เมื่อฝ่ายหนึ่งต้องการบังคับใช้กฎหมายอีกฝ่ายก็จะ³
ถูกต่อต้าน หากกฎหมายติดตัวนักคอร์รัปชันมีที่มาที่ไม่ชอบ
ธรรม “ผลจากต้นไม้พิช” ของกฎหมายบังคับใช้ไม่ว่ากฎหมายนั้นๆ จะ⁴
ถูกร่วงมาดื้อย่างไร จะทำลายความชอบธรรมของสถาบัน
ต่อตัวนักคอร์รัปชัน และทำให้สถาบันเหล่านั้นสูญเสีย⁵
ความสามารถในการจัดการกับคดีคอร์รัปชันที่มีความ
อ่อนไหวทางการเมือง หากจะอธิบายอีกแบบคือ มันไม่ใช่แค่
การออกแบบระเบียบบนฐานของกฎหมายและเหตุผลที่เป็น⁶
เรื่องสำคัญ แต่คือวิถีการก่อเกิดของระเบียบนั้นต่างหาก ด้วย
กระบวนการเจรจาต่อรองเพื่อสร้างสัญญาประชาคมใหม่ที่⁷
สมาชิกของสังคมมีส่วนร่วมทั่วถึงและครอบคลุมทั่วทั่วทุกหน้า⁸
เท่านั้น จึงสามารถวางแผนทางสังคมเพื่อระเบียบบนฐาน
ของกฎหมายและเหตุผลได้

5.3 การต่อสู้กับคอร์รัปชันต้องเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย

การเปลี่ยนผ่านจากระเบียบแบบศักดินาราชูปั้มภ์ไปสู่
ระบบที่เป็นฐานของกฎหมายและเหตุผลนั้นไม่ได้มีความเป็น
กลางหรือเป็นเรื่องทางเทคนิค หากเป็นผลพวงจากการต่อสู้
ทางการเมืองอันยาวนานเพื่อสร้างระบบที่แห่งอนาคต

“เรามีความสามารถศึกษาเรื่องคอร์รัปชันได้อย่างถูกต้องโดยไม่พิจารณาบริบทของกระบวนการสะสมทุนและการต่อสู้ช่วงชิงทางการเมืองจากการเกิดขึ้นของชนชั้นใหม่ภายใต้สภาพสังคมที่แวดล้อม [...] การศึกษาตามแนวทางนี้ตั้งคำถามพื้นฐานที่สำคัญต่อนโยบายเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน ภาพของการคอร์รัปชันต่อสาธารณะนั้นไม่เป็นที่ยอมรับอย่างแน่นอน และในระยะยาวอาจทำลายความชอบธรรมที่มีอยู่อย่างจำกัดของรัฐบาลทั้งพัฒนา แต่อีกด้านหนึ่ง ภาพของการคอร์รัปชันมักเป็นส่วนสำคัญของการบูรณาการ สะสมทุนและการประนีประนอมทางสังคม ซึ่งน่ารังเกียจไม่แพ้กัน [...] แบบแผนการคอร์รัปชันนั้น [...] ถูกกำหนดด้วยการแบ่งสรรอำนาจจากนرهว่างรัฐ นายนายทุน และชนชั้นตัวกลางอื่นๆ ปัญหาทางเศรษฐกิจ (ไม่ใช่ปัญหาจริยธรรม) ไม่ใช่การคอร์รัปชันโดยตัวของมัน แต่คือโครงสร้างทางการเมืองที่สร้างการคอร์รัปชันที่จะลอกการเติบโตทางเศรษฐกิจต่างหาก”¹⁴²

การต่อต้านคอร์รัปชันนั้นเป็นหัวใจของการสร้างระบบทิบาลทางการเมืองและคุณค่าที่เหมาะสมกับการตอบสนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจที่ซับซ้อนและสังคมพหุชนิยม พูดง่ายๆ มันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงกฎกติกาการเล่นเกมอย่างมีประสิทธิผล เพื่อคนทุกกลุ่ม รวมถึงเหล่าเศรษฐีหรือผู้มีอำนาจด้วย

นี่คือความท้าทายทางการเมืองหลักของการต่อสู้กับคอร์รัปชัน ชนชั้นนำทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ต่างวางที่ทางของตนอยู่กับระบบเป็นแบบศักดินาราชปัลม์วี ผู้ได้ประโยชน์จากการบอกรัฐบาลว่าไม่ได้จำกัดอยู่แค่กลุ่มนี้ชนชั้นนำศักดินาดั้งเดิม แต่ยังรวมไปถึงกลุ่มชนชั้นนำนายทุนใหม่

เช่นนี้แล้ว การต่อสู้กับคอร์รัปชันในฐานะส่วนหนึ่งของโครงการสร้างระบอบนฐานของกฎหมายและเหตุผลจะต้องเพิ่มให้ห้ามกับการต่อต้านจากกลุ่มคนที่พยายามรักษาสถานภาพเดิมเอาไว้

หากอธิบายอีกแบบหนึ่ง การต่อสู้กับคอร์รัปชันเกิดขึ้นในใจกลางของความขัดแย้งในช่วงเปลี่ยนผ่านระหว่างผู้ต้องการรักษาระบอบแบบจารีตไวกับผู้ต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงมัน ในแง่เศรษฐศาสตร์การเมือง เมื่อพิจารณาระบบเปลี่ยนทางสังคมและอุดมการณ์ที่ครอบงำ พวกรัฐน้ำหนาเหล่านี้มีพลังอำนาจจากการเมืองอย่างเต็มเปี่ยม ความท้าทายคือจะทำอย่างไรให้มีอำนาจและเศรษฐีเหล่านี้ยอมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดและมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น?¹⁴³ และเพื่อให้สิ่งต่างๆ ดูท้าทายยิ่งขึ้น กรณีของประเทศไทยยังแสดงให้เห็นว่าองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันเองยังถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นนำ และเรื่องเล่าต่อต้านคอร์รัปชันก็ถูกมองเป็นเครื่องมือในการสร้างพันธมิตรทางสังคมที่ต่อสู้เพื่อรักษาสถานภาพเดิมเอาไว้ หากผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงระบอบนฐานของกฎหมายและเหตุผลที่จะมีบทบาทหลักในการจัดการกับคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร?

นี่คือเหตุผลว่าทำไมการต่อสู้กับคอร์รัปชันจึงไม่สามารถเป็นกลางได้ และต้องเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้ที่ใหญ่กว่าเพื่อการปลดปล่อยประชาธิปไตยและการสร้างความยุติธรรมทางสังคม

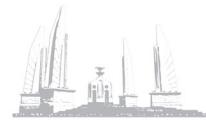
“มันอาจจะเป็นอุดมคติที่จะเชื่อว่าการเปลี่ยนผ่านไปสู่ทุนนิยมนั้นมีความเป็นธรรมอย่างแท้จริง แต่หากไม่มีกระบวนการเปลี่ยนผ่านที่ถูกมองว่าเป็นธรรมแล้ว ก็เป็นเรื่องยากที่จะพัฒนาไปสู่วิถีแห่งการกำกับควบคุมด้วยกฎหมายในระบบการเมืองที่เปิดกว้าง แรงกดดันจากภายนอกให้จัดการกับคอร์รัปชันอาจจะช่วยพัฒนากระบวนการนี้ ก็ต่อเมื่อแรงกดดันนั้นช่วยสร้างความชอบธรรมต่อกระบวนการสร้างทุนนิยม แต่ในอีกแห่งหนึ่ง มันก็เป็นไปได้ที่บุคลาศาสตร์ต่อต้านคอร์รัปชันในบางครั้งอาจทำให้ปัญหาการจัดการเสถียรภาพทางการเมืองภายในเป็นไปอย่างยากลำบากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงระหว่างการเปลี่ยนผ่านไปสู่ทุนนิยม ทำให้เกิดความ

ไร้เสถียรภาพที่ยาวนานและการคงอยู่ต่อไปของสภาพด้อยพัฒนา”¹⁴⁴

迈克尔·约瑟夫·约翰斯顿 (Michael Johnston) จึงวางแผนการต่อสู้กับคอร์รัปชันเข้ากับการต่อสู้เพื่อสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากรักกิจขึ้น

“คอร์รัปชันจะคงอยู่ [...] จนกว่าพวกที่ได้ประโยชน์ในการยุติมั่นสามารถที่จะต่อต้านมันได้ในรูปแบบที่ไม่สามารถถูกหลอกลวงได้อีกต่อไป [...] แม้แต่นวัตกรรมต่อต้านคอร์รัปชันที่ดีที่สุดก็ยังต้องการรากฐานทางการเมืองและสังคมที่แข็งแกร่ง และการสนับสนุนจากประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ด้วยเหตุผลและความสามารถที่จะปกป้องตัวเองจากการถูกคนอื่นรังแก [...] การควบคุมคอร์รัปชันอย่างยั่งยืนนั้นจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อเป็นส่วนหนึ่งและเป็นผลลัพธ์จากการสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากรักกิจ ‘การสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากรักกิจ’ ไม่ได้หมายความว่าประชาธิปไตยโดยตัวมันเองหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้อง เช่นการเลือกตั้งที่มีการแข่งขัน จะสามารถควบคุมคอร์รัปชันได้ [...] การสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากรักกิจคือกระบวนการต่อเนื่องในการสร้างกฎติกาที่ทำงานได้และการสร้างระบบความรับผิดชอบโดยการนำเอาเสียงและผลประโยชน์ที่หลากหลายเข้ามาสู่กระบวนการปกครอง มันคือการหยิ่งรากรักกิจ” ในสองความหมาย หนึ่ง มันดึงเอาพลังอำนาจออกจากระดับต่างๆ ในสังคมที่หลากหลายใส่ใจผลประโยชน์ ในระยะยาวของคนที่ต้องอำนาจ รวมถึงชนชั้นนำและสอง มันลงลึกเข้าไปในสถาบันและกระบวนการของรัฐบาล ทำให้ผลประโยชน์ต่างๆ กลายไปเป็นปัจจัยในกระบวนการกำหนดและนำนโยบายไปปฏิบัติจริง ไม่ใช่เป็นเพียงคำวัญในการหาเสียงเลือกตั้ง”¹⁴⁵

ตรงกันข้ามกับความหวาดกลัวแบบจารีตนิยมที่ว่าความขัดแย้งจะเป็นตัวผลักดันให้สังคมเสื่อมสลาย หรือความหวาดวิตกแบบพวกรักกิริยาที่ว่าการแข่งขันในการเลือกตั้งจะส่งเสริมให้เกิดการคอร์รัปชัน แท้จริงแล้วการส่งเสียงและการ

ແນ່ງຂັນກັນໃນສັງຄມພຸ່ນຍົມນິ້ນເອງທີ່ຈະຊ່ວຍຄາວຄຸມດຽວຈຳສອບ
ຄອງຮັບປັດ

“การประทักษิณของผลประโยชน์และคุณค่า การแข่งขันกันในเรื่องที่มาและการใช้ความมั่งคั่งและอำนาจในแบบที่เป็นที่ยอมรับ รวมถึงเรื่องระบบความรับผิดชอบ และการโดยแยกกันเรื่องธรรมาภัย และความสำคัญของสิทธิ เรื่องทั้งหมดนี้คือหัวใจของการสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากลึก และ [...] ในการตรวจสอบการคอร์รัปชัน ภารกิจหลักสี่ประการ [...ของการสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากลึก] ประกอบไปด้วย การเพิ่มความเป็นพหุนิยม การเปิดพื้นที่ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ปลดล็อกภัย การเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อการปฏิรูป และการสร้างรากษาระบบความรับผิดชอบ”¹⁴⁶

การสร้างประชาธิปไตยให้หยิ่งรากลึกมุ่งจะก้าวข้ามความ
ขัดแย้งทางสังคม ไม่ใช่ด้วยการเรียกร้องจริยธรรมแต่ด้วยการ
สถาปนาข้อตกลงทางการเมือง

“ในสังคมที่มีการค Orrรับชันอย่างแพร่หลาย การสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกมีโอกาสเพียงเล็กน้อยที่จะนำไปสู่พัฒนาการแบบก้าวกระโดดของจริยธรรมทางการเมืองหรือการได้มาซึ่งรัฐบาลที่มีเหตุผลและเปิดกว้าง แต่มันสามารถ (แม้ไม่จำเป็นต้อง) จะนำไปสู่การตกลงและการประณีประนอมที่ทำให้ความรับผิดชอบและการจำกัดการใช้อำนาจภายเป็นสถาบัน”¹⁴⁷

การต่อสู้กับคอร์รัปชันหมายถึงการเสริมสร้างอำนาจให้ประชาชนสามารถถลุงขึ้นสู้กับเศรษฐีและผู้มีอำนาจได้ในการบรรลุภารกิจที่ยิ่งใหญ่ สำหรับประเทศไทย ความหวังไว้กับจริยธรรมแต่กลับหวังไว้กับสิ่งที่อาจดูด้อยกว่าอย่างแรงจุใจจากผลประโยชน์ส่วนตน

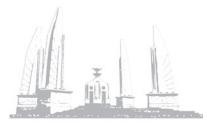
“ผลงงานทางการเมืองแบบนี้ไม่สามารถตรักษ่าให้หงอยู่ได้เพียงด้วยการเรียกร้องคุณงามความดีแต่การปักป้อมผลประโยชน์ของตนเอง ไ่่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน สิทธิ ความปลดล็อกภัยส่วนบุคคล และ

โอกาสในการหาเลี้ยงชีพต่างหากที่เป็นแรงจูงใจที่บ่งบัญญัติว่าเมื่อต้องต่อสู้กับเศรษฐีและผู้มีอำนาจ¹⁴⁸

อย่างไรก็ดี หากเราคำนึงถึงอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ
อุดมการณ์ และอำนาจบังคับของชนชั้นนำในสังคมศักดินา
ราชปัลเมอร์ ปัจเจกบุคคลที่พยายามต่อสู้เพื่อสิทธิและ
ผลประโยชน์ของคนนั่นต่างก็กำลังทำสิ่งที่ยากลำบาก การ
ต่อสู้อันยาวนานในการสร้างระบอบทางการเมืองใหม่จะ
สำเร็จได้ก็ด้วยพลังทางการเมืองที่เกิดจากการร่วมมือกัน
อย่างกว้างขวางของกลุ่มคนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม

ด้วยสภาพความหลากหลายและผลประโยชน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มสังคมต่างๆ การสร้างพันธมิตรทางสังคมในวงกว้าง เช่นนี้ย่อมต้องการพื้นที่ในการสร้างความหมายที่ผู้คนสามารถรวมพลังกันได้ สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไรนั้น เราสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ของผู้ก่อตั้งพันธมิตรในการต่อสู้กับคอร์รัปชันที่ประสบความสำเร็จที่สุดในระดับสากล คือ องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากล (Transparency International) หรือทีโอ (TI) ความสำเร็จของทีโอ มีรากฐานมาจากความสามารถในการรวบรวมผู้คนที่มุ่งมั่นในพันธกิจเดียวกัน แม้จะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่างๆ เหล่านั้น ในการที่จะได้เดียวกันสร้างความอับอายให้กับการเมืองคอร์รัปชันหรือสถาบันที่ขาดความรับผิดชอบเพื่อสร้างธรรมาภิบาลที่ดีขึ้นนั้น จำเป็นต้องดึงพันธมิตรในวงกว้างเข้าร่วมองค์กรด้วย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ให้เงินบริจาค ชุมชนธุรกิจระหว่างประเทศ และนักการเมืองท้องถิ่น¹⁴⁹ ชุมชนต่อต้านคอร์รัปชันในระดับสากลนี้เป็นตัวอย่างที่น่ายกย่องของการสร้างพันธมิตรระหว่างกลุ่มที่มีความหลากหลายทางการเมืองสังคม และอุดมการณ์

“ชุมชนต่อต้านคอร์รัปชัน [...] นั้นมีข่ายตัวไปไกลมากในปัจจุบัน จนถึงขั้นที่มั่นรวมເเอกสารลຸ່ມຄົນໜຶ່ງປັດຕິແລ້ວຈະໄມ້ມີທາງອູໝ່ຽວມັກນີ້ໄດ້ ເຊັ່ນ ກລຸມນັກເຄີ່ອນໄຫວຮາກໜູ້ທີ່ຕ່ອສູ່ເພື່ອຄວາມຍຸດທະຮົມທາງສັງຄົມ ກລຸມນັກຮຽກຈີ່ທີ່ເຊື່ອວ່າຮຽກຈີ່ທີ່ດີກັບສີລະຮຽມນັ້ນເປັນເວັ້ງເດືອກນັ້ນ ຮັບປາລເສຣີນິຍມໃໝ່ທີ່ມີອົງຄອງຮັບຂັ້ນເປັນອຸປສຽບຄົດກ່າວຄ້າຮ່ວງປະເທດ ແລະອົງຄົງໃຫ້ດ້ວຍກ່າວໜໍລູກຮະຫວ່າງໄປເຖິງທີ່ຕ້ອງການ

ให้เงินช่วยเหลือของเข้าถูกนำไปใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น [...] ในโลกของการต่อต้านคอร์รัปชัน ผู้คนหลากหลายที่ปกติอาจรู้สึกแปลงๆ ซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันเพื่อร่วมทำสังคมรามศักดิ์สิทธิ์ด้วยกัน การเคลื่อนไหวต่อต้านคอร์รัปชันคือหนึ่งในพื้นที่อันน้อยนิดที่จะนำพาพวกเราทุกคนเข้ามาร่วมมือกันได้ ที่สุดแล้ว โครงสร้างจะสนับสนุนการคอร์รัปชัน?”¹⁵⁰

ในอีกด้านหนึ่ง กรณีของประเทศไทยก็เป็นคำเตือนว่าการเคลื่อนไหวต่อต้านคอร์รัปชันนั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นประชาธิปไตย ความขัดแย้งว่าอะไรคือแนวทางการจัดการคอร์รัปชันที่ถูกต้องยังอาจจะสร้างความแตกแยกในหมู่ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยด้วยซ้ำ ผ่านการสร้างความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรมเป็นหลักกับกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับหลักเสียงข้างมากจากการเลือกตั้ง กระแสต่อต้านคอร์รัปชันของผู้นำเผด็จการอำนาจนิยมได้กลายเป็นปรากฏการณ์ในระดับโลกไปเสียแล้ว

“(การต่อต้านคอร์รัปชัน) สามารถสร้างฐานทางการเมืองสำหรับนักการเมืองที่มีความทะเยอทะยานและอดีตผู้นำกองทัพที่ต้องการ “ทำความสะอาด” รัฐบาล การต่อต้านคอร์รัปชันได้กล่าวมาเป็นข้ออ้างของการรัฐประหารโดยกองทัพเป็นส่วนใหญ่”¹⁵¹

ถ้าการต่อสู้กับคอร์รัปชันจะประสบความสำเร็จได้จากการสร้างระบบที่ฐานของกฎหมายและเหตุผล มันจะต้องไม่ถูกซึ่งนำไปในทางที่ผิดจากกลุ่มพลังปฏิริยา แต่จะต้องถูกนำโดยกลุ่มพันธมิตรที่ต่อสู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตยด้วยเหตุนี้ นักต่อสู้คอร์รัปชันจึงต้องสร้างพันธมิตรกับผู้เรียกร้องระบบที่เป็นประชาธิปไตยทางการเมือง มีความยุติธรรมทางสังคม และมีความเป็นพหุนิยม เชิงสัญลักษณ์¹⁵²

ในการสร้างพื้นที่ทางวากរมสำหรับ “พันธมิตรหลักสี่” เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประชาธิปไตย นั้น จำเป็นต้องมีการผสมผสานหลักประชาธิปไตยเข้ากับเรื่องเล่าต่อต้านคอร์รัปชันให้ได้¹⁵³

ประวัติศาสตร์ของการสร้างประชาธิปไตยช่วยแนะนำวิธีการสร้างเรื่องเล่าดังกล่าว ในยุโรป พันธมิตรชี้ว่าควรระวังห่วงโซ่กลางกับชนชั้นแรงงานเมืองทบทวนสำคัญในการยุติการปักครองระบบชนชั้น วิสัยทัศน์ร่วมที่ช่วยเชื่อมความแตกต่างทางผลประโยชน์และทางวัฒนธรรม คือระบบที่เปลี่ยนทางสังคมที่ยอมรับการเลื่อนฐานทางสังคมบนฐานของความสำเร็จส่วนบุคคล ไม่ใช่ด้วยสายเลือดของผู้สูงศักดิ์¹⁵⁴ โอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน และหลักนิติธรรมที่มีประสิทธิผลที่ช่วยปักป้อมเสียงข้างน้อยจากเสียงข้างมากที่ชนะเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ยอมรับร่วมกันได้

การประนีประนอมแบบสังคมนิยมประชาธิปไตยระหว่างทุกชั้นสามารถยุติความขัดแย้งในสังคมที่ดำเนินมาหลายทศวรรษหรือแม้กระทั่งหลายศตวรรษได้ พันธสัญญาที่ว่าสังคมจะสร้างชีวิตที่ดีถ้วนหน้าให้สมาชิกในสังคมสัตอญี่ปุ่นใจกลางของสัญญาประชาคมใหม่ และเสริมสร้างอำนาจให้ทุกคนสามารถ “ประสบความสำเร็จได้” ด้วยพระราชดำริ การทำงานหนัก ผลงานและความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคนจะเป็นเครื่องสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนผ่านที่มีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับระบบที่มีลักษณะแบบสังคมนิยมที่มีลักษณะแบบตัวตัวและมีระบบการปกครองอยู่บนฐานความสมัพันธ์ส่วนบุคคล ด้วยการผสมผสานการต่อสู้เพื่อระเบียบสังคมบนฐานของกฎหมายและเหตุผลกับการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมทางสังคมและการปลดปล่อยทางการเมือง การประนีประนอมในแบบสังคมนิยมประชาธิปไตยจะสร้างฐานทางสังคมสำหรับการพัฒนาทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมถึงสร้างเสถียรภาพทางสังคมต่อไปในอีกหลายทศวรรษข้างหน้า

ในสังคมเปลี่ยนผ่านทุกวันนี้ ความท้าทายหลักของการพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจคือการเจรจาต่อรองเพื่อสร้างสัญญาประชาคอมใหม่เพื่อวางฐานทางสังคมสำหรับระบบที่ฐานของกฎหมายและเหตุผลที่เป็นประชาธิปไตย ในการลดบทบาทของกลุ่มสุดโต่งและการได้รับชัยชนะในการต่อสู้เหนือกลุ่มที่ได้ประโยชน์จากสถานภาพเดิมนั้น นักต่อสู้คอร์รัปชันกับผู้เรียกร้องความยุติธรรมทางสังคมจะต้องร่วมมือกันในการสร้างพันธมิตรหลักสี่ เพื่อให้กลุ่มสังคมต่างๆ ที่มีผลประโยชน์และความเชื่อแตกต่างกันมาอยู่ร่วมกันได้นั้น จะต้องมีพื้นที่

ร่วมซึ่งผนวกรวมເเอกสารการต่อสู้กับคอร์รัปชันการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมทางสังคมและการสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกเข้าไว้ด้วยกัน

อย่างไรก็ได้ การสร้างศูนย์กลางทางการเมืองที่เข้มแข็งสำหรับสังคมนิยมประชาธิปไตยนั้นจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นกลาง เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะต้องนำอาชันชั้นกลางที่เกรี้ยวกราดกลับเข้ามาร่วมอยู่ในกลุ่มผู้สนับสนุนประชาธิปไตย ดังที่ได้แสดงไว้ข้างต้น ทัศนคติทางการเมืองของชนชั้นกลางนั้นไม่ได้อ้อน哄ฐานของผลประโยชน์มากนัก แต่ถูกตีกรอบด้วยเรื่องเล่าที่ว่าประชาธิปไตยจากการเลือกตั้งเท่ากับการคอร์รัปชัน จะนั้นเรื่องเล่าคอร์รัปชันใหม่จึงมีความจำเป็น เพื่อสร้างวิวัฒน์ใหม่เกี่ยวกับคอร์รัปชันในสังคมและในกลุ่มชนชั้นกลาง

หากคอร์รัปชันหมายถึงการใช้อำนาจอย่างฉ้อฉล การต่อสู้กับคอร์รัปชันก็ย่อมหมายถึงการสร้างอำนาจให้ประชาชนสามารถปักป้องสิทธิและผลประโยชน์ของตนเองจากผู้มีอำนาจและเศรษฐี หากจะอธิบายอีกทางหนึ่ง ในการต่อสู้กับคอร์รัปชัน เราจำเป็นจะต้องเป็นประชาธิปไตยให้มากขึ้น ไม่ใช่น้อยลง

การสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกไปทุกหนแห่ง ได้นั้นจะช่วยดึงให้ชนชั้นกลางกลับมายอมรับการเลือกตั้งอีกรอบ การสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้หลักนิติธรรม ทำให้พรครการเมืองตอบสนองความต้องการของประชาชน และผู้นำที่ได้รับเลือกตั้งมานั้นมีความรับผิดชอบมากขึ้น

ในการจัดการกับปัญหาคอร์รัปชันอย่างได้ผล ระบบตรวจสอบและถ่วงดุล รวมถึงการจำกัดและควบคุมอำนาจนั้นเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ได้ สมการหลงผิดระหว่างประชาธิปไตยกับคอร์รัปชันได้สร้างความไม่ไว้วางใจต่อ “แรงจูงใจที่แท้จริง” ของนักต่อสู้กับคอร์รัปชัน ทั้งยังหล่อเลี้ยงสังคมด้วยแทนเชิงอุดมการณ์ และทำให้กระบวนการกำหนดนโยบายมีความพิกัดพิการ ความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่านที่กำลังย้ำแย่องอาจจบลงด้วยความล้มเหลวโดยสิ้นเชิงของระบบการเมืองและความขัดแย้งอย่างรุนแรง เพราะฉะนั้นเพื่อให้การนำนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันถูกนำไปปฏิบัติจริงอย่างมี

ประสิทธิภาพนั้น การต่อสู้กับคอร์รัปชันจะต้องถูกทำให้ปราศจาก “วาระช่อนเร้น” ด้วยการผูกโยงเข้ากับการต่อสู้เพื่อการสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกอย่างแน่วแน่โดยปราศจากข้อกังขา

ในการผนวกรวมการต่อสู้กับคอร์รัปชันและการต่อสู้เพื่อสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึกเข้าด้วยกัน คอร์รัปชันจะต้องถูกให้ความหมายใหม่ จากเดิมที่มองว่าเป็นความล้มเหลวทางจริยธรรมส่วนบุคคลไปเป็นปัญหาร่วมของทุกคนในเรื่องความยุติธรรมทางสังคม องค์กรเพื่อความโปร่งใสสากลได้แสดงเป็นตัวอย่างให้เห็นแล้วด้วยการตีกรอบวาระต่อต้านคอร์รัปชัน เสียใหม่ให้เป็นการต่อสู้ร่วมกันเพื่อความยุติธรรมทางสังคม และหลักนิติธรรม

“การเคลื่อนไหวที่ประสบความสำเร็จนั้นไม่ได้แยกแยะระหว่างการต่อต้านคอร์รัปชันหรือหลักสิทธิมนุษยชนในการเรียกร้องความยุติธรรมทางสังคม และหลักนิติธรรม สิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายจะต้องทำคือการทำลายอุปสรรคทางวิธีคิดและทางสถาบัน และประสานความพยายามในการต่อต้านคอร์รัปชัน กับหลักสิทธิมนุษยชนเข้าด้วยกัน”¹⁵⁵

การบูรณาการการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมทางสังคม หลักนิติธรรม และการสร้างประชาธิปไตยให้หยั่งรากลึก จะเป็นสูตรสำเร็จที่สร้างทางออกให้กับภาวะชั้นงั้นยังเกิดจากความขัดแย้งในห่วงการเปลี่ยนผ่าน การประนีประนอมทางสังคมระหว่างผู้เรียกร้องระบบที่ให้ผลตอบแทนตามผลงานและความสามารถ กับผู้เรียกร้องโอกาสที่เท่าเทียมกัน มีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผนยุทธศาสตร์ “ระเบียบบนฐานของกฎหมาย และเหตุผลสำหรับเป็นฐานที่มั่นแข็งการสร้างสังคมดีเพื่อชีวิตดีถาวรห้า” จะช่วยให้เราข้ามพ้นความหวัดกลัวและความขัดแย้งโดยการเปิดประตูสู่ทางใหม่เพื่ออนาคต¹⁵⁶

ອ້າງອີງ

¹ Shleifer, Andrei, and Vishny, Robert W. "Corruption". In *Quarterly Journal of Economics*. Vol. 108, 1993, pp. 599-617; Taube, Markus. "Relational Corruption in the PR China: Institutional Foundations and its (Dys)-functionality for economic Development and Growth". In *(Dys)-functionalities of Corruption, Comparative Perspectives and Methodological Pluralism, Comparative Governance and Politics Special*. Tobias Deibel and Andrea Garwich (eds.). Issue 3, Wiesbaden: Springer VS, 2013.

² Hamilton, William as cited in: Fukuyama, Francis. *The Origins of Political Order: From Prehuman Times to the French Revolution*. London: Profile Books Ltd., 2011, p. 30.

³ Fukuyama. *The Origins of Political Order*, pp. 51, 81.

⁴ Fukuyama. *The Origins of Political Order*, pp. 51, 81.

⁵ vanKlaveren, Jacob. "Corruption as a Historical Phenomenon". In *Political Corruption: Concepts & Contexts*. Arnold J. Heidenheimer and Michael Johnston (eds.). New Brunswick: Transaction Publishers, 2007, p. 83.

⁶ Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon: Understanding Endemic Corruption in Postcommunist States." In *Corruption: Anthropological perspective*. Dieter Haller and Cris Shore (eds.), Plutopress, Ann Arbor, 2005, p. 77.

⁷ Bloch, Marc. *Feudal Society*. Chicago: University of Chicago Press, 1968.

⁸ Heidenheimer, Arnold J. and Johnston, Michael. "Introduction to Part II". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston , pp.77f.

⁹ Priestland, David. *Merchant, Soldier, Sage: A New History of Power*. London: Penguin Books, 2012, p. 26.

¹⁰ deSardan, J. P. Olivier. "A moral economy of corruption in Africa?". In *The Journal of Modern African Studies*. Vol. 37, 1999, pp. 25-52, http://journals.cambridge.org/abstract_S0022278X99002992.

¹¹ Heidenheimer, Arnold J. and Johnston, Michael. "Introduction to Part I". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston (eds.).

¹² Friedrich, Carl. "Corruption Concepts in Historical Perspective". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, pp. 17f.

¹³ Crawhall, Nigel. "Corruption.A Buddhist perspective on causes, impacts and solutions." <http://www.inebnetwork.org/news-and-media/6-articles/409-corruption-a-buddhist-perspective-on-causes-impacts-and-solutions>,accessed on April 12, 2014.

¹⁴ Fukuyama. *The Origins of Political Order*.p. 208f, 227,312.

¹⁵ Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon."In *Corruption*.Haller and Shore (eds.).

¹⁶ Weber, Max. *Parlament und Regierung im neugeordneten Deutschland: Zur politischen Kritik des Beamtentums und Parteiwesens*. München: Duncker and Humblot, 1918.

¹⁷ Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon". In *Corruption*,Haller and Shore (eds.), p.79.

¹⁸ Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon".In *Corruption*,Haller and Shore (eds.), p.70ff.

¹⁹ Saïd, Edward W. *Orientalism*. New York: Pantheon Books, 1978.

²⁰ Ackermann, Susan Rose. "Democracy and 'Grand' Corruption."In *International Social Science Journal*.Vol. 48, Issue. 149, 1996, pp. 365-381.

- ²¹ Carothers, Thomas. "The End of the Transition Paradigm". In *Journal of Democracy*. Vol. 13, No. 1, 2002, p. 5-21.
- ²² Inglehart, Ronald and Welzel, Christian. *Modernization, Cultural Change and Democracy: The Human Development Sequence*. New York: Cambridge University Press, 2005.
- ²³ Nye, Joseph. "Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 288.
- ²⁴ Leys, Colin. "What is the Problem About Corruption?". *Journal of Modern African Studies*. Vol. 3, Issue 2, 1965, p. 224-225.
- ²⁵ Huntington, Samuel. "Political Order in Changing Societies". Yale University Press, 1968. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 69.
- ²⁶ Leff, Nathaniel H. "Economic Development through Bureaucratic Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.
- ²⁷ Nye, Joseph. "Corruption and Political Development". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.
- ²⁸ Mauro, Paolo. "Corruption and Growth". In *Quarterly Journal of Economics*. Vol. 109, 1995, p. 681-712. "The Effect of Corruption on Growth, Investment, and Government Expenditure: A Cross-Country Analysis". In *Corruption in the World Economy*. Fred Bergsten and Kimberly Elliott (eds.). Institute for International Economics, Washington DC, 1996.
- ²⁹ Root, Hilton. "Corruption in China: Has it become systemic?". In *Asia Survey*. Vol. 35, No. 8, 1996, p. 752; and Hutchcroft, Paul D. "The Politics of Privilege: Rents and Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

- ³⁰ Ackermann, Susan Rose. "When is Corruption Harmful?". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.
- ³¹ Murphy, Kevin M., Shleifer, Andrei, and Vishny, Robert W. "Why Is Rent-Seeking So Costly to Growth?". In *The American Economic Review*. Vol. 83, No. 2, 1993, pp. 409-414.
- ³² Hutchcroft, Paul D. "The Politics of Privilege: Rents and Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 490.
- ³³ vonSoest, Christian. "Persistent systemic corruption: why democratization and economic liberalization have failed to undo an old evil". In *(Dys)-functionalities of Corruption*, Debiel and Garwick (eds.).
- ³⁴ Mauro, Paolo. "Corruption: Causes, Consequences, and Agenda for Further Research". In *Finance and Development*. Vol. 385, No. 1, 1998; Sokolov, V. "Privatization, Corruption, and Reform in Present-day Russia". In *Demokratizatsiya*. Vol. 6, No. 4, 1998, p. 664-80. Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p. 79. Khan, Mushtaq. "Patron-Client Networks and the Economic Effects of Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 470.
- ³⁵ Shore, Cris and Haller, Dieter. "Introduction". In *Corruption*, Haller and Shore, (eds.), p. 9.
- ³⁶ "The new age of crony capitalism". In *The Economist*. March 15th-21st, 2014, p. 11; 54-55.
- ³⁷ Debiel, Tobias and Garwick, Andrea, (eds.). "(Dys)-functionalities of corruption."
- ³⁸ Svensson, Jakob. "Eight Questions about Corruption". In *Journal of Economic Perspectives*. Volume 19, No. 3, 2005, p.40.
- ³⁹ Sindzingre Alice N. and Milelli, Christian. "The Uncertain Relationship between Corruption and Growth

in Developing Countries: Threshold Effects and State Effectiveness". In *EconomiX Working Papers 2010-10*. University of Paris West - Nanterre la Défense, EconomiX, 2010.

⁴⁰Taube, Markus. "Relational Corruption in the PR China: Institutional Foundations and its (Dys)-functionality for Economic Development and Growth". In *(Dys)-functionalities of Corruption*, Debiel and Garwick (eds.).

⁴¹Nye, Joseph. "Corruption and Political Development". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

⁴²Khan, Mushtaq. "Patron-Client Networks and the Economic Effects of Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

⁴³Khan, Mushtaq. "Patron-Client Networks and the Economic Effects of Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

⁴⁴Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 255.

⁴⁵Nye, Joseph. "Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 286.

⁴⁶White, Gordon. "Corruption and the Transition from Socialism in China". In *Journal of Law and Society*. Vol. 23, No. 1, p. 149-169. Cited in Taube, Markus. "Relational Corruption in the PR China". In *(Dys)-functionalities of Corruption*, Debiel and Garwick (eds.).

⁴⁷Leff, Nathaniel H. "Economic Development through Bureaucratic Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 310.

⁴⁸Nye, Joseph. "Corruption and Political Development". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 287.

⁴⁹Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 257.

⁵⁰Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 253.

⁵¹Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, pp. 262.

⁵²Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, pp. 262.

⁵³Saxer, Marc. "Parteidörferung als Instrument der Demokratieförderung". In *Interne Handreichung*, Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlin, 2006.

⁵⁴Rosanvallon, Pierre. *Democratic Legitimacy: Impartiality, Reflexivity, Proximity*. Princeton: Princeton University Press, 2011, p. 76.

⁵⁵Rosanvallon, Pierre. *Democratic Legitimacy*, p. 76.

⁵⁶von Soest, Christian. "Persistent systemic corruption: why democratization and economic liberalization have failed to undo an old evil". In *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft, Comparative Governance and Politics*. Vol. 7, 2013, p. 57-87.

⁵⁷von Soest, Christian. "Persistent systemic corruption: why democratization and economic liberalization have failed to undo an old evil". In *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft, Comparative Governance and Politics*. Vol. 7, 5th October 2013, p. 57-87.

⁵⁸Dix, Sarah, Hussmann, Karen and Walton, Grand. "Risks of corruption to state legitimacy and stability in fragile situations". U4 Anti-Corruption Centre. Issue No. 3, May 2012.

⁵⁹Elders, J. L. M. "Legitimiteit en Recht". In *Recht en Legitimiteit*. E. H. L. Brugmans and J. L. M. Elders (eds.). Zwolle, 1987, p. 16. As cited in Bakker, H. E. "Corruption and Legitimacy: An Institutional Perspective."

In *Corruption and Legitimacy*. H. E. Bakker and N. G. S. Nordholt (eds.). Amsterdam, 2000, p. 24.

⁶⁰ Heidenheimer, A. J. *Political Corruption: Readings in Comparative Analysis*. New York, 1970, p. 479.

⁶¹ Nye, Joseph. "Corruption and Political Development". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p.288.

⁶² Myrdal, Gunnar. "Corruption as a Hindrance to Modernization in South Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

⁶³ Nye, Joseph. "Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 289.

⁶⁴ Crozier, Brian. *The Morning After: A Study of Independence*. London, 1963, p. 62, 74.

⁶⁵ Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 256.

⁶⁶ Nye, Joseph. "Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

⁶⁷ Shils, Edward. "Political development in the New States". In *Comparative Studies in Society and History*. Vol. 2, No.3., 1960, p.279.

⁶⁸ Leff, Nathaniel. "Economic Development through Bureaucratic Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 310.

⁶⁹ Leff, Nathaniel. "Economic Development through Bureaucratic Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 310.

⁷⁰ Gupta, Akhil "Narrating the State of Corruption". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.).

⁷¹ Gluckman, Max. *Customs and Conflict in Africa*. Basil Blackwell, Oxford 1955, p. 135.

⁷² Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p.78.

⁷³ Huntington, Samuel. "Political Order in Changing Societies". Yale University Press, 1968. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p.254.

⁷⁴ Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p.78.

⁷⁵ Huntington, Samuel. "Modernization and Corruption". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p.254.

⁷⁶ Jakobi, Anja P. "The Changing Global Norm of Anti-Corruption: from bad business to bad government". In *Zeitschrift für Vergleichende Politikwissenschaft*.

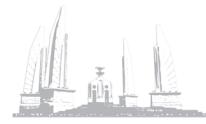
⁷⁷ Quah, Jon S.T. "Responses to Corruption in Asian Societies". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, p. 515.

⁷⁸ Eigen, Peter. "Field Reports: Combating Corruption around the World". In *Journal of Democracy*. Vol. 7, No.1, p. 158-68.

⁷⁹ Henderson, K.E. "Corruption: What can be done about it?". In *Demokratizatsiya*. Vol.6, No. 4, 1998. As cited in Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p.70.

⁸⁰ Wolf, Martin. "Corruption in the spotlight". In *Financial Times*. 16th Sept. 1997; Walsh, James. "A World War on Bribery: The Costs of Corruption Have Reached Earth-shaking Proportions, Prompting Herculean International Efforts to Clear Out the Muck". In *Time Magazine International*. 22th June 1998.

⁸¹ Walsh, James. "A World War on Bribery". In *Time Magazine International*.

⁸²Hutchcroft, Paul D. "The Politics of Privilege".

In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston, pp. 49f.

⁸³Paraphrased by Evans, Peter. *Embedded Autonomy: States and Industrial Transformation*. Princeton University Press, 1995, p.24.

⁸⁴Tanzi, Vito. "Corruption around the World: Causes, Consequences, Scope, and Cures". In *IMF Working Paper*, May 1998.

⁸⁵Foucault, Michel. *Power/ Knowledge: Selected Interviews and other Writings 1972-1977*. Colin Gordon (ed.). Brighton, Harvester, 1980, p. 133.

⁸⁶Sampson, Steven. "Integrity Warriors: Global Morality and the Anti-Corruption Movement in the Balkans". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), pp. 105ff.

⁸⁷Shore, Cris and Haller, Dieter. "Introduction". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p.19.

⁸⁸Bello, Walden. "From Melbourne to Prague: the Struggle for a Deglobalized World". Talk delivered at a series of engagements on the occasion of demonstrations against the World Economic Forum (Davos) in Melbourne, Australia, 6-10 September 2000., <http://www.ratical.org/co-globalize/WB0900.html#p2>, accessed 27.4.2014.

⁸⁹"The new age of crony capitalism". *The Economist*. March 15th-21st, 2014, p. 11; 54-55.

⁹⁰"The new age of crony capitalism". *The Economist*. March 15th-21st, 2014, p. 11; 54-55.

⁹¹Sampson, Steven. "Integrity Warriors". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), pp. 105ff.

⁹²Mason, Paul. *Why it's still kicking off everywhere: The new global revolutions*. Verson, 2nd ed., 2013.

⁹³Transparency International Corruption perception Index 2013,

<http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>, accessed 20.4.2014.

⁹⁴Saxer, Marc. "In the Vertigo of Change. How to resolve the Political Crisis". Friedrich-Ebert-Stiftung Thailand, Bangkok 2011.

⁹⁵Kanchanalak, Pornpimol. "Thailand is swerving towards the edge of a moral, political precipice". *The Nation*, 20.3.2014,

<http://www.nationmultimedia.com/opinion/Thailand-is-swerving-towards-the-edge-of-a-moral-p-30229607/>; Sophie Poulsen. "Moral Decline in Thailand? Why the Government Always get it Wrong?". Chiang Mai City News, 19.7.2013,

<http://www.chiangmaicitynews.com/news.php?id=2093>, all accessed 24.4.2014.

⁹⁶Dawson, Alan. "The BIG STORY: Happy New Year?". *Bangkok Post*, 20.4.2014.

<http://www.bangkokpost.com/lite/topstories/405721/the-big-story-happy-new-year>, accessed 21.4.2014.

⁹⁷Nanuam, WassanaandBangprapa, Mongkol. "Prayuth takes aim at TV monarchy debate". *Bangkok Post*, 20.3.2013. <http://www.bangkokpost.com/lite/local/341395/prayuth-takes-aim-at-tv-monarchy-debate>, accessed 21.4.2014.

⁹⁸Trevor-Roper, Hugh. As cited in Heywood, Andrew. *Political Ideologies*. Palgrave Macmillan, London, 5th ed., 2012, p. 201.

⁹⁹Heywood, Andrew. *Political Ideologies*. pp.213f.

¹⁰⁰Phasuk, Sunai as cited in Samabuddhi, Kultida: "Call to stop lese majeste witch hunts. Rights Group warns of massacre risk". *Bangkok Post*. 20.4.2014. <http://www.bangkokpost.com/lite/topstories/405686/call-to-stop-lese-majeste-witch-hunts>, accessed 22.4.2014.

¹⁰¹ Philip, Bruno. "Redshirts in Isan, North-East Thailand, keep Faith with Benefactor Thaksin". *The Guardian*, 24.3.2014.

<http://www.theguardian.com/world/2014/mar/24/thailand-redshirt-movement-isan-activists>, accessed 21.4.2014.

¹⁰² Samabuddhi, Kultida and Jikkham, Patsara. "Monarchists vow to fight 'armed threat'". *Bangkok Post*, 21.4.2014. <http://www.bangkokpost.com/news/local/405808/monarchs-vow-to-fight-armed-threat>, accessed 21.4.2014.

¹⁰³ Winichakul, Thongchai. "The 'germs': The reds' infection of the Thai political body". *New Mandala*, posted May, 2010, <http://asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2010/05/03/thongchai-winichakul-on-the-red-germs/>, accessed 21.4.2014.

¹⁰⁴ "Unwelcome Rise of Hatred". *Bangkok Post*. 22.4.2014, <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/405982/unwelcome-rise-of-hatred>, accessed 22.4.2014.

¹⁰⁵ Vanijaka, Voranai. "Purging the Thaksin Regime". *Bangkok Post*. 12.12.2013, <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/384445/purging-the-thaksin-regime>, accessed 22.4.2014.

¹⁰⁶ "Dangerous nonsense about parliamentary dictatorship". *Bangkok Post*. 10.12.2013, <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/384022/dangerous-nonsense-about-parliamentary-dictatorship>, accessed 22.4.2014.

¹⁰⁷ Heywood, Andrew. *Political Ideologies*, pp. 207,211.

¹⁰⁸ Heywood, Andrew. *Political Ideologies*, p. 211.

¹⁰⁹ VanKlaveren, Jacob. "Corruption as a Historical Phenomenon". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston (eds.), p. 83.

¹¹⁰ Pathom,Sangwongwanich. "TDRI urges budget audit, transparency". *Bangkok Post*.24.2.2014, <http://www.bangkokpost.com/business/news/396776/tdri-urges-budget-audit-transparency>

¹¹¹ [urges-budget-audit-transparency](https://docs.google.com/document/d/1iqT_D4a7cs474vYV7z8VFYXpfsvm50ZJHP42LuM0q1Q/edit?pli=1); Erich Parpart. "Amid clamour for 'reform', TDRI elicits practical suggestions to tackle economic, political woes". *The Nation*.3.3.2014, <http://www.nationmultimedia.com/business/Amid-clamour-for-reform-TDRI-elicits-practical-sug-30228167>;Pathom, Sangwongwanich. "Appeal for budget watchdog New body would fight graft, say academics". *Bangkok Post*.10.4.2014, <http://www.bangkokpost.com/business/news/404222/app-eal-for-budget-watchdog>,all accessed 24.4.2014.

¹¹² Outline of Nitirat's Constitution Draft, https://docs.google.com/document/d/1iqT_D4a7cs474vYV7z8VFYXpfsvm50ZJHP42LuM0q1Q/edit?pli=1;Prach,P anchakunathorn."Thailand: What's so controversial about Nitirat's constitution draft?".*Siam Voices Blog*.2.2.2012, <http://asiancorrespondent.com/75049/whats-so-controversial-about-nitirats-constitution-draft>:AimSinpeng. "Nitirat: monarchy, constitution and democracy". *New Mandala*.17.10.2011.<http://asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2011/10/17/nitirat-monarchy-constitution-and-democracy/>,all accessed 24.4.2014.

¹¹³ Phusadee, Arunmas. "Graftbusters set to pitch proposals". *Bangkok Post*. 2.4.2014, <http://www.bangkokpost.com/business/news/402937/graft-busters-set-to-pitch-proposals>, accessed 24.4.2014.

¹¹⁴ Vanijaka, Voranai. "The United Fiefdoms of Siam". *Bangkok Post*, 6.3.2014, <http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/398478/the-united-fiefdoms-of-siam>,accessed 24.4.2014.

¹¹⁵ Tejapera, Kasian et al, Manifesto of the Assembly for the Defence of Democracy, 10.12.2013, <http://prachatai.com/quote/2013/12/50353>, accessed 7.5.2014.

¹¹⁶ Sacher, Marc. "How Thailand's Middle Class Rage Threatens Democracy". First published in *New*

Mandala. 21.1.2014,

<http://asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2014/01/21/middle-class-rage-threatens-democracy/>, accessed 25.4.2014.

¹¹⁶ Marc Saxer, "Deepen democratisation to end crisis".

Bangkok Post. 2.5.2014,

<http://m.bangkokpost.com/opinion/407744>, accessed 2.5.2014.

¹¹⁷ Sacher, Marc. "How Thailand's Middle Class Rage Threatens Democracy". First published in *New Mandala*. 21.1.2014,

<http://asiapacific.anu.edu.au/newmandala/2014/01/21/middle-class-rage-threatens-democracy/>, accessed 25.4.2014.

¹¹⁸ Walker, Andrew. *Thailand's political peasants: Power in the modern rural economy*. University of Wisconsin Press, Madison, Wisconsin, 2012; Mishra, Pankaj. *From the Ruins of Empire: The Revolt Against the West and the Remaking of Asia*. Picador, 2013.

¹¹⁹ Sacher, Marc. "Deepen democratisation to end crisis", Bangkok Post, 2.5.2014,

<http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/407744/deepen-democratisation-to-end-crisis>, accessed 7.5.2014.

¹²⁰ Sacher, Deepen Democratization.

¹²¹ Pitsuwan, Surin. "Serious reform: A seven-point proposal", Bangkok Post, 5.5.2014,
<http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/408152/serious-reform-a-seven-point-proposal>, accessed 7.5.2014.

¹²² "คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 15–18/2556"
[Constitutional Court Decision No. 15–18/2556] (PDF). Government Gazette (in Thai) (Bangkok: Cabinet Secretariat) 131 (5 A): 1-132.

¹²³ General Sonthi Boonyaratglin. TV address. 20.9.2014,
http://en.wikipedia.org/wiki/2006_Thai_coup_d%C3%A9tat

¹²⁴ Kaemala. "Constitutional amendment and the guardians of Thai democracy – Part 1: Constitutional Court and constitutional amendment".

<http://asiancorrespondent.com/113100/constitutional-amendment-and-guardians-of-thai-democracy-part-1/>, accessed 21.4.2014.

¹²⁵ Constitutional history of Thailand, Constitution.net, International IDEA,

<http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-thailand>, accessed 21.4.2014.

¹²⁶ Kaemala. "Constitutional amendment and the guardians of Thai democracy – Part 1: Constitutional Court and constitutional amendment".

<http://asiancorrespondent.com/113100/constitutional-amendment-and-guardians-of-thai-democracy-part-1/>, accessed 21.4.2014.

¹²⁷ Sacher, Marc. "To overcome Thailand's deadlock, a democratic anti-corruption discourse is needed". *New Mandala*, upcoming May 2014.

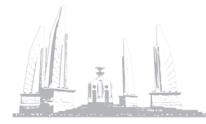
¹²⁸ Nanuam, Wassana. "Military waits as political ways out near dead end", Bangkok Post. 8.5.2014,
<http://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/408669>, accessed 8.5.2014.

¹²⁹ Wongsatayanont, Chanon and Chan, Cattleya and Kurz, Sopaporn. "Thai protests against amnesty bill spread to other countries", *The Nation*, 9.11.2013,
<http://www.nationmultimedia.com/politics/Thai-protests-against-amnesty-bill-spread-to-other-30219115>; Corr, Anders. "Election Boycott will Weaken Thailand's Democrat Party and the PDRC", *Journal of Political Risk*, Vol. 1, No. 8, December 2013,

<http://www.jpolrisk.com/election-boycott-will-weaken-thailands-democrat-party-and-the-pdrc/>, accessed 6.5.2014.

¹³⁰ Sacher. "To overcome Thailand's deadlock".

¹³¹ McCargo, Duncan. "The Thai Malaise". *Foreign Policy*. 18.2.2014,
http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/02/18/the_thai_malaise; Paul Chambers, "Thailand in 2014: A

Democracy Endangered by Juristocracy?". 3 April 2014,
<http://www.fairobserver.com/article/thailand-democracy-endangered-juristocracy-69712>, both accessed 17.4.2014.

¹³² ກຣດີນໂຍບາຍຈຳນໍາຂ້າວ ຄະນະກຽມການປ້ອງກັນແລະ ປ່ານປ່າມການທຸລົງທະບຽນແຫ່ງຊາດ (ປປຊ.) ຂຶ້ນມູນຄວາມຜິດເຮື່ອການ ກະທຳຜິດຕ່ອຕໍາແຫ່ງໜ້າທີ່ຮາຊາກຂອງນາຍຮັບອຸນຕະຖານ ລະເລຍໄໝດໍາເນີນການຮັບຍັງໂຄຮກຮັບຈຳນໍາຂ້າວ ຂະນະທີ່ ສາລັຮູ້ຮັມນູ້ລູ່ມີວ່າຮ່າງພຣະະບັນຍຸ້ດີໃຫ້ອໍານາຈ ກະທຽງການຄັ້ງກຸງເງິນເພື່ອການພັ້ນໂຄຮກສ່ວນພື້ນຖານດ້ານ ຄມນາຄມຂນສ່ງຂອງປະເທດ ພ.ສ. ... ອ້ອງ “ຮ່າງ ພ.ບ.ເຈິນກູ້ 2 ລ້ານລ້ານບາທ” ຂັດຕ່ອນທັນຍຸ້ດີຂອງຮັມນູ້ມາຕາ 169 ແລະ 170 ແລະໄໝ່ອໍານົດວ່າກູ່ມາຕາ “B2trln Infrastructure bill ruled unconstitutional”. *Bangkok Post*. 12.3.2014, <http://www.bangkokpost.com/news/politics/399515/constitution-court-rules-against-b2-trillion-transport-infrastructure-bill>; ສາລັຮູ້ຮັມນູ້ນີ້ຂໍາດວກວ່າການແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມ ຮັມນູ້ມາຕາ 190 ໄໝ່ອໍານົດວ່າຍຸ້ດີຂອງຮັມນູ້ ແລະຂັດຕ່ອງ ວິຖິກາທີ່ບັນຍຸ້ດີໄວ້ໃນຮັມນູ້ມາຕາ 68, “Constitutional Court rules against Article 190 amendment bill”. *The Nation*. 8.1.2014.

<http://www.nationmultimedia.com/breakingnews/Constitutional-Court-rules-against-Article-190-amendment-30223777.html>; Chomchuen, Warangkana. “Thai Court Rules Against Constitution Amendment”. *Wall Street Journal*. 20.11.2013.

<http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303653004579209584204486364>; “Constitution Court throws out Section 190 amendment”. *Bangkok Post*. 8.1.2014.

<http://www.bangkokpost.com/news/local/388593/constitution-court-throws-out-section-190-amendment>; ພາຍຫລັງສາລັຮູ້ຮັມນູ້ນີ້ມີວ່າການແກ້ໄຂຮັມນູ້ເຮື່ອ ທີ່ມາຂອງສາມາຊີກຸພິສກາໃຫ້ມາຈາກການເລືອກຕັ້ງນັ້ນຂັດຕ່ອງ ຮັມນູ້ມາຕາ 68 ອັນເປັນການ “ທໍາລາຍຮະບບທຣາຈສອບ ແລະຄ່າງດຸລຢ່ານາຈ” ຄະນະກຽມການປ້ອງກັນແລະປ່ານປ່າມການ

ທຸງຈິຕແຫ່ງຊາດ (ປປຊ.) ກີ່ໄດ້ແຈ້ງຂ້ອກລ່າວ່າ ສ.ສ. ແລະ ສ.ວ. 308 ດົກທີ່ວ່າມາເສັນແລະລົມທີ່ຮ່າງແກ້ໄຂຮັມນູ້ເກີ່າກັບ ທີ່ມາ ສ.ວ. ວ່າວ່າມາກະທຳການອັນມີອົບດ້ວຍຮັມນູ້, ”Nikhom forced to step aside Senate Speaker faces impeachment probe”. *Bangkok Post*. 21.3.2014. <http://www.bangkokpost.com/news/politics/400953/senate-speaker-nikhom-wairatpanich-ousted-to-face-impeachment-trial>; ຄະນະກຽມການການເລືອກຕັ້ງມອງວ່າການໃໝ່ ງັນປະມານກາຕັ້ງໄປໃນການຮອງຄ້າເສີ່ງຄືເປັນການກະທຳ ອັນຂັດຕ່ອງກູ່ໝາຍເລືອກຕັ້ງ; Laohong, King-oua and Bangprapa, Monkol. “EC tables talks on broken laws”. *Bangkok Post*. 14.3.2014.

<http://www.bangkokpost.net/news/local/399796/ec-tables-talks-on-broken-laws>, all accessed 21.4.2014.

¹³³ UNODC. “United Nations Convention against Corruption, Convention highlights”.

<http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/convention-highlights.html#Criminalization>, accessed 19.4.2014.

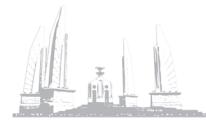
¹³⁴ Persson, A., Rothstein B. and Teorell, J. “Why Anticorruption Reforms Fail—Systemic Corruption as a Collective Action Problem”. *Governance*. Vol. 25, No. 4, 2012; Deibl, Tobias and Garwich, Andrea, (eds.).“(Dys)-functionalities of corruption”. Johnston, Michael. *Corruption, Contention and Reform. The Power of Deep Democratization*. Cambridge, Cambridge University Press, 2014.

¹³⁵ Acemoglu, Daron and Robinson, James A. *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity and Poverty*. 1st ed. New York, Crown Publishers, 2012, p. 107.

¹³⁶ Sampson, Steven. “Integrity Warriors”. In *Corruption, Haller and Shore* (eds.), p.127.

¹³⁷ Fukuyama, Francis. *The Origins of Political Order*, p. 251.

¹³⁸ Sacher, Marc. “Deepen democratisation to end crisis”. *Bangkok Post*. 2.5.2014,

<http://m.bangkokpost.com/opinion/407744>, accessed 2.5.2014.

¹³⁹ Johnston, Michael. *Corruption, Contention and Reform*, pp. 3f.

¹⁴⁰ Lovell, David. "Corruption as a Transitional Phenomenon". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p. 79.

¹⁴¹ Persson, A., Rothstein B. and Teorell, J. "Why Anticorruption Reforms Fail". In *Governance*.

¹⁴² Khan, Mushtaq. "Patron-Client Networks and the Economic Effects of Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

¹⁴³ Michael Johnston. "Corruption, Contention and Reform", p. 29.

¹⁴⁴ Khan, Mushtaq. "Patron-Client Networks and the Economic Effects of Corruption in Asia". In *Political Corruption*, Heidenheimer and Johnston.

¹⁴⁵ Johnston, Michael. *Corruption, Contention and Reform*, p. 1ff. Similar Acemoglu, Daron and Robinson, James A. *Why Nations Fail*.

¹⁴⁶ Johnston, Michael. *Corruption, Contention and Reform*, pp. 4f.

¹⁴⁷ Ostrom, Elinor. *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. New York, Cambridge University Press, 1990. As cited in Johnston, Michael. *Corruption, Contention and Reform*, p. 5.

¹⁴⁸ Johnston, Michael. *Corruption, Contention and Reform*, p. 4.

¹⁴⁹ Sampson, Steven. "Integrity Warriors". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p. 113.

¹⁵⁰ Sampson, Steven. "Integrity Warriors". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), pp. 105, 110.

¹⁵¹ Sampson, Steven. "Integrity Warriors". In *Corruption*, Haller and Shore (eds.), p. 110.

¹⁵² Sacher, Marc. "How can Thailand overcome its transformation crisis? A strategy for democratic change".

Friedrich-Ebert-Stiftung Thailand, Bangkok 2012.

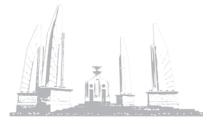
¹⁵³ Sacher, Marc. "How can Thailand overcome its transformation crisis?".

¹⁵⁴ Blom, Philipp. *The Vertigo Years*. Basic Books, 2010: Priestland, David. *Merchant, Soldier*, Sage.

¹⁵⁵ Gareth Sweeney at the European Parliament DROI Committee's workshop on "Corruption and human rights in third countries". <http://www.transparencyinternational.eu/2013/03/shifting-perspectives-corruption-is-a-human-rights-issue/>, accessed 27.4.2014.

¹⁵⁶ Sacher, Marc. *The Economy of Tomorrow. How to produce socially just, resilient, and green dynamic growth for a Good Society. Economy of Tomorrow series*, FES Thailand, 2nd edition, December 2013, <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/thailand/10550.pdf> accessed 5.5.2014.

เกี่ยวกับผู้เขียน

มาร์ค ศักขาร์ เป็นผู้อำนวยการมูลนิธิเฟรีดริก เอเบร็ท ประเทศไทย และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งโครงการเศรษฐกิจแห่งวันพรุ่งนี้ยุโรป-เอเชีย (Asian-European Economy of Tomorrow Project)

ดร. ปิติดล แผล
ปกป้อง จันวิทย์ และ วิรพา อังกรทัศนียรัตน์ บรรณาธิการ
ตุลาคม 2557

มูลนิธิเฟรีดริก เอเบร็ท
สำนักงานประเทศไทย
อาคารชนกุณิ ชั้น 23
1550 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่
แขวงมัจฉาชัย เขตราชเทวี

กรุงเทพฯ 10400
ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบ
มาร์ค ศักขาร์ ผู้อำนวยการ
โทร: +66 (0) 2657178 | โทรสาร: +66 (0) 26527180
อีเมล: info@fes-thailand.org
www.fes-thailand.org

สามารถดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการ
เศรษฐกิจแห่งวันพรุ่งนี้ได้ที่
<http://www.fes-asia.org/pages/publications.php>

ข้อจำกัดความรับผิด (Disclaimer)

ความเห็นที่ปรากฏ ในเอกสารฉบับนี้ไม่ถือว่าเป็นความเห็น
ของมูลนิธิเฟรีดริก เอเบร็ทหรือองค์กรอื่นๆซึ่งผู้เขียนประจำ
อยู่ มูลนิธิเฟรีดริก เอเบร็ทไม่อนุญาตให้นำสืบและสิ่งพิมพ์
ใดๆไปใช้ในเชิงพาณิชย์ โดยไม่ได้รับรับอนุญาตอย่างเป็นลาย
ลักษณ์อักษร